

7ο ΤΑΚΤΙΚΟ ΕΚΛΟΓΟΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2006 - 2008

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

1. Μήνυμα Προέδρου Ε.Σ.Α.μεΑ.	4
2. Μεγάλα Γεγονότα	6
2.1 Η κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία σε παγκόσμιο επίπεδο: η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία	6
2.2 Η ένταξη της διάστασης της αναπηρίας στην νέα Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης: το Άρθρο 16 του Γενικού Κανονισμού των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης	7
2.3 Διεκδικώντας τη θέσπιση ευρείας νομοθεσίας καταπολέμησης των διακρίσεων για τα άτομα με αναπηρία σε ευρωπαϊκό επίπεδο: η Εκστρατεία: «1million4disability»	8
3. Ανασυγκρότηση Αναπηρικού Κινήματος	11
3.1. Εκσυγχρονισμός της Ε.Σ.Α.μεΑ.	11
3.1.1 Μετεγκατάσταση στο νέο κτίριο	11
3.1.2 Δημιουργία νέων παραρτημάτων	11
3.1.3 Ενίσχυση του εργατικού δυναμικού	11
3.2 Περιφερειακή Συγκρότηση του Αναπηρικού Κινήματος	12
3.3 Το Αναπηρικό Κίνημα στη Νέα Εποχή: Τροποποίηση Καταστατικού Ε.Σ.Α.με Α.	13
3.4 Επιμόρφωση Στελεχών Αναπηρικού Κινήματος	15
3.5 Ενδυνάμωση των Διαδικασιών Επικοινωνίας & Διαβούλευσης με τους φορείς μέλη	16
4. Βασικές Νομοθετικές Ρυθμίσεις τριετίας 2006 - 2007 - 2008	17
5. Πολιτική	18
5Α. Τομεακές Παρεμβάσεις	18
5Α.1. Απασχόληση & Κοινωνική Προστασία	18
5Α.1.1 Ο Ν. 3304/2005 - Η αρχή της ίσης μεταχείρισης στην απασχόληση	18
5Α.1.2 Ο Ν. 2643/1998 - Το σύστημα ποσόστωσης	19
5Α.1.3 Συμβασιούχοι	20
5Α.1.4 Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006 - 2008	21
5Α.1.5 Κοινωνική Ασφάλιση	22
5Α.2 Εκπαίδευση	24
5Α.2.1 Παρεμβάσεις για την πλήρη ένταξη των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος	24
5Α.2.2 Μετεγγραφές φοιτητών / σπουδαστών με αναπηρία	27
5Α.2.3 Εκπαιδευτικοί με αναπηρία	27
5Α.3 Υγεία & Κοινωνική Φροντίδα	28
5Α.3.1 Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας	28
5Α.3.2 Κοινωνική Φροντίδα: «Βοήθεια στο Σπίτι», «ΚΗΦΗ», «Κ.Δ.Α.Π. - ΜΕ.Α»	28
5Α.4 Οικονομία - Εισοδηματική στήριξη των ατόμων με αναπηρία	29
5Α.4.1 Επιδοματική πολιτική	29
5Α.4.2 Φορολογικές ρυθμίσεις	29
5Α.4.3 Πρόσθετα μέτρα οικονομικής στήριξης	31
5Α.5 Μεγάλα Αναπτυξιακά Προγράμματα: Γ΄ ΚΠΣ 2000 - 2006 και ΕΣΠΑ 2007 - 2013	32
5Β. Οριζόντιες Παρεμβάσεις	35
5Β.1 Προσβασιμότητα	35
5Β.2 Ιδιαίτερα Ευάλωτες Ομάδες Ατόμων με Αναπηρία: Άτομα με βαριές Αναπηρίες και Πολλαπλές Ανάγκες Εξάρτησης, Γυναίκες με Αναπηρία και Γυναίκες - Μητέρες Ατόμων με Αναπηρία, Νέοι με Αναπηρία, Μετανάστες με Αναπηρία	38
5Γ. Εκπροσώπηση της Συνομοσπονδίας στην ελληνική Πολιτεία	40

5Γ.1 Συμμετοχή Εκπροσώπων Ε.Σ.Α.μεΑ. σε Επιτροπές	40
5Δ. Αγωνιστικές Κινητοποιήσεις	41
5Δ.1 Ημερολόγιο με τις κινητοποιήσεις που οργάνωσε / συμμετείχε η Ε.Σ.Α.μεΑ.	41
6.Επικοινωνιακή πολιτική	43
6.1 Γραφείο Τύπου	43
6.1.1 Περιοδικό	43
6.1.2 Ενημερωτικά Δελτία	44
6.1.3 Δελτία Τύπου και Ανακοινώσεις	44
6.1.4 Ιστοσελίδα	44
6.1.5 Αρχείο	44
6.1.6 Δημοσιότητα Έργων	45
6.2 Εκστρατείες Ενημέρωσης	45
6.3 Εκδηλώσεις	45
7. Ενημέρωση - Πληροφόρηση - Υπεράσπιση	47
7.1 Η Υπηρεσία Πληροφόρησης - Υποστήριξης «Διεκδικούμε Μαζί»	47
7.2 Η Ε.Σ.Α.μεΑ. συνηγορεί και παρεμβαίνει	47
8. Συνεργασίες	48
8.1 Διεθνές και Ευρωπαϊκό Επίπεδο	48
8.1.1 Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (EDF)	48
8.1.2 Κυπριακή Συνομοσπονδία Οργανώσεων Ατόμων με Αναπηρία (ΚΥΣΟΑ)	48
8.1.3 Εθνικό Συμβούλιο Ατόμων με Αναπηρία Βουλγαρίας	48
8.2 Εθνικό Επίπεδο	49
8.2.1 Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ)	49
8.2.2 Ίδρυμα Τεχνολογίας & Έρευνας - Ινστιτούτο Πληροφορικής (ΙΤΕ - ΙΠ)	49
8.2.3 Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.) - Αποστολή Ελλάδος	50
9. Προγράμματα	51
9.1 Προγράμματα Κοινοτικών Πρωτοβουλιών (Κ.Π.)	51
9.1.1 Πρόγραμμα Κ.Π. EQUAL: Έργο «Ολοκληρωμένη παρέμβαση για την ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην εργασία» της Αναπτυξιακής Σύμπραξης (ΑΣ) ΝΕΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	51
9.1.2 Πρόγραμμα Κ.Π. INTERREG: Ελλάδα - Βουλγαρία & Ελλάδα - Κύπρος	52
9.1.3 Πρόγραμμα «2007 - Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για Όλους»: Σχέδιο Δράσης «Διαδρομές Ισότητας»	53
9.2. Προγράμματα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Ε.Π.) Γ΄ ΚΠΣ 2000 - 2006	54
9.2.1 Ε.Π. «Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση»: Έργο «Εκπαιδευτική ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία και των στελεχών των αναπηρικών οργανώσεων»	54
9.2.2 ΕΠ «Υγεία - Πρόνοια»: Έργο «Προσβάσιμες Διαδρομές Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ)».	55
10. Παραρτήματα	56
10.1 Εκπονηθέν έντυπο υλικό κατά την τριετία 2006 - 2007 - 2008	56
10.2 Παρουσίαση των μελών του Γενικού Συμβουλίου	57
10.3 Παρουσίαση των μελών της Εκτελεστικής Γραμματείας	57
10.4 Παρουσίαση των μελών της Ελεγκτικής Επιτροπής	58
10.5 Οργανόγραμμα Ε.Σ.Α.μεΑ.	59
10.6 Κεντρικά Γραφεία και Παραρτήματα Ε.Σ.Α.μεΑ.	59

1. Μήνυμα Προέδρου Ε.Σ.Α.μεΑ

Το 7ο Συνέδριο βρίσκει το Αναπηρικό Κίνημα να έχει χάσει δύο πολύτιμους συντρόφους, τον Ηλία Σοφιανό και την Κατερίνα Κουλουρίδου. Και οι δύο υπήρξαν ανεκτίμητοι φίλοι, συνάδελφοι και συναγωνιστές. Δυσαναπλήρωτο το κενό που άφησαν ο Ηλίας και η Κατερίνα σε κάθε τομέα. Δυσαναπλήρωτο το κενό για την οικογένειά τους, για τους στενούς τους φίλους, για το Αναπηρικό Κίνημα. Το 7ο Συνέδριο της Συνομοσπονδίας αφιερώνεται στη μνήμη τους.

Στις σελίδες που ακολουθούν παρουσιάζουμε συνοπτικά το έργο του Γενικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Γραμματείας της Συνομοσπονδίας από το 2006 μέχρι σήμερα.

Την τριετία 2006 - 2007 - 2008 προσπαθήσαμε, με αίσθημα ευθύνης, να προωθήσουμε νέες πολιτικές για την αναπηρία στη χώρα, να αναβαθμίσουμε τα θέματα αναπηρίας στο δημόσιο διάλογο, να εμπεδωθεί στην Ελλάδα ένας νέος κοινωνικός, πολιτικός και νομικός πολιτισμός για τα ζητήματα της αναπηρίας. Διακηρύξαμε, με κάθε τρόπο και με κάθε μέσο σε όλη τη χώρα, τη βασική μας θέση ότι η αναπηρία είναι μία οικουμενική, ανθρώπινη κατάσταση και συνεπώς πρέπει να αντιμετωπίζεται από την ελληνική Πολιτεία και κοινωνία ως υπόθεση που αφορά στο σύνολο του πληθυσμού και συνακόλουθα επιβάλλεται οι πολιτικές που σχεδιάζονται και υλοποιούνται να έχουν τη μεγαλύτερη δυνατή πολιτική και κοινωνική συναίνεση.

Κατά την προαναφερθείσα τριετία, τρία ήταν τα μεγάλα γεγονότα στο χώρο της αναπηρίας:

1) Η υπογραφή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, η οποία υποχρεώνει τις συμβαλλόμενες χώρες, μεταξύ των οποίων και τη δική μας, όχι μόνο να προχωρήσουν στην προσαρμογή και υιοθέτηση κατάλληλης νομοθεσίας, πιστής σε αυτήν την αρχή, αλλά και να διασφαλίσουν, με κάθε τρόπο, την εφαρμογή της και την ομαλή ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία.

2) Η ψήφιση του νέου Γενικού Κανονισμού των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε), που μέσω του άρθρου 16 διασφαλίζεται η οριζόντια ένταξη της αρχής της μη διάκρισης και του κριτηρίου της προσβασιμότητας σε όλα τα στάδια υλοποίησης των Ταμείων Ένωσης.

3) Η Καμπάνια «1Million4Disability» (1 εκατομμύριο υπογραφές για την αναπηρία), η οποία είχε ως σκοπό τη συγκέντρωση ενός εκατομμυρίου υπογραφών από τους πολίτες της Ευρώπης, ώστε να ασκηθεί πίεση στην Ε.Ε. για μια επαρκέστερη και αποτελεσματικότερη νομοθεσία καταπολέμησης των διακρίσεων σε όλους τους τομείς της ζωής των ατόμων με αναπηρία.

Προσπαθήσαμε να αναλάβουμε πρωτοβουλίες και δράση σχεδόν σε όλους τους τομείς που αφορούν στα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους. Είμαστε ιδιαίτερα περήφανοι που προχωρήσαμε την οργανωτική ανασυγκρότηση του Αναπηρικού Κινήματος, αλλά πάνω από όλα είμαστε ευτυχείς για τη μετεγκατάσταση της Συνομοσπονδίας και αρκετών Ομοσπονδιών - μελών μας στο νέο σύγχρονο κτίριο.

Εκ μέρους των μελών του Γενικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Γραμματείας, εκφράζω τις θερμές μας ευχαριστίες σε όλα τα στελέχη των οργανώσεων των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους που δίνουν κάθε μέρα το δικό τους αγώνα στην ελληνική επικράτεια για την προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.

Τα πεπραγμένα που παρουσιάζουμε ακολούθως είναι έργο επίσης του προσωπικού της Ε.Σ.Α.μεΑ. Θερμές ευχαριστίες και σε αυτό.

Οι Σύεδροι του 7ου Συνεδρίου και η ελληνική κοινωνία είναι ασφαλώς οι τελικοί κριτές του έργου μας.

Για το Γενικό Συμβούλιο της Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ο Πρόεδρος

Ιωάννης Βαρδακαστάνης

2. Μεγάλα Γεγονότα

2.1 Η κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία σε παγκόσμιο επίπεδο: η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία

Η 25η Αυγούστου 2006 αποτέλεσε μία σημαντική ημερομηνία για τον ΟΗΕ και το Αναπηρικό Κίνημα, διότι υιοθετήθηκε ουσιαστικά, δηλαδή οριστικοποιήθηκε, το τελικό κείμενο της Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία¹, ολοκληρώνοντας μία διαδικασία που είχε αρχίσει πριν από πέντε χρόνια.

Η διαδικασία κατάρτισης ενός διεθνούς κειμένου έχει τις δυσκολίες της, όταν μάλιστα πρέπει να συμφωνήσουν σε αυτό περίπου 192 Κράτη - όσα τα Κράτη Μέλη του ΟΗΕ. Πέραν όμως αυτού, η Σύμβαση είχε μία πρόσθετη δυσκολία. Τα Κράτη έπρεπε να πεισθούν σε ένα 'Καταστατικό Χάρτη', ένα είδος διεθνούς 'Συντάγματος', που να κατοχυρώνει τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Μέχρι τότε δεν υπήρχε διεθνές προηγούμενο σε αυτό.

Η Σύμβαση διαπνέεται από την αρχή ότι τα πλέον των 650 εκατομμυρίων ατόμων με αναπηρία παγκοσμίως πρέπει να απολαμβάνουν τα ίδια, ίσα δικαιώματα με τους λοιπούς συμπολίτες τους. Αυτό βεβαίως συνεπάγεται την εξάλειψη κάθε είδους διάκρισης σε πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό επίπεδο. Έτσι, η Σύμβαση υποχρεώνει τις χώρες που την υπέγραψαν, όχι μόνο να προχωρήσουν στην υιοθέτηση και προσαρμογή κατάλληλης νομοθεσίας πιστής σε αυτήν την αρχή, αλλά και να διασφαλίσουν, με κάθε τρόπο, την εφαρμογή της και την ομαλή ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία.

Πέρα από το βασικό κείμενο της Σύμβασης, τέθηκε στις συμμετέχουσες χώρες προς υπογραφή και ένα συμπληρωματικό Πρωτόκολλο, το οποίο προβλέπει ατομική και συλλογική καταγγελία σε περίπτωση παραβίασης της Σύμβασης στις χώρες που την υιοθέτησαν, πράγμα που δίνει τη δυνατότητα στον Ο.Η.Ε. να προχωρήσει σε συστάσεις, εφόσον εξαντληθούν οι δέουσες διαδικασίες σε εθνικό επίπεδο, ώστε να διασφαλιστεί η κατά το δέον τήρηση των όρων της Σύμβασης, αλλά και η εξάλειψη διακριτικής μεταχείρισης σε βάρος των ατόμων με αναπηρία.

Η υπογραφή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία έλαβε χώρα σε επίσημη τελετή στη Νέα Υόρκη στις 30.03.2007. Ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ., με την ιδιότητά του ως Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία, πρωτοστάτησε στην επίσημη τελετή υπογραφής, στην οποία παραβρέθηκαν οι εκπρόσωποι 350 Διεθνών Οργανώσεων για την αναπηρία, αλλά και στη Συνέντευξη Τύπου που δόθηκε αμέσως μετά τη λήξη της, θέτοντας έτσι την Ελλάδα στην πρώτη γραμμή του αγώνα για ένα καλύτερο αύριο για τα άτομα με αναπηρία σε ολόκληρο τον κόσμο. Κατά την τελετή υπογραφής τόνισε τα εξής: «Τα λόγια είναι εδώ, οι πράξεις περιμένουν. Η Σύμβαση αποτελεί μια πολλή μεγάλη επιτυχία για τα 650 εκατομμύρια άτομα με αναπηρία στον κόσμο, όμως η πραγματική δουλειά ξεκινά τώρα. Όλες οι χώρες που θα υπογράψουν, συμπεριλαμβανομένης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, δεσμεύονται και πρέπει να εγγυηθούν ότι η Σύμβαση δεν αποτελεί απλά ένα φύλλο χαρτί. Προσδοκούμε ότι σε αυτές τις χώρες τα άτομα με αναπηρία θα απολαμβάνουν ίσα δικαιώματα με τους υπόλοιπους συμπολίτες τους».

Μέχρι σήμερα:

- 137 χώρες έχουν υπογράψει τη Σύμβαση.
- 80 χώρες έχουν υπογράψει το συμπληρωματικό Πρωτόκολλο.
- 44 χώρες έχουν επικυρώσει τη Σύμβαση.

1. Το πλήρες κείμενο της Σύμβασης βρίσκεται στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.un.org/esa/socdev/enable/>

- 26 χώρες έχουν επικυρώσει το συμπληρωματικό Πρωτόκολλο.

Η χώρα μας ενώ υπέγραψε στις 30.03.2007 τη Διεθνή Σύμβαση, δεν έχει υπογράψει ακόμη το συμπληρωματικό Πρωτόκολλο. Η Συνομοσπονδία έχει κάνει σαφές στην ελληνική Πολιτεία ότι διεκδικεί και την υπογραφή του προαναφερθέντος Πρωτοκόλλου.

2.2 Η ένταξη της διάστασης της αναπηρίας στην νέα Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης: το Άρθρο 16 του Γενικού Κανονισμού των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία διεξήγαγε από το 2004 έως το 2006 μια εκστρατεία προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι χρηματοδοτήσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων (ή διαφορετικά των Ταμείων της Ε.Ε.) για την προγραμματική περίοδο 2007 - 2013 δεν θα οδηγήσουν στη δημιουργία νέων εμποδίων για τους ευρωπαίους πολίτες με αναπηρία της διευρυμένης Ε.Ε. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, ενόψει της αναθεώρησης της Πολιτικής Συνοχής², το Φόρουμ διεκδίκησε: α) τη συμπερίληψη ενός Άρθρου στο Γενικό Κανονισμό των Ταμείων της Ένωσης - μέσω του οποίου μια σειρά μεταρρυθμίσεων λαμβάνουν χώρα με στόχο τον επαναπροσδιορισμό αυτής της Πολιτικής - που να ενσωματώνει τις αρχές της προσβασιμότητας και της μη διάκρισης και να τις καθιστά απαραίτητες προϋποθέσεις για τη λήψη χρηματοδότησης από αυτά τα Ταμεία και β) τη διασφάλιση της συμμετοχής της Κοινωνίας των Πολιτών στην επιλογή, αξιολόγηση και χρήση των χρηματοδοτήσεων των Ταμείων.

Η όλη εκστρατεία στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία και οι προαναφερθείσες διεκδικήσεις του Ευρωπαϊκού Αναπηρικού Κινήματος συμπεριλήφθηκαν στα Άρθρα 16 και 11 του Γενικού Κανονισμού αντίστοιχα, ο οποίος ψηφίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούλιο του 2006³.

Στο πλαίσιο της νέας θεώρησης της Πολιτικής Συνοχής, ο προϋπολογισμός των Διαρθρωτικών Ταμείων, δηλαδή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ), του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ταμείου Συνοχής αντιστοιχεί περίπου στο 35% του συνολικού προϋπολογισμού της Ένωσης. Το μέγεθος του προϋπολογισμού μας επιτρέπει να κατανοήσουμε τη σημαντική συνεισφορά του Φόρουμ για τα 50 εκατομμύρια πολίτες με αναπηρία της διευρυμένης Ε.Ε., που συνοψίζεται σε ό, τι το Άρθρο 16 «Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και μη διάκριση» υπαγορεύει για τα άτομα με αναπηρία⁴.

Για πρώτη φορά λοιπόν, μέσω αυτού του Άρθρου, διασφαλίζεται:

2. Πρόκειται για στρατηγική που αποσκοπεί στην ισόρροπη ανάπτυξη των Περιφερειών. Τα Ταμεία της Ε.Ε. αποτελούν τα χρηματοδοτικά μέσα για την εφαρμογή της.

3. Κανονισμός (Εκ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου της 11ης Ιουλίου 2006 «περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999».

4. Άρθρο 16 «Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και μη διάκριση»: «Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή διασφαλίζουν την προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών καθώς και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου κατά τη διάρκεια των διαφόρων σταδίων υλοποίησης των Ταμείων. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποτρέψουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνοτικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της ύπαρξης αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού κατά τα διάφορα στάδια υλοποίησης των Ταμείων και, ειδικότερα, της πρόσβασης σε αυτά. Ειδικότερα, η δυνατότητα πρόσβασης για τα άτομα με αναπηρία αποτελεί ένα από τα κριτήρια που πρέπει να τηρούνται κατά τον καθορισμό Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία και που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις διάφορες φάσεις υλοποίησης».

- η οριζόντια ένταξη της αρχής της μη διάκρισης σε όλα τα στάδια υλοποίησης των Ταμείων της Ε.Ε.,
- η οριζόντια ένταξη του κριτηρίου της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις φάσεις υλοποίησης των Ταμείων της Ε.Ε. και
- η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στις χρηματοδοτήσεις των Ταμείων της Ένωσης κατά τα διάφορα στάδια εφαρμογής τους.

Επιπρόσθετα σύμφωνα με το Άρθρο 11 «Εταιρική σχέση» του Γενικού Κανονισμού, τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να συμπεριλάβουν στην εκπόνηση, εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, τους Οικονομικούς και Κοινωνικούς Εταίρους, την Κοινωνία των Πολιτών και τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Στη βάση λοιπόν της αρχής της εταιρικότητας και με την ιδιότητα του Κοινωνικού Εταίρου της ελληνικής Πολιτείας σε ζητήματα αναπηρίας, η Ε.Σ.Α.μεΑ. συμμετείχε ενεργά σε όλες τις διαβουλεύσεις που έλαβαν χώρα για την κατάρτιση του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) και των Επιχειρησιακών του Προγραμμάτων, στις οποίες αναφερόμαστε εκτενέστερα στην υπο - Ενότητα 5Α.5.

Δεδομένου ότι οι διατάξεις του Γενικού Κανονισμού:

- διέπουν το σύνολο των Ταμείων της Ε.Ε.,
- είναι υποχρεωτικές, χωρίς να απαιτείται η ενσωμάτωσή τους στις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών, η αρχή της μη διάκρισης και το κριτήριο της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία αποτελούν πλέον κριτήρια επιλεξιμότητας για όλες τις κατηγορίες παρεμβάσεων σε όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ (οριζόντια), δίχως να απαιτείται η θέσπιση αντίστοιχης εθνικής νομοθεσίας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα Ταμεία της Ε.Ε., πέραν του Γενικού Κανονισμού, διέπονται και από ειδικούς ανά Ταμείο Κανονισμούς. Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ), ο οποίος βελτιωμένος από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο 2000 - 2006 (Γ' ΚΠΣ), λόγω και πάλι των σημαντικών παρεμβάσεων του Φόρουμ, περιλαμβάνει πολλές και ιδιαίτερα σημαντικές αναφορές για τα άτομα, ειδικά όσον αφορά στην κοινωνική τους ένταξη.

Το έργο της Συνομοσπονδίας σε εθνικό επίπεδο επικεντρώθηκε στην πλήρη εφαρμογή στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2007 - 2013 όλων όσων το Άρθρο 16, αλλά και ο Κανονισμός του ΕΚΤ, υπαγορεύει για τα άτομα με αναπηρία. (Αναλυτικότερα βλ. υπο - Ενότητα 5Α.5).

2.3 Διεκδικώντας τη θέσπιση ευρείας νομοθεσίας καταπολέμησης των διακρίσεων για τα άτομα με αναπηρία σε ευρωπαϊκό επίπεδο: η Εκστρατεία «1million4disability»

Το έτος 2007 μια διαφορετική πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία σε ευρωπαϊκό επίπεδο και της Ε.Σ.Α.μεΑ. σε εθνικό επίπεδο έρχεται να ταράξει τα νερά στο χώρο της αναπηρίας σε ολόκληρο τον κόσμο. Ο λόγος για την Καμπάνια «1Million4Disability» (1 εκατομμύριο υπογραφές για την αναπηρία), η οποία ξεκίνησε επίσημα στις Βρυξέλλες στις 23.01.2007. Αφορμή στάθηκε η πολύτιμη χρονική συγκυρία που ήθελε τη 10η επέτειο του Φόρουμ να συμπίπτει χρονικά: α) με το Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για Όλους - όπως είχε ανακηρυχθεί από τους θεσμούς της Ε.Ε. το 2007, β) με τα 10 χρόνια από την ψήφιση της Συνθήκης του Άμστερνταμ - στην οποία περιλαμβάνεται το Άρθρο 13 που αφορά στην καταπολέμηση των διακρίσεων και λόγω αναπηρίας και γ) με την 50η επέτειο από τη ψήφιση της Συνθήκης της Ρώμης.

Σκοπός της εκστρατείας ήταν η συγκέντρωση ενός εκατομμυρίου υπογραφών από τους πολίτες της Ευρώπης, ώστε να ασκηθεί πίεση στην Ε.Ε. για μια καλύτερη, επαρκέστερη και αποτελεσματικότερη νομοθεσία

καταπολέμησης των διακρίσεων σε όλους τους τομείς της ζωής των ατόμων με αναπηρία.

Στο πλαίσιο της καμπάνιας, το Ευρωπαϊκό Αναπηρικό Κίνημα διεκδίκησε:

- τη θέσπιση ευρείας νομοθεσίας καταπολέμησης των διακρίσεων για την προστασία των ατόμων με αναπηρία, η οποία να άρει τα υπάρχοντα εμπόδια, να αποκλείει την πιθανότητα δημιουργίας καινούργιων, να προωθεί τις ίσες ευκαιρίες σε όλους τους τομείς της ζωής.
- την άμεση υπογραφή και έγκριση της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία από τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και τα κράτη μέλη της Ε.Ε.
- συγκεκριμένα μέτρα, στόχους και σκοπούς που να διασφαλίζουν την ίση μεταχείριση στην εκπαίδευση και τη συμμετοχή των παιδιών με αναπηρία στην κοινωνική ζωή μέσω της εφαρμογής περιφερειακών, εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
- συγκεκριμένα μέτρα, στόχους και σκοπούς που να διασφαλίζουν την ίση μεταχείριση στην απασχόληση μέσω της εφαρμογής περιφερειακών, εθνικών και Ευρωπαϊκών πολιτικών.
- εθνικές μεταρρυθμίσεις για την απο-ιδρυματοποίηση των ατόμων με αναπηρία και την παροχή εναλλακτικών επιλογών για αυτόνομη διαβίωση και διαβίωση στην κοινότητα, μέσω της παροχής ποιοτικών και φτηνών υπηρεσιών, με τη διάθεση επαρκούς χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένης και αυτής της Ε.Ε.
- βασικές προδιαγραφές για την προσβασιμότητα και τη μη διάκριση σε όλα τα χρηματοδοτικά όργανα, συμπεριλαμβανομένων και αυτών της Ε.Ε., προκειμένου να αποφευχθεί η πιθανότητα δημιουργίας καινούργιων εμποδίων.
- δείκτες για την αναπηρία, που να αποδίδουν την πραγματική θέση και τις συνθήκες διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία στην Ευρώπη και να παρέχουν τη βάση για την ανάπτυξη νομοθετικών μέτρων και πρωτοβουλιών.
- κοινές προδιαγραφές και θέσπιση νομοθεσίας προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης πρόσβαση στα αγαθά και τις υπηρεσίες σε ολόκληρη την Ε.Ε..

Στους εννέα συνολικά μήνες κατά τους οποίους η εκστρατεία ήταν η πρώτη και βασική προτεραιότητα της Ε.Σ.Α.μεΑ., έλαβαν χώρα ειδικές ενημερωτικές εκδηλώσεις και συνεντεύξεις τύπου σε πολλές πόλεις της χώρας μας σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς, οι οποίοι κινητοποιήθηκαν και ανέλαβαν ανάλογες πρωτοβουλίες, ώστε να ενημερωθεί η κοινή γνώμη για την εκστρατεία και το σκοπό της και να συγκεντρωθούν υπογραφές. Κάπως έτσι φτάσαμε τις 100.000 υπογραφές σε εθνικό επίπεδο, υπερ-τετραπλασιάζοντας τον αρχικό μας στόχο.

Η αυλαία γι' αυτήν τη διαφορετική εκστρατεία, δεν μπορούσε παρά να πέσει πανηγυρικά με μια εκδήλωση - γιορτή για τους πολίτες με αναπηρία της Ευρώπης. Η επίσημη τελετή λήξης της φιλόδοξης εκστρατείας, που είχε όμως και στοιχεία συγκέντρωσης «διαμαρτυρίας», έλαβε χώρα στις Βρυξέλλες στις 04.10.2007, με τη συμμετοχή 2.000 εκπροσώπων του Ευρωπαϊκού Αναπηρικού Κινήματος από 30 ευρωπαϊκές χώρες. Συγκινητική ήταν η στιγμή της παράδοσης των υπογραφών από τον Πρόεδρο της Ε.Σ.Α.μεΑ., με την ιδιότητά του ως Πρόεδρος του Φόρουμ, στην Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με τη μορφή ενός τσεκ, στο οποίο αναγράφονταν ο αριθμός των υπογραφών, οι οποίες ανέρχονταν σε 1.232.771⁵.

Αξίζει να επισημανθεί ότι αποτέλεσμα της προαναφερθείσας εκστρατείας ήταν η εν μέρει ικανοποίηση του πάγιου αιτήματος του Ευρωπαϊκού Αναπηρικού Κινήματος για επέκταση της αρχής της ίσης μεταχείρισης - πέραν του τομέα της απασχόλησης - σε όλους τους τομείς της κοινωνικής των ατόμων με αναπηρία. Λέμε εν μέρει, διότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνέταξε ένα σχέδιο Οδηγίας που καταπολεμά τις διακρίσεις σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής και η οποία δεν αφορά αποκλειστικά και μόνο στα άτομα με αναπηρία, όπως το Ευρωπαϊκό Αναπηρικό Κίνημα διεκδικούσε, αλλά και σε άλλες ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού.

5. Σχετικό βίντεο είναι διαθέσιμο στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.youtube.com/results?search_query=1million4disability+&search_type=&q=f

Το Φόρουμ αυτήν την περίοδο διαβουλεύεται με τις οργανώσεις μέλη του πάνω στην πρόταση Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «για την ίση μεταχείριση ανεξαρτήτως θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού». Η Συνομοσπονδία συμμετέχει ενεργά σε αυτή τη διαβούλευση και παράλληλα παρέχει ενημέρωση στα αρμόδια όργανα της ελληνικής Πολιτείας για τις θέσεις του Ευρωπαϊκού Αναπηρικού Κινήματος. Ως εκ τούτου, η Ε.Σ.Α.μεΑ. απέστειλε τόσο στο Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας όσο και στους Προέδρους και τα Μέλη των Διαρκών Επιτροπών Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης & Δικαιοσύνης, Κοινωνικών Υποθέσεων, Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, Μορφωτικών Υποθέσεων - που θα συζητούσαν την προαναφερθείσα πρόταση Οδηγίας - τα αρχικά σχόλια /προτάσεις της, μεταφέροντας το μήνυμα ότι η Οδηγία δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να βρίσκεται ένα βήμα πίσω από τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, αλλά αντιθέτως ένα βήμα μπροστά. Συνεχίζονται ακόμη οι διαβουλεύσεις σε όλα τα επίπεδα για την οριστικοποίηση του κειμένου του σχεδίου της Οδηγίας.

3. Ανασυγκρότηση Αναπηρικού Κινήματος

Βασική προτεραιότητα στο Πρόγραμμα Δράσης της Ε.Σ.Α.μεΑ. για την τριετία 2003 - 2005 που εγκρίθηκε στο 5ο Εκλογοαπολογιστικό Συνέδριο ήταν η οικοδόμηση ενός ισχυρότερου, πιο «ανοιχτού», πιο μαζικού και πιο ενωμένου αναπηρικού κινήματος, καλύπτοντας το σύνολο της επικράτειας. Για αυτό στον προγραμματισμό δράσης της τριετίας 2006 - 2008 του 6ου Εκλογοαπολογιστικού Συνεδρίου συμπεριλήφθηκε η δέσμευση για συνέχιση της ανασυγκρότησης του οργανωτικού πλαισίου και της εσωτερικής λειτουργίας της Συνομοσπονδίας. Για την υλοποίηση αυτής της δέσμευσης πραγματοποιήθηκαν οι ενέργειες που ακολουθούν.

3.1. Εκσυγχρονισμός της Ε.Σ.Α.μεΑ.

3.1.1 Μετεγκατάσταση στο νέο κτίριο

Τον Ιανουάριο του έτους 2007 πραγματοποιήθηκε η μετεγκατάσταση των Κεντρικών Γραφείων της Ε.Σ.Α.μεΑ. στο νέο κτίριο της στην Ηλιούπολη (Ελ. Βενιζέλου 236, 163 41 Ηλιούπολη), καθώς επίσης και η μετεγκατάσταση σε αυτό των εξής 6 Ομοσπονδιών: Εθνική Ομοσπονδία Κινητικά Αναπήρων (ΕΟΚΑ), Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματίων Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρία (ΠΟΣΓΚΑμεΑ), Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδος (ΟΜΚΕ), Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματίων Συλλόγων Ατόμων με Σακχαρώδη Διαβήτη (ΠΟΣΣΑΣΔΙΑ), Πανελλήνια Ομοσπονδία Νεφροπαθών (ΠΟΝ), Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Οικογενειών για τη Ψυχική Υγεία (ΠΟΣΟΨΥ). Η ανέγερση του κτιρίου πραγματοποιήθηκε από την Κτηματική Εταιρία Δημοσίου (ΚΕΔ), η οποία είχε παραχωρήσει και το οικόπεδο.

3.1.2 Δημιουργία νέων παραρτημάτων

Νέα Παραρτήματα δημιουργούνται για τον καλύτερο συντονισμό της δράσης του Αναπηρικού Κινήματος σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Κατά τη διάρκεια της τριετίας 2006 - 2008 δημιουργήθηκε το Παράρτημα Ε.Σ.Α.μεΑ. Κρήτης (στη Δ/ση Σολωμού Σολωμού 14, Εργατικές Κατοικίες Αγίας Αικατερίνης, 713 07 Ηράκλειο Κρήτης), το οποίο στεγάζεται στον ίδιο χώρο με την Περιφερειακή Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία Κρήτης και το Νομαρχιακό Σύλλογο Ατόμων με Αναπηρία Κρήτης. Σε διαδικασία δημιουργίας βρίσκεται και το Παράρτημα Ε.Σ.Α.μεΑ. Ηλείου, το οποίο πρόκειται να εγκατασταθεί σε προσωρινό χώρο που διέθεσε η Περιφέρεια (στη Δ/ση Ελέγχου Συντήρησης Έργων, η οποία βρίσκεται στο 5ο χιλιόμετρο Εθνικής Οδού Ιωαννίνων - Κοζάνης). Ο ίδιος χώρος έχει διατεθεί επίσης προσωρινά και για τη στέγαση της Περιφερειακής Ομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία Ηλείου.

3.1.3 Ενίσχυση του εργατικού δυναμικού

Προκειμένου η Συνομοσπονδία να μπορέσει να ανταποκριθεί στις αυξημένες απαιτήσεις, από το έτος 2006 μέχρι και 31.12.2008 το σύνολο του προσωπικού της ενισχύθηκε με 9 υπαλλήλους αορίστου χρόνου. Το συνολικό εργατικό δυναμικό αορίστου χρόνου της Ε.Σ.Α.μεΑ. - στα Κεντρικά της Γραφεία στην Αθήνα και στα Παραρτήματά της σε Βόρεια Ελλάδα, Πάτρα και Κρήτη - ανέρχεται πλέον σε 22 άτομα.

3.2 Περιφερειακή Συγκρότηση του Αναπηρικού Κινήματος

Κατά τη διάρκεια της τριετίας 2006 - 2008 ιδρύθηκαν οι εξής 3 Περιφερειακές Ομοσπονδίες: α) Περιφερειακή Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία Βορείου Αιγαίου, β) Περιφερειακή Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία Δυτικής Ελλάδας, γ) Περιφερειακή Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία Δωδεκανήσου.

Στις Περιφερειακές Ομοσπονδίες εντάσσονται τα Νομαρχιακά Σωματεία των Νομών που υπάγονται στις αντίστοιχες Περιφέρειες, καθώς και όποια Σωματεία Ατόμων με Αναπηρία εκ των Εθνικών Ομοσπονδιών επιθυμούν να ενταχθούν.

Οι Περιφερειακές Ομοσπονδίες που αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε λειτουργία είναι 8, ενώ υπό ίδρυση είναι οι εξής 3: α) η Περιφερειακή Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία Πελοποννήσου, β) η Περιφερειακή Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης και γ) η Περιφερειακή Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία Στερεάς Ελλάδας.

Επιπρόσθετα, ιδιαίτερες σημαντικές προσπάθειες έγιναν για να τεθούν σε λειτουργία Νομαρχιακά Σωματεία ΑμεΑ που είχαν ήδη ιδρυθεί, όπως για π.χ. το Σωματείο ΑμεΑ Ν. Πέλλας, Ν. Ημαθίας κ.λπ., ενώ κατόπιν σχετικών αποφάσεων του Γενικού Συμβουλίου της Ε.Σ.Α.μεΑ. εντάθηκαν στη Συνομοσπονδία ως φορείς μέλη της και τα εξής 3 Σωματεία: Στις 19.04.2008 το «Σωματείο Υπατομεταμοσχευθέντων Ελλάδος» και η «Ομοσπονδία Καρκινοπαθών Ελλάδος» και στις 25.10.2008 το «Σωματείο Ενάντια στην Προκατάληψη για τις Ψυχικές Διαταραχές 'η Αναγέννηση'».

Με στόχο τη δημιουργία ενός ακόμη πιο συμμετοχικού Αναπηρικού Κινήματος, η Ε.Σ.Α.μεΑ. κατά την παρελθούσα τριετία θέλησε να ενισχύσει την επικοινωνία της με τις Αναπηρικές Οργανώσεις της Περιφέρειας, καθώς και με τις Εθνικές Ομοσπονδίες Ατόμων με Αναπηρία, προβαίνοντας στις εξής ενέργειες:

- Το Γενικό Συμβούλιο της Ε.Σ.Α.μεΑ. (Πρακτικό Νο 4/Θέμα 14ο) έλαβε την απόφαση στις 29.08.2006 να συμμετέχουν στις Συνεδριάσεις των Γενικών Συμβουλίων της Συνομοσπονδίας οι Πρόεδροι των Εθνικών Ομοσπονδιών που εκπροσωπούν συγκεκριμένες κατηγορίες αναπηρίας και οι οποίοι δεν είναι Γενικοί Σύμβουλοι. Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ. σε εκείνη τη συνεδρίαση και έχει καταγραφεί στα αντίστοιχα πρακτικά: «η συμμετοχή των Προέδρων των Ομοσπονδιών που εκπροσωπούν συγκεκριμένες κατηγορίες αναπηρίας θα διευρύνει το διάλογο, θα εμπλουτίσει τις απόψεις και τις θέσεις του Αναπηρικού Κινήματος και θα ενδυναμώσει τη δημοκρατία και τον πλουραλισμό του Αναπηρικού Κινήματος που αποτελούν συστατικά στοιχεία από τη γέννησή του».
- Διοργάνωσε Γενικά Συμβούλια στην Περιφέρεια και πιο συγκεκριμένα στις εξής πόλεις: Κομοτηνή (13.12.2007), Βόλο (19.04.2008) και Πάτρα (25.10.2008), στο πλαίσιο των οποίων πραγματοποιήθηκαν και συναντήσεις με τοπικούς φορείς ατόμων με αναπηρία.
- Διοργάνωσε συνεδριάσεις της Εκτελεστικής Γραμματείας στην Περιφέρεια και πιο συγκεκριμένα στις εξής πόλεις: Ιωάννινα (22.11.06) και Ηράκλειο Κρήτης (21.06.2007), στο πλαίσιο των οποίων και πάλι πραγματοποιήθηκαν συσκέψεις με τοπικούς φορείς ατόμων με αναπηρία.
- Πραγματοποίησε, πέραν των προαναφερθέντων, περιφερειακές συναντήσεις / συσκέψεις με τοπικές οργανώσεις ατόμων με αναπηρία, αλλά και με εκπροσώπους των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας. Εν συντομία και πιο συγκεκριμένα:
  - **31.05.2006:** Ενημερωτική συνάντηση με φορείς μέλη της Ε.Σ.Α.μεΑ. και φορείς μέλη αυτών του Νομού Αργολίδας πάνω σε σημαντικά ζητήματα που απασχολούν τα άτομα με αναπηρία σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

- **26.11.2007:** Συνάντηση στη Χίο με τους φορείς ατόμων με αναπηρία Ν. Χίου σχετικά με σημαντικά ζητήματα του Αναπηρικού Κινήματος και παροχή ενημέρωσης αναφορικά με τις τρέχουσες εξελίξεις.
- **19.02.2008 - 02.04.2008:** Συσκέψεις με τους τακτικούς και αναπληρωματικούς εκπροσώπους της Ε.Σ.Α.μεΑ. στα Δ.Σ. των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας: α) του Λεκανοπεδίου Αττικής (Αθήνα, 19.02.2008), β) της Περιφέρειας Θεσσαλίας (Λάρισα 23.02.2008) και γ) της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (Λαμία, 02.04.2008) για ζητήματα εκπροσώπησης, για τα τυχόν προβλήματα που παρουσιάζουν στη λειτουργία τους αυτές οι Μονάδες, καθώς και για το συντονισμό της δράσης με στόχο τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας τους και κατ' επέκταση τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία που εξυπηρετούνται από αυτές.
- **24.02.2008:** Σύσκεψη στο Βόλο με τα μέλη των Δ.Σ. των Πρωτοβάθμιων Σωματείων Ατόμων με Αναπηρία του Ν. Μαγνησίας για τα εξής ζητήματα: επιδοματική πολιτική, παραχώρηση περιπτέρων σε άτομα με αναπηρία κ.λπ.
- **02.04.2008:** Σύσκεψη στη Λαμία με τα μέλη Δ.Σ. των Συλλόγων Γονέων και Ατόμων με Αναπηρία για σημαντικά ζητήματα του Αναπηρικού Κινήματος.
- **19.09.2008 & 07.11.2008:** Συνάντηση στην Πτολεμαΐδα και στο Ηράκλειο Κρήτης αντίστοιχα με τοπικούς φορείς ατόμων με αναπηρία για τρέχοντα ζητήματα του Αναπηρικού Κινήματος.

3.3 Το Αναπηρικό Κίνημα στη Νέα Εποχή: Τροποποίηση Καταστατικού Ε.Σ.Α.μεΑ.

Στην Αθήνα, στις 2 Φεβρουαρίου 2008, η Ε.Σ.Α.μεΑ. διοργάνωσε το Καταστατικό Συνέδριο, στο οποίο συμμετείχαν 400 σύνεδροι, εκπροσωπώντας όλες τις κατηγορίες αναπηρίας, καθώς επίσης και τους γονείς και νόμιμους κηδεμόνες των ατόμων με αναπηρία. Αντικείμενο των εργασιών του Συνεδρίου ήταν η τροποποίηση/συμπλήρωση των άρθρων 2, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15 του ισχύοντος Καταστατικού της Συνομοσπονδίας με διττό σκοπό: α) τη δημιουργία ενός πιο «ανοιχτού», πιο λειτουργικού και πιο συμμετοχικού Αναπηρικού Κινήματος, βάσει του νέου τρόπου οργάνωσης και συγκρότησής του και β) την προώθηση της δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας.

Αξίζει να επισημανθεί ότι το Καταστατικό Συνέδριο διοργανώθηκε ύστερα από μια ευρεία διαβούλευση της Ε.Σ.Α.μεΑ. με τους φορείς μέλη της και τους φορείς μέλη αυτών. Ακολουθεί σύντομη παρουσίαση αυτής της διαβούλευσης:

- **27.04.2006 - 30.06.2006:** Διαβούλευση μέσω γραπτής διαδικασίας με τους φορείς μέλη της Ε.Σ.Α.μεΑ. για την υποβολή προτάσεων εκ μέρους τους ενόψει της τροποποίησης του καταστατικού.
- **15.01.2008 - 29.01.2008:** Διαβούλευση μέσω γραπτής διαδικασίας με τους φορείς μέλη της Ε.Σ.Α.μεΑ. και τους φορείς μέλη αυτών, αλλά και με όλους τους Συνέδρους του Καταστατικού Συνεδρίου, επί συγκεκριμένων προτεινόμενων από τη Συνομοσπονδία τροποποιήσεων, οι οποίες είχαν συμπεριληφθεί σε σχετικό κείμενο εργασίας που τους είχε αποσταλεί.
- **16.01.2008:** Σύσκεψη στην έδρα της Ε.Σ.Α.μεΑ. με τους κεντρικούς φορείς μέλη της και τα ιδρυτικά της μέλη επί του προτεινόμενου κειμένου εργασίας της για τις τροποποιήσεις - συμπληρώσεις των άρθρων του καταστατικού της Συνομοσπονδίας, ενόψει της διεξαγωγής του καταστατικού συνεδρίου στην Αθήνα.

• **26.01.2008 - 30.01.2008:** Ενημερωτικές συναντήσεις διαλόγου ενόψει του Καταστατικού Συνεδρίου με φορείς μέλη της Ε.Σ.Α.μεΑ. και φορείς μέλη αυτών στις εξής Περιφέρειες: Δυτικής Μακεδονίας (Πτολεμαΐδα, 26.01.2008), Θεσσαλίας (Λάρισα, 26.01.2008), Αττικής (Αθήνα, 28.01.2008), Κρήτης (Ηράκλειο, 30.01.2008).

Οι τροποποιήσεις/συμπληρώσεις, που ψηφίστηκαν σχεδόν ομοφώνως από το σύνολο των Συνέδρων, ενσωμάτωσαν την εμπειρία που το Εθνικό Αναπηρικό Κίνημα έχει αποκομίσει από τη συνεργασία του με άλλες Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Οργανώσεις Ατόμων με Αναπηρία μέσω της συμμετοχής του στο Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία. Επιπρόσθετα, σε αυτό ενσωματώνονται όλες οι ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις στο χώρο της αναπηρίας, αναφέρονται όλοι οι τομείς στους οποίους απαιτούνται παρεμβάσεις σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, προσδιορίζοντας παράλληλα και το πλαίσιο των νέων αγώνων και διεκδικήσεων του Αναπηρικού Κινήματος. Μέσω της αναμόρφωσης του Καταστατικού, το Εθνικό Αναπηρικό Κίνημα εισέρχεται σε μια νέα εποχή, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην εκπροσώπηση σε αυτό των ιδιαίτερα ευάλωτων ομάδων ατόμων με αναπηρία, καθώς επίσης και του συνόλου των Περιφερειών της χώρας.

Η δημιουργία ενός πιο «ανοιχτού», πιο λειτουργικού και πιο συμμετοχικού Αναπηρικού Κινήματος, λαμβανομένου υπόψη του νέου τρόπου οργάνωσης και συγκρότησής του, επιτυγχάνεται μέσω:

- της αύξησης του αριθμού των μελών της Εκτελεστικής Γραμματείας της Συνομοσπονδίας από 11 σε 15 άτομα.
- της αύξησης του αριθμού των μελών του Γενικού Συμβουλίου της Συνομοσπονδίας από 33 σε 49 άτομα.
- της συμπερίληψης στο Γενικό Συμβούλιο της Συνομοσπονδίας μελών και από τις 13 Περιφέρειες της χώρας.
- της συμπερίληψης στα Καταστατικά Όργανα της Συνομοσπονδίας ενός νέου Οργάνου, της Εθνικής Συνδιάσκεψης, που θα συνέρχεται ενδιάμεσα των δύο Τακτικών Εκλογοαπολογιστικών Συνεδρίων κατά την οποία θα συζητείται και θα αποφασίζεται η δράση του Αναπηρικού Κινήματος.
- της σύστασης στους κόλπους της Συνομοσπονδίας 3 νέων Επιτροπών: α) της Επιτροπής Γυναικών με Αναπηρία και Μητέρων Ατόμων με Αναπηρία, β) της Επιτροπής Αυτο - έκφρασης (για τα άτομα με βαριές αναπηρίες) και γ) της Επιτροπής Νέων με Αναπηρία.

Η δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας προωθείται μέσω αρκετών σκοπών του Καταστατικού (παράγραφοι 3,4,5,6,8,9,25, Άρθρο 2), με ξεκάθαρη όμως αναφορά στην παρ. 2 του Άρθρου 2. Σε αυτήν αναφέρεται το εξής: «Η προώθηση, η διάδοση και η εμπέδωση στην ελληνική κοινωνία και Πολιτεία και στους θεσμούς αυτής του νομικού, κοινωνικού και πολιτικού πολιτισμού που αναγνωρίζει ότι η αναπηρία είναι υπόθεση ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

Πέραν της ένταξης της διάστασης της αναπηρίας σε όλες τις πολιτικές που εκπονούνται και εφαρμόζονται από την ελληνική Πολιτεία σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, η οποία αποτελεί σκοπό (παρ.20, Άρθρο 2) της Συνομοσπονδίας βάσει του νέου καταστατικού της, οι τομεακές παρεμβάσεις που αποτελούν προτεραιότητα του Εθνικού Αναπηρικού Κινήματος, όπως αυτές αναφέρονται επίσης στο νέο Καταστατικό εν συντομία αφορούν στους εξής τομείς: στην προσβασιμότητα στο δομημένο περιβάλλον, στα μέσα μαζικής μεταφοράς - χερσαία, εναέρια και διαθαλάσσια - στην Κοινωνία της Πληροφορίας, στο διαδίκτυο κ.λπ. (παρ.20, Άρθρο 2), στην Εκπαίδευση, στην Επιμόρφωση, στην Κατάρτιση και στη Δια Βίου Μάθηση (παρ.14 & 23, Άρθρο 2), στην Εργασία (παρ.15, Άρθρο 2), στην Κοινωνική Ασφάλιση και Προστασία (παρ.16, Άρθρο 2), στην Υγεία (παρ.17, Άρθρο 2), στην Πρόνοια και στην Κοινωνική Φροντίδα (παρ.19, Άρθρο 2), στον Πολιτισμό, στον Αθλητισμό και στη Ψυχαγωγία (παρ.21 & 22, Άρθρο 2). Επιπρόσθετα, προωθείται η διασφάλιση του δημόσιου χαρακτήρα του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης και Προστασίας (παρ.16, Άρθρο 2), του Συστήματος Υγείας (παρ. 17, Άρθρο 2) και του Συστήματος Πρόνοιας και Κοινωνικής Φροντίδας (παρ.19, Άρθρο 2), καθώς και των υπηρεσιών αιμοδοσίας, δωρεάς οργάνων και ιστών σώματος και των Κέντρων Μεταμοσχεύσεων (παρ.18, Άρθρο 2), ενώ παράλληλα προωθείται η διάδοση του θεσμού της ανώνυμης και μη ανταποδοτικής εθελοντικής αιμοδοσίας και της δωρεάς οργάνων και ιστών σώματος (παρ.18, Άρθρο 2). Τέλος, μέσω των νέων σκοπών του Καταστατικού προωθείται:

- η συμμετοχή εκπροσώπων της Συνομοσπονδίας και των Οργανώσεων μελών της σε όλα τα κέντρα λήψης αποφάσεων της χώρας, δημόσια ή ιδιωτικά, που αφορούν άμεσα ή έμμεσα στα άτομα με αναπηρία.
- η συνεργασία της Συνομοσπονδίας με τις Οργανώσεις των Κοινωνικών Εταίρων, της Κοινωνίας των Πολιτών και με το Κυπριακό Αναπηρικό Κίνημα και παράλληλα η ενδυνάμωση του Αναπηρικού Κινήματος της Βαλκανικής Χερσονήσου, της Μεσογείου, της Ευρώπης και Διεθνώς.
- η επιστημονική έρευνα και μελέτη σχετικά με τα θέματα των ατόμων με αναπηρία.
- η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής ένταξης, ψυχαγωγίας, ελεύθερου χρόνου, πολιτισμού, μαζικού αθλητισμού, δια βίου μάθησης, επιμόρφωσης, κατάρτισης, ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης.

Εν κατακλείδι, με τις αποφάσεις που λήφθηκαν στο Καταστατικό Συνέδριο της 2ας Φεβρουαρίου του 2008, το Αναπηρικό Κίνημα της χώρας, και η Ε.Σ.Α.μεΑ ως συλλογικός εκφραστής της συνισταμένης του, εισέρχονται σε μία νέα εποχή. Η φιλανθρωπική προσέγγιση, ο κολακευτικός λαϊκισμός και ο συμπονετικός συντηρητισμός για το Αναπηρικό Κίνημα της χώρας αποτελούν πλέον παρελθόν. Η αναπηρία αντιμετωπίζεται ως αναπόσπαστο μέρος της ανθρώπινης ποικιλομορφίας και ως εκ τούτου προωθείται η ένταξή της στον κοινωνικό, νομικό και πολιτικό πολιτισμό της χώρας μας.

3.4 Επιμόρφωση Στελεχών Αναπηρικού Κινήματος

Για να είναι σε θέση τα στελέχη του Αναπηρικού Κινήματος να προωθήσουν την νέα προσέγγιση της αναπηρίας απαραίτητη προϋπόθεση είναι να είναι πλήρως ενημερωμένα γύρω από τις εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις στο χώρο της αναπηρίας. Για αυτόν άλλωστε το λόγο, στον προηγούμενο προγραμματισμό δράσης είχε συμπεριληφθεί η δέσμευση για διαρκή επιμόρφωση των στελεχών των αναπηρικών οργανώσεων.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. μέσω των ενημερωτικών εκδηλώσεων που κατά καιρούς πραγματοποιεί, του έντυπου υλικού της, αλλά και των σύγχρονων επικοινωνιακών της εργαλείων, για τα οποία υπάρχουν εκτενέστερες αναφορές στην Ενότητα 6, παρέχει πλήρη, έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωση στο σύνολο των στελεχών του Αναπηρικού Κινήματος σε όλα τα επίπεδα - εθνικό, περιφερειακό και τοπικό.

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση» (ΕΠ.Ε.Α.Ε.Κ.) του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, η Ε.Σ.Α.μεΑ. κατά το χρονικό διάστημα 01.09.2007 - 30.11.2008 υλοποίησε το ιδιαίτερα σημαντικό Έργο με τίτλο: «Εκπαιδευτική ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία και των στελεχών των αναπηρικών οργανώσεων». Η εφαρμογή αυτού του Έργου αποτέλεσε το αποκορύφωμα υλοποίησης της δέσμευσής της για επιμόρφωση των στελεχών των αναπηρικών οργανώσεων της χώρας. Μέσω αυτού του Έργου, εκπαιδεύτηκαν, για 250 ώρες, στο σχεδιασμό πολιτικής για θέματα αναπηρίας, 547 αιρετά στελέχη του Αναπηρικού Κινήματος και εργαζόμενοι σε οργανώσεις ατόμων με αναπηρία από όλη τη χώρα. Πιο αναλυτικά βλ. υπο - Ενότητα 9.2.1.

3.5 Ενδυνάμωση των Διαδικασιών Επικοινωνίας & Διαβούλευσης με τους φορείς μέλη

Η Συνομοσπονδία ακολουθώντας πιστά τις προγραμματικές της δηλώσεις, κατά την τριετία 2006 - 2007 - 2008 ενέτεινε ακόμη περισσότερο την επικοινωνία και διαβούλευση με τους φορείς μέλη της. Το μεγάλο εύρος των διαδικασιών επικοινωνίας/διαβούλευσης, μερικές από τις οποίες έχουν ήδη εν συντομία αναφερθεί στις υπο-

Ενότητες 3.2 και 3.3, πραγματοποιήθηκαν είτε μέσω γραπτής διαδικασίας (υποβολή προτάσεων/απόψεων/σχολίων), είτε μέσω συναντήσεων/συσκέψεων κ.λπ., είτε ακόμη και μέσω του συνδυασμού αυτών των δύο. Συνολικά έλαβαν χώρα γύρω στις 40 διαβουλεύσεις, οι οποίες αφορούσαν σε όλους τους τομείς της ζωής των ατόμων με αναπηρία, όπως: οικονομία (φορολογία κ.λπ.) κοινωνική ασφάλιση, απασχόληση, εκπαίδευση, υγεία, πρόνοια, κοινωνική φροντίδα, προσβασιμότητα, αναπτυξιακά προγράμματα κ.λπ.

4. Βασικές Νομοθετικές Ρυθμίσεις τριετίας 2006 - 2007 - 2008

- Νόμος 3518/2006 «Αναδιάρθρωση των κλάδων του Ταμείου Συντάξεων Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.) και ρύθμιση άλλων θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας» (ΑΡ. ΦΕΚ 272 Α΄/21.12.2006).
- Νόμος 3549/2007 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (ΑΡ. ΦΕΚ 69 Α΄/20.03.2007).
- Νόμος 3614/2007 «Διαχείριση, Έλεγχος και Εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007 - 2013» (ΑΡ. ΦΕΚ 267 Α΄/03.12.2007).
- Νόμος 3627/2007 «Κύρωση α) Σύμβασης Δωρεάς του Σωματείου ΈΛΠΙΔΑ - Σύλλογος Φίλων Παιδιών με Καρκίνο⁶ υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου και του Ν.Π.Δ.Δ. Νοσοκομείο Παιδων - Η Αγία Σοφία, β) Σύμβασης μεταξύ του Σωματείου Έλληνικός Ερυθρός Σταυρός και του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και άλλες διατάξεις» (ΑΡ. ΦΕΚ 292 Α΄/24.12.2007).
- Νόμος 3655/2008 «Διοικητική και Οργανωτική Μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις» (ΑΡ. ΦΕΚ 58 Α΄/03.04.2008).
- Νόμος 3583/2008 «Αναμόρφωση του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα και άλλες διατάξεις» (ΑΡ. ΦΕΚ 142 Α΄/28.06.2008).
- Νόμος 3697/2008 «Ενίσχυση της διαφάνειας του κρατικού προϋπολογισμού, έλεγχος των δημοσίων δαπανών, μέτρα φορολογικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις» (ΑΡ. ΦΕΚ 194 Α΄/28.08.2008).
- Νόμος 3699/2008 «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση Ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (ΑΡ. ΦΕΚ 199 Α΄/02.10.2008).
- Νόμος 3709/2008 «Δικαιώματα - υποχρεώσεις επιβατών και μεταφορέων στις τακτικές θαλάσσιες μεταφορές και άλλες διατάξεις» (ΑΡ. ΦΕΚ 212 Α΄/14.10.2008).
- Νόμος 3522/2008 «Μεταβολές στη φορολογία εισοδήματος, απλουστεύσεις στον Κ.Β.Σ. και άλλες διατάξεις» (ΑΡ. ΦΕΚ 276 Α΄/22.12.2008).
- Αρ. οικ. 44867/1637/2008 Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Μεταφορών και Επικοινωνιών «περί λήψης μέτρων για τελικούς χρήστες που είναι Άτομα με Αναπηρίες» (ΑΡ. ΦΕΚ 1667 Β΄/ 18.08.2008).
- Αρ. οικ. 63731/Π3α/Φ18/Γ.Π. ΚΥΑ «Αύξηση Προνοιακών Επιδομάτων που χορηγούνται σε Άτομα με Αναπηρίες για τα έτη 2008, 2009, 2010, 2011.» (ΑΡ. ΦΕΚ 931 Β΄/21.05.2008).
- Αρ. Δ16γ/272/12/239/Γ/15.05.07 ΚΥΑ «Απαλλαγή από την καταβολή των διοδίων, επιβατικών αυτοκινήτων των μελών του Πανελληνίου Συλλόγου Παραπληγικών».

6. Ο εν λόγω Νόμος αφορά στο Επίδομα Κίνησης.

5. Πολιτική

5Α. Τομεακές Παρεμβάσεις

5Α.1. Απασχόληση & Κοινωνική Προστασία

5Α.1.1 Ο Ν. 3304/2005 - Η αρχή της ίσης μεταχείρισης στην απασχόληση

Το βασικότερο αίτημα της Συνομοσπονδίας, από τη συμμετοχή της κιάλας στη διαβούλευση για την ενσωμάτωση της Οδηγίας 78/2000 «Για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία» στην εθνική μας νομοθεσία, ήταν η επέκταση της αρχής της ίσης μεταχείρισης σε όλους τους τομείς ζωής των ατόμων με αναπηρία. Δεδομένου ότι αυτό το αίτημα δεν ικανοποιήθηκε, το έργο της Συνομοσπονδίας επικεντρώθηκε, βάσει άλλωστε και σχετικής δέσμευσης που είχε συμπεριληφθεί στον προγραμματισμό δράσης της τριετίας 2006 - 2008, στη βέλτιστη εφαρμογή του Νόμου 3304/2005 «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού», μέσω του οποίου ενσωματώθηκε στην εθνική μας νομοθεσία η προαναφερθείσα Οδηγία. Ως εκ τούτου, η Συνομοσπονδία προχώρησε στις εξής ενέργειες:

- στην ευρεία ενημέρωση των ατόμων με αναπηρία για τα δικαιώματα που τους παρέχει η νέα νομοθεσία, των συνηγόρων/υπερασπιστών τους προκειμένου να καταστούν πιο αποτελεσματικοί στην παρεχόμενη υποστήριξη/υπεράσπισή τους και των εργοδοτών αναφορικά με τις υποχρεώσεις τους απέναντι στα άτομα με αναπηρία που ζητούν να προσληφθούν και στους εργαζόμενους με αναπηρία. Η Συνομοσπονδία στο πλαίσιο υλοποίησης του Έργου «Διαδρομές Ισότητας»: α) εκπόνησε ένα εύχρηστο «Εγχειρίδιο για το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην ίση μεταχείριση στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας», β) πραγματοποίησε 5 Συνεντεύξεις Τύπου στις πόλεις: Ξάνθη, Καβάλα, Δράμα, Αλεξανδρούπολη και Κομοτηνή και γ) πραγματοποίησε 1 Διημερίδα στην Κομοτηνή με θέμα «Καταπολέμηση των Διακρίσεων - Προώθηση της Ένταξης των ΑμεΑ στην Ελληνική Κοινωνία: Εμπόδια και Προοπτικές», στην οποία συμπεριλαμβάνονταν Ενότητα αναφορικά με τις διαπιστώσεις από την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης στον τομέα της απασχόλησης. Πιο αναλυτικά βλ. υπο - Ενότητα 9.1.3.

- στην εξατομικευμένη υποστήριξη και υπεράσπιση θυμάτων διάκρισης λόγω αναπηρίας στην εργασία. Η Συνομοσπονδία ανταποκρίθηκε πλήρως και άκρως αποτελεσματικά σε προσωπικά αιτήματα θυμάτων διάκρισης. Μετά από τη συλλογή όλων των σχετικών στοιχείων και τη σύνταξη σχετικού φακέλου, η Συνομοσπονδία απευθύνονταν εγγράφως στον Συνήγορο του Πολίτη, που είναι ο αρμόδιος φορέας για την υποστήριξη αιτημάτων πολιτών που έχουν υποστεί άνιση μεταχείριση και λόγω αναπηρίας από δημόσιες υπηρεσίες, δημόσιους οργανισμούς και επιχειρήσεις του δημοσίου τομέα, στον οποίο διαβίβαζε το σχετικό φάκελο με τα στοιχεία, ζητώντας την άμεση επίλυση του ζητήματος (βλ. επίσης υπο - Ενότητα 7.2).

- στην υποβολή προτάσεων στην ελληνική Πολιτεία για τη βέλτιστη εφαρμογή του Νόμου 3304/2005 λόγω των ιδιαίτερων προβλημάτων που παρουσιάζει, δεδομένου ότι ο αριθμός των καταγγελιών των θυμάτων διάκρισης προς τους αρμόδιους φορείς προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης είναι ελάχιστος. Η Συνομοσπονδία με έγγραφό της, αλλά και μέσω της Έκθεσής της για την 3η Δεκέμβρη 2007 με θέμα: «Η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στον κόσμο εργασίας - η ανεργία είναι η πιο σκληρή μορφή κοινωνικής αναπηρίας» έχει προτείνει στην ελληνική Πολιτεία μια σειρά ενεργειών για την καλύτερη δυνατή εφαρμογή του Νόμου 3304/2005. Αυτές είναι οι εξής:

- η ευρεία ενημέρωση των προστατευομένων από το Νόμο ομάδων, των δικαστικών λειτουργών, των αρμοδίων στελεχών των υπηρεσιών που έρχονται σε επαφή με αυτές τις ομάδες, των εργοδοτών, των μαθητών και του γενικού πληθυσμού για τη νέα νομοθεσία προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης στον τομέα της απασχόλησης και την εργασία.
- η τροποποίηση ή κατάργηση ρυθμίσεων και διατάξεων άλλων Νόμων που ενδεχομένως εισάγουν άμεσες ή έμμεσες διακρίσεις.
- η άμεση και πλήρης εφαρμογή διαφόρων ρυθμίσεων που έχουν θεσπιστεί προκειμένου να βοηθήσουν τα άτομα με αναπηρία να μετέχουν με όρους ισότητας στο οικονομικό και κοινωνικό γίνεσθαι και οι οποίες είτε παρουσιάζουν ελλιπή εφαρμογή είτε δεν εφαρμόζονται καθόλου.
- η καλύτερη δυνατή στελέχωση τόσο του Σ.ΕΠ.Ε όσο και της Επιτροπής Ίσης Μεταχείρισης του Υπουργείου Δικαιοσύνης, που αποτελούν σημαντικούς φορείς προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης στον τομέα της απασχόλησης και την εργασία, λόγω της διαπιστωμένης έλλειψης που παρουσιάζουν.
- η δημιουργία ενός ενιαίου φορέα προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, λόγω της παρατηρούμενης σύγχυσης των ενδιαφερομένων σχετικά με το σε ποιον φορέα πρέπει να απευθυνθούν όταν υποστούν διάκριση.
- η εξέταση του φαινομένου της πολλαπλής διάκρισης, όπως για π.χ. είναι ο συνδυασμός της αναπηρίας με κάποια από τις υπόλοιπες αιτίες διάκρισης (φύλο, ηλικία, εθνοτική καταγωγή κλπ).

5A.1.2 Ο Ν. 2643/1998 - Το σύστημα ποσόστωσης

Στη δεκάχρονη εφαρμογή του Νόμου 2643/1998 έχουν εντοπιστεί από τη Συνομοσπονδία, τους φορείς μέλη της και τους φορείς μέλη αυτών κρίσιμες αδυναμίες και δυσεπίλυτα προβλήματα.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. έχει θέσει εγγράφως επανειλημμένα στις εκάστοτε ηγεσίες του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, αλλά και στην Επιτροπή που είχε συγκροτηθεί στο εν λόγω Υπουργείο για την Ανάμρφωση αυτού του Νόμου - η οποία συνεδρίασε μόνο δύο φορές - τις αδυναμίες που έχει εντοπίσει μέσω της συμμετοχής Εκπροσώπων της στις Δευτεροβάθμιες Επιτροπές του Νόμου, αλλά και στην Κεντρική Επιτροπή που έχει συσταθεί για την εφαρμογή του Νόμου, καθώς επίσης και τα αιτήματά της.

Η Συνομοσπονδία θέτοντας τα αιτήματά της με ένα πιο ολοκληρωμένο τρόπο στην Έκθεσή της για την 3η Δεκέμβρη 2007 με τίτλο: «Η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στον κόσμο της εργασίας - Η ανεργία είναι η πιο σκληρή μορφή κοινωνικής αναπηρίας»⁷, την οποία παρέδωσε στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων κ. Δ. Σιούφα και παρουσίασε σε Ειδική Συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής στις 07.02.2008, πέτυχε την ικανοποίηση του πάγιου αιτήματός της, μέσω της δέσμευσης του Υπουργείου Απασχόλησης & Προστασίας για θέσπιση ενός συνολικού Νόμου για την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία, στον οποίο μεταξύ άλλων θα συμπεριλαμβάνεται και ένα νέο σύστημα ποσόστωσης αποκλειστικά και μόνο για τα άτομα με αναπηρία. Αξίζει να επισημανθεί ότι το πάγιο αυτό αίτημα της Συνομοσπονδίας ήταν συνέπεια και των προβλημάτων που είχε διαπιστώσει αναφορικά με τη λειτουργία των Προστατευμένων Παραγωγικών Εργαστηρίων, την εφαρμογή του Θεσμού των Κοι.Σ.Π.(εναλλακτικές μορφές απασχόλησης) κ.λπ.

Το Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας σε συνεργασία με τη Συνομοσπονδία έχει ήδη ξεκινήσει τη επεξεργασία συγκεκριμένων Άρθρων αυτού του Προσχεδίου Νόμου. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. έχει ζητήσει ο υπό κατάρτιση Νόμος να αφορά τουλάχιστον στα εξής:

- στη λήψη μέτρων για την καταπολέμηση των προκαταλήψεων και των εμποδίων με τα οποία έρχονται

7. Η οποία είναι διαθέσιμη σε όλους μέσω της ιστοσελίδας της Ε.Σ.Α.μεΑ. (www.esaea.gr).

αντιμέτωπα τα άτομα με αναπηρία προκειμένου να διευκολυνθεί η ένταξη και επανένταξη τους στην αγορά εργασίας,

- στην προώθηση της προσβασιμότητας ως απαραίτητης προϋπόθεσης για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας,
- στη λήψη μέτρων για την ευρεία εφαρμογή των εύλογων προσαρμογών του εργασιακού χώρου,
- στην προώθηση της δωρεάν παροχής στα άτομα με αναπηρία τεχνολογικών βοηθημάτων και υποστηρικτικών μέσων,
- στην αναμόρφωση του ισχύοντος συστήματος υποχρεωτικών τοποθετήσεων στο δημόσιο, ευρύτερο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα και στην αντικατάστασή του από ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό σύστημα αποκλειστικά και μόνο για τα άτομα με αναπηρία,
- στη λήψη μέτρων για την προώθηση, ανάπτυξη και ευρεία εφαρμογή των εναλλακτικών μορφών απασχόλησης, όπως είναι η προστατευμένη, η υποστηριζόμενη και η εξ' αποστάσεως απασχόληση, συμπεριλαμβανομένης της απασχόλησης εντός της Κοινωνικής Οικονομίας, στη βάση των ιδιαίτερων αναγκών συγκεκριμένων κατηγοριών αναπηρίας,
- στην προώθηση της αυτο - απασχόλησης και της επιχειρηματικής δραστηριότητας,
- στη θέσπιση συστήματος προστασίας από την απόλυση και διατήρησης στη θέση εργασίας,
- στη διασύνδεση της απασχόλησης με την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση,
- στη διασύνδεση της απασχόλησης με τις υπηρεσίες υγείας και αποκατάστασης για τη διατήρηση του βέλτιστου επιπέδου λειτουργικότητας των ατόμων με αναπηρία.

Δεδομένου ότι η ψήφιση αυτού του Νόμου αναμένεται να άρει τα χρόνια προβλήματα που υφίστανται τα άτομα με αναπηρία στον τομέα της απασχόλησης, η Ε.Σ.Α.μεΑ. όσο εντατικά δούλεψε την προηγούμενη περίοδο 2006 - 2008, πρέπει να δουλέψει και την επόμενη (2009 - 2012) προκειμένου να πετύχει την άμεση ολοκλήρωση του Προσχεδίου Νομού και ως εκ τούτου την άμεση ψήφισή του από τη Βουλή των Ελλήνων.

5Α.1.3 Συμβασιούχοι

Τα συσσωρευμένα προβλήματα των εργαζομένων με αναπηρία στις Δημοτικές Επιχειρήσεις των Δήμων έχουν απασχολήσει την Ε.Σ.Α.μεΑ. επί σειρά ετών. Η Συνομοσπονδία αυτή την τριετία έχει δεχθεί εκατοντάδες ατομικές και συλλογικές καταγγελίες που αφορούν σε απολύσεις εργαζομένων με αναπηρία από τις Δημοτικές Επιχειρήσεις κατά τη λήξη των επιδοτούμενων προγραμμάτων. Ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι πολλοί από αυτούς τους εργαζόμενους παραμένουν στις θέσεις εργασίας τους απλήρωτοι επί μήνες βιώνοντας το καθεστώς της απλήρωτης εργασίας ή το φόβο της απόλυσης.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. αυτή την τριετία, στο πλαίσιο της υπηρεσίας «Διεκδικούμε Μαζί» (Βλ. υπο - Ενότητα 7.1) που λειτουργεί στα γραφεία της, βρίσκονταν σε ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας με τους εργαζόμενους που απασχολούνταν στις Δημοτικές Επιχειρήσεις μέσω επιδοτούμενων προγραμμάτων του Ο.Α.Ε.Δ.

5Α.1.4 Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006 - 2008

Η Συνομοσπονδία συμμετέχει ενεργά από το έτος 1998 στη διαδικασία κατάρτισης και υποβολής από το Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ) και από το έτος 2001 του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική

Ένταξη (ΕΣΔΕν)⁸.

Αξίζει να επισημανθεί ότι το ΕΣΔΑ από το έτος 2005 ενσωματώθηκε στο «Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση 2005 - 2008» (ΕΠΜ) που υποβάλλει το Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών στην Ε.Ε. και το ΕΣΔΕν από το έτος 2006 αποτελεί μέρος της «Εθνικής Έκθεσης Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη» που υποβάλλει το Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας στην Ε.Ε. Μέχρι στιγμής 2 Εθνικές Εκθέσεις Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη έχουν υποβληθεί. Η μία αφορούσε την περίοδο 2006 - 2008 και η άλλη την περίοδο 2008 - 2011. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. απέστειλε γραπτώς τις προτάσεις της στη διαβούλευση που έλαβε χώρα για την κατάρτιση και των 2 αυτών Εκθέσεων. Οι θέσεις της συνοπτικά αφορούσαν στα εξής:

Ως προς την Κοινωνική Ένταξη

- στην εφαρμογή πολιτικών και μέτρων για την αύξηση της συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στην Εργασία μέσω της θέσπισης ενός Νόμου αποκλειστικά και μόνο για την απασχόλησή τους που θα αντιμετωπίζει το ζήτημα ολιστικά, στον οποίο, πέραν όλων των άλλων, θα συμπεριλαμβάνεται και ένα νέο σύστημα ποσόστωσης αποκλειστικά και μόνο για τα άτομα με αναπηρία.
- στην αναμόρφωση και τον εκσυγχρονισμό του Εκπαιδευτικού Συστήματος, διασφαλίζοντας παράλληλα τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της Ειδικής Εκπαίδευσης.
- στη στήριξη των οικογενειών των ατόμων με αναπηρία που απειλούνται από τη φτώχεια και τον αποκλεισμό μέσω της επέκτασης και αναβάθμισης των Δομών Κοινωνικής Φροντίδας - Κ.Δ.Α.Π. ΜΕ.Α., «Βοήθεια στο Σπίτι», ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ.
- στην επέκταση του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου και στα άτομα με αναπηρία και στη διασφάλιση της προσβασιμότητας στους νηπιακούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς της χώρας.

Ως προς το Ασφαλιστικό Σύστημα

- στη διασφάλιση του δημόσιου χαρακτήρα του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης.
- στον διοικητικό και διαχειριστικό εκσυγχρονισμό των Ασφαλιστικών Ταμείων.
- στη διασφάλιση αξιοπρεπών συντάξεων για τα άτομα με αναπηρία.

Ως προς τη Υγεία και την Κοινωνική Φροντίδα

- στη διασφάλιση του δημόσιου και δωρεάν χαρακτήρα της Υγείας και της Κοινωνικής Φροντίδας, στην αναβάθμιση και στον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών τους, στην επέκταση σε όλη την επικράτεια των Δομών Κοινωνικής Φροντίδας, καθώς και στην αύξηση των πόρων που διατίθενται από τον κρατικό προϋπολογισμό σε αυτούς τους τομείς.
- στη δημιουργία και ουσιαστική λειτουργία της Πρωτοβάθμιας Περιθαλψης.
- στην περαιτέρω ανάπτυξη της Μακροχρόνιας Φροντίδας Υγείας.
- στη δημιουργία Υπηρεσίας που θα καταγράφει τις ελλείψεις και τα προβλήματα που παρατηρούνται στις Υπηρεσίες Υγείας που απευθύνονται στους χρόνια πάσχοντες.
- στη λήψη μέτρων για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των χρόνιων πασχόντων στις Υπηρεσίες Υγείας.
- στη θέσπιση της Νοσηλείας στο Σπίτι.
- στην αναβάθμιση των Μονάδων Αποκατάστασης και στην επέκτασή τους σε όλη τη χώρα.
- στην εντατικοποίηση της προσπάθειας για αντικατάσταση των παραδοσιακών Προνοιακών Υπηρεσιών Κλειστού Τύπου με Σύγχρονες Ανοικτού Τύπου Δημόσιες Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας.
- στην εφαρμογή προγραμμάτων και εκστρατειών καταπολέμησης της προκατάληψης για τη ψυχική αναπηρία.

8. Το ΕΣΔΑ και ΕΣΔΕν εντάσσονται σε αυτό που καλείται «ανοιχτή μέθοδος συντονισμού», η οποία βάσει της «Στρατηγικής της Λισσαβόνας» αποτελεί έναν τρόπο συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και συντονισμού τους (και όχι εναρμόνιση) από την Ε.Ε. με στόχο την επίτευξη κοινωνικής συνοχής και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του «Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου».

Το αποτέλεσμα όλων αυτών των διαβουλεύσεων όμως είναι αμφίβολο, δεδομένου ότι πολλές φορές οι προτάσεις της Συνομοσπονδίας είτε δεν υιοθετούνται, είτε υιοθετούνται και δεν εφαρμόζονται.

5Α.1.5 Κοινωνική Ασφάλιση

Με απόλυτη συνέπεια στις προγραμματικές θέσεις του 6ου Εκλογοαπολογιστικού Συνεδρίου για τη χρονική περίοδο 2006 - 2008, η Συνομοσπονδία κατέθεσε το συνολικό πλαίσιο των αιτημάτων της στην ηγεσία του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας. Το πλαίσιο αυτό αποτέλεσε προϊόν διαλόγου με όλους τους φορείς - μέλη της σε μία προσπάθεια να αναδειχθούν όχι μόνο τα οριζόντια αιτήματα του Αναπηρικού Κινήματος, αλλά και τα επιμέρους αιτήματα που απασχολούν κάθε κατηγορία αναπηρίας χωριστά.

Σε αυτή την κατεύθυνση η Συνομοσπονδία διεκδίκησε:

- την έκδοση του πορίσματος της Επιτροπής για τη μελέτη των ασφαλιστικών αιτημάτων των ατόμων με αναπηρία, στη οποία η Ε.Σ.Α.μεΑ. συμμετείχε δια των εκπροσώπων της. Το συνολικό πλαίσιο των αιτημάτων, που κατατέθηκε στην ανωτέρω Επιτροπή επί υπουργίας κ. Σ. Τσιτουρίδη, αποτέλεσε και τη θεμελιακή βάση μεταγενέστερων υπομνημάτων της προς τις ηγεσίες του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας.
- τον τερματισμό του απαράδεκτου καθεστώτος της επανεξέτασης του βαθμού αναπηρίας των ατόμων με βαριές και μόνιμες αναπηρίες. Οι έντονες πιέσεις της Ε.Σ.Α.μεΑ. πάνω σε ένα ζήτημα το οποίο έχει απασχολήσει το Αναπηρικό Κίνημα από τη γένεσή του έως σήμερα, είχαν ως αποτέλεσμα την έκδοση σχετικής Εγκυκλίου από τον μεγαλύτερο ασφαλιστικό φορέα της χώρας, το Ι.Κ.Α. Σύμφωνα με αυτήν, οι Υγειονομικές Επιτροπές καθορίζουν την αναπηρία επί αόριστον και εφάπαξ στις εξής περιπτώσεις: σύνδρομο down, ακρωτηριασμούς, μεταμοσχεύσεις συμπαγών οργάνων, φωκομέλεια, νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου, όταν στα άτομα με αυτές τις αναπηρίες έχει αποδοθεί ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω. Η θετική αυτή ρύθμιση ουσιαστικά δεν επιλύει το ακανθώδες αυτό πρόβλημα, αφού αφήνει απ' έξω μια σειρά χρόνιων κατηγοριών αναπηρίας, όπως είναι οι τυφλοί, τα άτομα με παραπληγία - τετραπληγία, τα άτομα με θαλασσαιμία, τα άτομα με ινσουλινοεξαρτώμενο σακχαρώδη διαβήτη, τα άτομα με αιμορροφιλία κ.λπ.
- τη λήψη νομοθετικών ρυθμίσεων για την εξάλειψη των διαφοροποιήσεων και των ανισοτήτων που παρατηρούνται μεταξύ των ασφαλιστικών φορέων ως προς το ύψος και το είδος των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών παροχών των ατόμων με αναπηρία.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. κατέθεσε τις προτάσεις της επί του συνόλου των Ασφαλιστικών Νομοσχεδίων που κατατέθηκαν την προηγούμενη τριετία στη Βουλή των Ελλήνων, συμμετέχοντας ενεργά σε ένα μαραθώνιο διαβουλεύσεων με το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Οι ευνοϊκές νομοθετικές ρυθμίσεις επί ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών ζητημάτων που θεσπίστηκαν από την ελληνική Πολιτεία με την προτροπή και πίεση που άσκησε η Συνομοσπονδία είναι οι εξής:

Νόμος 3518/2006 «Αναδιάρθρωση των κλάδων του Ταμείου Συντάξεων Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.) και ρύθμιση άλλων θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας» (ΑΡ. ΦΕΚ 272 Α΄/21.12.2006)

- Με τη διάταξη της παρ 1 του Άρθρου 58, προσαυξάνεται η σύνταξη των τυφλών από τους φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του Άρθρου 42 του Ν. 1140/1981 όπως ισχύουν.
- Με τη διάταξη της παρ. 3 του Άρθρου 61, διαγράφεται από την περ. β΄ της παρ. 2 του Άρθρου 5 του Ν. 3232/2004 ο όρος «δεν επιδέχεται εφαρμογή τεχνητού μέλους», δηλαδή το παραπληγικό - τετραπληγικό επίδομα χορηγείται και στους ακρωτηριασμένους των δύο άνω ή κάτω άκρων ή κατά το ένα άνω και ένα κάτω άκρο, ανεξαρτήτως εάν επιδέχονται εφαρμογή τεχνητού μέλους.

- Με τη διάταξη της παρ. 4 του Άρθρου 61, αποκτούν δικαίωμα συνταξιοδότησης στην 15αετία και οι πάσχοντες από σκλήρυνση κατά πλάκας, καθώς και τα άτομα που έχουν υποβληθεί σε μεταμόσχευση μυελού των οστών και βρίσκονται σε συνεχή καταστολή.
- Με τη διάταξη της παρ. 5 του Άρθρου 61, επεκτείνεται η χορήγηση του επιδόματος παραπληγίας - τετραπληγίας και στα άτομα που πάσχουν από το σύνδρομο κλάματος γαλής, από ατελή οστεογένεση με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω και από οστεοψαθύρωση με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω.
- Με τη διάταξη της παρ. 6 του Άρθρου 61, τροποποιείται η παρ. 4 του Άρθρου 5 του Ν. 3232/2004, δίνοντας το δικαίωμα συνταξιοδότησης στις μητέρες αναπήρων τέκνων με ποσοστό αναπηρίας 67%, αντί για 80% που προβλέπονταν στον Ν. 3232/2004.

Νόμος 3655/2008 «Διοικητική και Οργανωτική Μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις» (ΑΡ. ΦΕΚ 58 Α΄/03.04.2008)

Ο Νόμος αυτός συγκέντρωσε την προσοχή της ελληνικής κοινωνίας, αφού επιχειρήθηκε συνολικά η μεταρρύθμιση του συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης, προκαλώντας έντονη ανησυχία για τη συρρίκνωση των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων. Η Συνομοσπονδία προέβαλλε το καθολικό αίτημα των φορέων μελών της για την προάσπιση και διασφάλιση των ήδη κεκτημένων ασφαλιστικών δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία και συγχρόνως διεκδίκησε την αναβάθμιση του Ασφαλιστικού Συστήματος προς όφελός τους. Οι έντονες πιέσεις που άσκησε η Ε.Σ.Α.μεΑ. είχαν ως αποτέλεσμα τη διατήρηση προηγούμενων ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών νομοθετικών ρυθμίσεων.

Επιπρόσθετα, με τη διάταξη του Άρθρου 140 «Γονείς με Ανάπηρα Παιδιά» του Ν. 3655/2008, ικανοποιήθηκε το δίκαιο και καθολικό αίτημα της Συνομοσπονδίας που αφορούσε στην επέκταση των διατάξεων της παρ. 4 του Άρθρου 5 του Ν.3232/2004, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 6 του Άρθρου 61 του Ν. 3518/2006, σχετικά με το δικαίωμα συνταξιοδότησης μητέρων τέκνων με αναπηρία στην 25αετία, και στους πατέρες τέκνων ατόμων με αναπηρία με ποσοστό αναπηρίας 67%. Το δικαίωμα αυτό ασκείται από τους πατέρες υπό την προϋπόθεση ότι η μητέρα δεν έχει ασκήσει το ίδιο δικαίωμα, δηλαδή δεν έχει συνταξιοδοτηθεί.

Η Συνομοσπονδία με την έναρξη εφαρμογής αυτού του Νόμου, με τον οποίο επιχειρείται η ενοποίηση των Ασφαλιστικών Ταμείων και συνακόλουθα η έκδοση Υπουργικών Αποφάσεων για τη σύσταση νέων κανονισμών παροχών τους, διαμήνυσε προς όλες τις κατευθύνσεις ότι δε θα δεχτεί καμία συρρίκνωση των ασφαλιστικών παροχών που αυτή τη στιγμή δικαιούνται οι ασφαλισμένοι με αναπηρία. Για τη διασφάλιση αυτών των παροχών, των οποίων το ύψος και το είδος κατά γενική ομολογία δεν μπορούν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία, η Ε.Σ.Α.μεΑ. ζήτησε την εκπροσώπησή της σε όλα τα Διοικητικά Συμβούλια των νέων ενοποιημένων Ασφαλιστικών Ταμείων.

5Α.2 Εκπαίδευση

5Α.2.1 Παρεμβάσεις για την πλήρη ένταξη των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος

Η Ε.Σ.Α.μεΑ., με απόλυτη συνέπεια στις προγραμματικές δηλώσεις του 6ου Εκλογοαπολογιστικού Συνεδρίου, διεκδίκησε την ουσιαστική μεταρρύθμιση της Εκπαίδευσης των Ατόμων με Αναπηρία. Το συνολικό πλαίσιο

σιο των αιτημάτων της - που διαμορφώθηκε μέσω της επεξεργασίας των επιμέρους αιτημάτων όλων των φορέων μελών της - αφορούσε σε όλες τις βαθμίδες του Εκπαιδευτικού Συστήματος της χώρας. Οι θέσεις και οι προτάσεις του Αναπηρικού Κινήματος αποτέλεσαν αντικείμενο διαβούλευσης με όλες τις ηγεσίες του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, το οποίο βρέθηκε αντιμέτωπο με μια σειρά δυναμικών και αγωνιστικών κινητοποιήσεων του Αναπηρικού Κινήματος της χώρας.

Σταθμό σε αυτή την τριετία αποτέλεσε η δυναμική κινητοποίηση της Συνομοσπονδίας και των φορέων των μελών της στις 13.02.2007 έξω από το Υπουργείο, στο οποίο έδωσαν δυναμικό παρόν εκατοντάδες άτομα με αναπηρία (βλ. υπο - Ενότητα 5Δ.1). Κορωνίδα του διεκδικητικού πλαισίου των αιτημάτων αυτής της κινητοποίησης ήταν η θεσμοθέτηση της υποχρεωτικότητας της εκπαίδευσης των ατόμων με αναπηρία, η οποία - σε αντίθεση με την εκπαίδευση των άλλων παιδιών - ήταν δυνητική και όχι υποχρεωτική.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ συμμετείχε στη διαβούλευση του συνόλου των Σχεδίων Νόμων που προώθησε στη Βουλή των Ελλήνων το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων και τα οποία αφορούσαν στα θέματα εκπαίδευσης των ατόμων με αναπηρία.

Νόμος 3549/2007 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (ΑΡ. ΦΕΚ 69 Α΄/20.03.2007)

Άμεση ήταν η παρέμβαση της Ε.Σ.Α.μεΑ. κατά την κατάθεση αυτού του Νομοσχεδίου στη Βουλή των Ελλήνων. Κύριο χαρακτηριστικό αυτού του Νομοσχεδίου αποτέλεσε η ολοκληρωτική έλλειψη θεσμικών μέτρων για την άρση των εμποδίων και την ισότιμη ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση είτε ως φοιτητών είτε ως εργαζομένων. Μεταξύ του πλήθους των εμπεριστατωμένων προτάσεων που κατέθεσε η Ε.Σ.Α.μεΑ επ' αυτού του Νόμου, κυριότερες ήταν οι εξής:

- η σύσταση και λειτουργία αυτόνομης υπηρεσίας υποδοχής, ενημέρωσης και υποστήριξης των φοιτητών με αναπηρία, στελεχωμένης με μόνιμο και εξειδικευμένο προσωπικό στην αντιμετώπιση των πρόσθετων αναγκών που πηγάζουν από την αναπηρία.
- η υιοθέτηση κριτηρίων και δεικτών αξιολόγησης ως προς την ποιότητα της πρόσβασης φοιτητών/σπουδαστών, μελών ΔΕΠ και λοιπού προσωπικού με αναπηρία στις κτιριακές υλικοτεχνικές υποδομές, στους διαδικτυακούς τόπους, στις νέες τεχνολογίες και γενικά σε όλους τους τομείς και τις δραστηριότητες της ακαδημαϊκής ζωής.

Αποτέλεσμα των ανωτέρω παρεμβάσεων, που άνοιξαν για ακόμη μια φορά τη συζήτηση για το μείζον θέμα της ισότιμης ένταξης των φοιτητών και των εργαζομένων με αναπηρία στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, ήταν η συμπερίληψη στο Νόμο 3549/2007 του Άρθρου 12, σύμφωνα με το οποίο προβλέπεται σε κάθε Τμήμα, από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του εκάστοτε Α.Ε.Ι., η σύσταση και λειτουργία Υπηρεσίας Υποστήριξης Φοιτητών και Σπουδαστών με Αναπηρία.

Νόμος 3699/2008 «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση Ατόμων με Αναπηρία ή με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες» (ΑΡ. ΦΕΚ 199 Α΄/ 02.10.2008)

Οι συντονισμένες ενέργειες της Ε.Σ.Α.μεΑ. κατά την περιορισμένη χρονική περίοδο διαβούλευσης αυτού του Νομοσχεδίου με το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων επέφεραν, σημαντικά αποτελέσματα. Η Συνομοσπονδία κατέθεσε πολυσέλιδο Υπόμνημα προς το Υπουργείο και τη Διαρκή Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής, στο οποίο περιλαμβάνονταν το σύνολο των αιτημάτων της, οι οποίες αφορούσαν σε όλες τις βαθμίδες του Εκπαιδευτικού Συστήματος, από την Προσχολική έως και την Τριτοβάθμια.

Εκτός των ειδικών προτάσεων της Συνομοσπονδίας αναφορικά με αυτό το Νομοσχέδιο, τέθηκε και ένα

συνολικό πλαίσιο γενικών προτάσεων μεταξύ των οποίων:

- Η ίδρυση Γενικής Γραμματείας για την εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία.
- Η αναβάθμιση της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και η σύσταση Τμημάτων για την Εκπαίδευση των Ατόμων με Αναπηρία σε όλες τις Διευθύνσεις του Υπουργείου.
- Η επανεξέταση της υφιστάμενης εκπαιδευτικής νομοθεσίας με στόχο την απαλοιφή διατάξεων που δημιουργούν διακρίσεις, εκπαιδευτικό αποκλεισμό και ανισότητες.
- Η αναβάθμιση των υπαρχόντων Κέντρων Διάγνωσης Αξιολόγησης Υποστήριξης (ΚΔΑΥ) και η ίδρυση νέων.
- Η στελέχωση όλων των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και των Εργαστηρίων Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Κ) της χώρας με μόνιμο ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό και όχι ωρομίσθιο όπως ισχύει σήμερα.
- Η ενίσχυση του θεσμού των τμημάτων ένταξης στα γενικά σχολεία και η αναβάθμιση της παρεχόμενης Εκπαίδευσης προς τους μαθητές με αναπηρία που είναι ενταγμένοι στα γενικά σχολεία.
- Η βελτίωση της προσβασιμότητας όλων των σχολικών κτιρίων.
- Η αναγνώριση δια Νόμου της μεθόδου γραφής και ανάγνωσης Braille ως επίσημης μεθόδου γραφής και ανάγνωσης των Ελληνίδων και Ελλήνων τυφλών και η άμεση ίδρυση Εθνικού Τυπογραφείου για την εκτύπωση των βιβλίων για όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης σε αυτή τη γραφή, καθώς και η δημιουργία στούντιο ηχογράφησης ομιλούντων βιβλίων και υποχρεωτική χορήγησή τους και σε ηλεκτρονική μορφή.
- Η θέσπιση Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα (ΕΝΓ), το οποίο θα συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση για το διορισμό εκπαιδευτικών στα σχολεία κωφών της χώρας.
- Η συμμετοχή της Συνομοσπονδίας στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας.
- Η σταδιακή, αλλά σταθερή αύξηση πόρων που διατίθενται από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, αλλά και η εγγραφή ξεχωριστού κωδικού στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου για την Εκπαίδευση των Ατόμων με Αναπηρία, με απώτερο στόχο οι πόροι που θα διατίθενται μέσω αυτού του κωδικού να ανέλθουν στο 10% του συνολικού κρατικού προϋπολογισμού για την Παιδεία.
- Η λήψη μέτρων για την ουσιαστική και ισότιμη ένταξη των φοιτητών με αναπηρία στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας.

Με την ψήφιση του ανωτέρω Νομοσχεδίου ικανοποιήθηκαν σημαντικά διαχρονικά αιτήματα της Ε.Σ.Α.μεΑ, με κυριότερο αυτό της θέσπισης της υποχρεωτικότητας των ατόμων με αναπηρία στην Εκπαίδευση. Πρόκειται για κατάκτηση που θέτει τις βάσεις για την άρση του αποκλεισμού των ατόμων με αναπηρία από όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης.

Δίχως να αμφισβητούνται τα θετικά σημεία αυτού του Νόμου, ωστόσο παρά τις έντονες πιέσεις της Συνομοσπονδίας, εκκρεμεί ακόμη η ικανοποίηση μιας σειράς επιμέρους, αλλά ιδιαίτερα βασικών αιτημάτων μας, όπως είναι η στελέχωση των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής με εξειδικευμένους ανά κατηγορία αναπηρίας εκπαιδευτικούς, η θέσπιση διατάξεων για όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης και της Τριτοβάθμιας - που πέραν όλων των άλλων αποτελεί τον κατεξοχήν χώρο παραγωγής εξειδικευμένων ανά κατηγορία αναπηρίας επιστημόνων και εκπαιδευτικών και για την οποία δεν έχει ληφθεί κανένα ουσιαστικό μέτρο στην κείμενη νομοθεσία της χώρας έως και σήμερα - καθώς και η ισότιμη ένταξη των εκπαιδευτικών με αναπηρία σε θέσεις εργασίας όλων των βαθμίδων του Εκπαιδευτικού Συστήματος.

Από μέρους της Συνομοσπονδίας, αξιολογήθηκε θετικά η ίδρυση και οργάνωση των Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης Ειδικών Εκπαιδευτικών Αναγκών (ΚΕΔΔΥ), τα οποία χαρακτηρίζονται στο εν' λόγω νομοσχέδιο από διευρυμένη παροχή συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών. Επισημάνθηκε όμως ότι η λειτουργία τους θα καταστεί κενή περιεχομένου εάν στο νομοσχέδιο δεν προβλεφθεί η στελέχωσή τους με επαρκές εξειδικευμένο ανά κατηγορία αναπηρίας προσωπικό.

Μετά από έντονες πιέσεις της Συνομοσπονδίας στη 2η Συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Μορφωτικών

Υποθέσεων της Βουλής, επιχειρήθηκε η αναβάθμιση του ρόλου των γονέων των ατόμων με αναπηρία εντός του σχολικού περιβάλλοντος, δεδομένου ότι στο αρχικό Προσχέδιο αυτού του Νόμου ο ρόλος τους υποβαθμίζονταν.

5Α.2.2 Μετεγγραφές φοιτητών / σπουδαστών με αναπηρία

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. είχε αντιδράσει έντονα κατά την ψήφιση του Νόμου 3282/2004 «Μετεγγραφές φοιτητών και σπουδαστών εσωτερικού», αφού η τότε ηγεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων δεν είχε συμπεριλάβει το βασικό αίτημά μας που αφορούσε στο δικαίωμα μετεγγραφής και στους φοιτητές και σπουδαστές που έχουν αδελφό ή αδελφή με βαριά αναπηρία. Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμα και η διάταξη που αφορά στη μετεγγραφή φοιτητών που έχουν γονέα με αναπηρία είναι ελλιπής, αφού δεν συμπεριλαμβάνει σημαντικές κατηγορίες μόνιμων αναπηριών.

Οι ελλείψεις του νέου συστήματος μετεγγραφών των φοιτητών/σπουδαστών με αναπηρία είχαν ιδιαίτερο αντίκτυπο στις οικογένειες των ατόμων με αναπηρία, οδηγώντας πολλές φορές στη διακοπή των σπουδών τους εκείνους τους φοιτητές που είχαν ένα μέλος με αναπηρία στην οικογένειά τους. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. με αλληπάλληλες επιστολές της έθεσε το κρίσιμο αυτό ζήτημα στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ζητώντας:

- τη συμπερίληψη διάταξης στο Ν.3282/2004 ως εξής: «Ανεξαρτήτως ποσοστού οι φοιτητές και σπουδαστές που έχουν αδελφό/η, που είναι άτομο με αναπηρία με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, έχουν το δικαίωμα μετεγγραφής κατά προτεραιότητα στον τόπο μόνιμης κατοικίας τους.»
- την τροποποίηση της περ. β της παρ. 5 του Άρθρου 1 του Ν.3282/2004 ως εξής: «Ανεξαρτήτως ποσοστού οι φοιτητές και σπουδαστές που έχουν τον ένα ή και τους δύο γονείς με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω και ανεξαρτήτου κατηγορίας αναπηρίας, πιστοποιημένο από τις Πρωτοβάθμιες Υγειονομικές Νομαρχιακές Επιτροπές, έχουν κατά προτεραιότητα το δικαίωμα μετεγγραφής στον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους.»

Σημειώνεται ότι τα ανωτέρω αιτήματα είχαν συμπεριληφθεί στις προτάσεις που κατέθεσε η Ε.Σ.Α.μεΑ. επί του πρόσφατα ψηφισθέντος Νόμου 3699/2008 (Βλ. υπο-Ενότητα 5Α.2.1).

5Α.2.3 Εκπαιδευτικοί με αναπηρία

Αυτή την τριετία η Ε.Σ.Α.μεΑ άσκησε ιδιαίτερες πιέσεις για την ολοκληρωτική έλλειψη μέτρων και πολιτικών για την επαγγελματική ένταξη σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών με αναπηρία, καθώς και των εκπαιδευτικών - γονέων ατόμων με αναπηρία. Με αφορμή την κατάθεση του πρόσφατα ψηφισθέντος Νομοσχεδίου για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση (Ν. 3699/2008), η Ε.Σ.Α.μεΑ επεσήμανε για πολλοστή φορά τις αδυναμίες της κείμενης νομοθεσίας, σύμφωνα με την οποία εκπαιδευτικοί με αναπηρία προσλαμβάνονται μόνο σε οργανικές θέσεις των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και αποκλείονται από τις οργανικές θέσεις των Σχολικών Μονάδων της Γενικής Εκπαίδευσης. Η πρόσληψη αυτών στις οργανικές θέσεις των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής με μοναδικό κριτήριο την αναπηρία, και όχι την εξειδικευμένη γνώση, αναπαράγει το στιγματισμό των ατόμων με αναπηρία, υποβαθμίζει το ρόλο των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής, αλλά και την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης στα άτομα με αναπηρία και διαιωνίζει τα υψηλά ποσοστά των εκπαιδευτικών με αναπηρία. Η θέση αυτή παρόλο που υποστηρίχτηκε από τους συνδικαλιστικούς φορείς των εκπαιδευτικών της Γενικής Εκπαίδευσης και της Ειδικής Εκπαίδευσης, δεν βρήκε για άλλη μια φορά

ανταπόκριση από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

5A.3 Υγεία & Κοινωνική Φροντίδα

5A.3.1 Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. εν' όψει της διαβούλευσης που πραγματοποίησε το Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης με τους Κοινωνικούς Εταίρους στις αρχές του έτους 2008 επί του Σχεδίου Νόμου που αφορούσε στην «Οργάνωση και Λειτουργία της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας», κατέθεσε τις εμπειριστατωμένες απόψεις - προτάσεις της, όπως αυτές προέκυψαν από το διάλογο που αναπτύχθηκε με όλους τους κεντρικούς φορείς - μέλη της που εκπροσωπούν όλες τις κατηγορίες αναπηρίας και χρόνιων παθήσεων.

Κεντρική θέση της Ε.Σ.Α.μεΑ. ήταν ότι αυτό το Νομοσχέδιο - που αφορούσε σε ένα θέμα εξαιρετικής σημασίας για το χώρο των ατόμων με αναπηρία και δη για τα άτομα με αναπηρία που υπόκεινται σε χρόνια θεραπευτική αγωγή και ως εκ' τούτου είναι καθημερινοί χρήστες των Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας - δεν πληρούσε ουδεμία από τις βασικές θεμελιακές αρχές του κοινωνικού κράτους δικαίου. Οι γενικές παρατηρήσεις επ' αυτού του Νομοσχεδίου, το οποίο δεν έχει κατατεθεί ακόμη για συζήτηση στη Βουλή, αφορούν:

- στην ολοκληρωτική έλλειψη αναφοράς των πηγών χρηματοδότησης των Δημοσίων Φορέων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
- στην πληθώρα μελλοντικών Υπουργικών Αποφάσεων και Προεδρικών Διαταγμάτων που προεξοφλούν την αδυναμία εφαρμογής του.
- στην ολοκληρωτική απουσία λήψης ειδικών μέτρων για την προστασία της υγείας των ευπαθών κοινωνικά ομάδων.

5A.3.2 Κοινωνική Φροντίδα: «Βοήθεια στο Σπίτι», «ΚΗΦΗ», «Κ.Δ.Α.Π. - ΜΕ.Α»

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. κινητοποιήθηκε άμεσα κάθε φορά που ανέκυπτε κίνδυνος διακοπής της λειτουργίας των Προγραμμάτων «Βοήθεια στο Σπίτι», «ΚΗΦΗ», Κ.Δ.Α.Π.- ΜΕ.Α» που λειτουργούν στους Δήμους της χώρας. Με σειρά εγγράφων της διαμήνυσε προς όλα τα αρμόδια Υπουργεία ότι σημαντικό ζητούμενο για τα άτομα με αναπηρία παραμένει, όχι μόνο η συνέχιση της λειτουργίας των Προγραμμάτων αυτών και η αναβάθμιση των Υπηρεσιών τους, αλλά και η μόνιμη και δωρεάν παροχή των Υπηρεσιών τους που εξαρτάται άμεσα από τη λήψη ουσιαστικών και όχι αποσπασματικών μέτρων.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. από κοινού με το Συντονιστικό Όργανο Συλλόγων και Σωματείων «Βοήθεια στο Σπίτι» διεκδίκησε τα εξής:

- Σύσταση Ενιαίου Πλαισίου Οργάνωσης και Λειτουργίας αυτών των Δομών.
- Κρατικές και δωρεάν Κοινωνικές Υπηρεσίες σε όλη τη χώρα, με τη διασφάλιση μόνιμης και σταθερής χρηματοδότησης των Δομών από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.
- Μόνιμη κατοχύρωση των θέσεων εργασίας όλων των εργαζομένων που ήδη εργάζονται σε αυτές, ως απαραίτητη προϋπόθεση για την αναβάθμιση των παρεχόμενων Υπηρεσιών προς τους ωφελούμενους.
- Επαρκή στελέχωσή τους με μόνιμο προσωπικό και συνεχή επιμόρφωσή τους για όλες τις κατηγορίες αναπηρίας μέσω ενός συστήματος διαφανών προσλήψεων.
- Επέκταση των παρεχόμενων Κοινωνικών Υπηρεσιών σε όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες με αναπηρία.
- Αξιολόγηση της λειτουργίας και των προσφερόμενων Κοινωνικών Υπηρεσιών αυτών των Δομών από Επι-

τροπή στην οποία θα συμμετέχουν εκπρόσωποι των συναρμοδίων Υπουργείων, της ΚΕΔΚΕ, των εργαζομένων σε αυτές τις Δομές και της Ε.Σ.Α.μεΑ.

Προς αυτήν την κατεύθυνση η Συνομοσπονδία συμπαραστάθηκε στη διήμερη απεργία που είχαν κηρύξει οι εργαζόμενοι αυτών των δομών στις 20 Ιουνίου 2008 σε όλη τη χώρα (βλ. υπο-Ενότητα 5Δ.1).

Επιπρόσθετα, τον Ιούλιο του 2008, η Ε.Σ.Α.μεΑ. αντέδρασε δυναμικά μπροστά στο ενδεχόμενο αποκλεισμού της πλειοψηφίας των παιδιών με αναπηρία από τα Κ.Δ.Α.Π. - ΜΕ.Α της χώρας. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. ζήτησε εγγράφως την παρέμβαση των αρμόδιων Υπουργών Οικονομίας, Εσωτερικών & Απασχόλησης λόγω των αυστηρών όρων και προϋποθέσεων που έθετε η «Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για την υλοποίηση πράξεων στο Πλαίσιο της Δράσης Έναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής ζωής» προκειμένου να επιτευχθεί η συμμετοχή όλων των παιδιών και ενηλίκων με αναπηρία στα Κ.Δ.Α.Π. - ΜΕ.Α. της χώρας. Βασικό και πάγιο αίτημα της Συνομοσπονδίας για την απρόσκοπτη λειτουργία των Κ.Δ.Α.Π.ΜΕ.Α προς όφελος όλων των παιδιών με αναπηρία ήταν, και παραμένει, η κάλυψη της δαπάνης αυτών των Δομών, όπως και όλων των Προνοιακών Δομών που λειτουργούν στους Δήμους της χώρας, από εθνικούς πόρους.

Στην έγγραφη διαμαρτυρία της για την προαναφερθείσα Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος, η Συνομοσπονδία αναφέρθηκε και στην παραβίαση του Άρθρου 16 του Γενικού Κανονισμού των Ταμείων της Ε.Ε., δεδομένου ότι το κριτήριο της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία και η αρχή της μη διάκρισης δεν ενσωματώνονταν σε αυτήν, μη διασφαλίζοντας ως εκ τούτου την προβασιμότητα των Βρεφικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών, των Βρεφονηπιακών Σταθμών Ολοκληρωμένης Φροντίδας και των Παιδικών Σταθμών, οι οποίοι επίσης συμπεριλαμβάνονταν στην Πρόσκληση.

Μπροστά στην ανυποχώρητη και διεκδικητική στάση της Ε.Σ.Α.μεΑ. επί ενός ζητήματος που θα είχε ολέθριες συνέπειες στις οικογένειες των ατόμων με αναπηρία, οι Υπουργοί Οικονομίας, Εσωτερικών & Απασχόλησης στις 05.09.2008 προχώρησαν στην έκδοση ανακοίνωσης, στην οποία αναφέρονταν ότι: «όλοι οι πολίτες που είναι γονείς ή κηδεμόνες ή επιτροπεύοντες παιδιών με αναπηρία ή εφήβων με νοητική υστέρηση ή κινητική αναπηρία, μπορούν να υποβάλουν αίτηση-υπεύθυνη δήλωση από 8/9/2008 μέχρι 20/9/2008 στα λειτουργούντα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία (Κ.Δ.Α.Π.-Μ.Ε.Α.) της περιοχής τους». Επιπρόσθετα, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας δεσμεύτηκε ότι στην επόμενη Πρόσκληση που θα βγει εντός του έτους 2009 θα υπάρξει στενή συνεργασία με τη Συνομοσπονδία.

5Α.4 Οικονομία - Εισοδηματική στήριξη των ατόμων με αναπηρία

5Α.4.1 Επιδοματική πολιτική

Αριθ. οικ. 63731/Π3α/Φ18/Γ.Π. ΚΥΑ «Αύξηση Προνοιακών Επιδομάτων που χορηγούνται σε Άτομα με Αναπηρίες για τα έτη 2008, 2009, 2010, 2011» (ΑΡ. ΦΕΚ 931 Β΄/21.05.2008)

Μετά από μαραθώνιο διαβουλεύσεων της Ε.Σ.Α.μεΑ. με το Υπουργείο Οικονομίας για την ολοκλήρωση μακροχρόνιου σχεδιασμού επιδοματικής πολιτικής, ανάλογης και πιο εξορθολογισμένης από αυτή που επετεύχθη την προηγούμενη τετραετία 2004 - 2007, υπεγράφη η ανωτέρω Κοινή Υπουργική Απόφαση, με την οποία καθορίζεται η αύξηση των προνοιακών επιδομάτων που κυμαίνεται από 7% έως 10%. Ανάλογες αυξήσεις καθορίστηκαν και για το διατροφικό επίδομα των νεφροπαθών.

Νόμος 3627/2007 «Κύρωση α) Σύμβασης Δωρεάς του Σωματείου ΈΛΠΙΔΑ - Σύλλογος Φίλων Παιδιών

με Καρκίνου' υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου και του Ν.Π.Δ.Δ. 'Νοσοκομείο Παιδών - Η Αγία Σοφία', β) Σύμβασης μεταξύ του Σωματείου 'Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός' και του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και άλλες διατάξεις» (ΑΡ. ΦΕΚ 292 Α' /24.12.2007)

Με το Άρθρο 7 του Ν. 3627/2007 τροποποιείται η παρ. 5 του Άρθρου 4 του Ν. 2345/1995 και το επίδομα καυσίμων μετονομάζεται σε επίδομα κίνησης, το οποίο χορηγείται σε άτομα με ακρωτηριασμό και των δύο κάτω άκρων και σε άτομα με παράλυση των δύο κάτω άκρων με ποσοστό 80% και άνω, ανεξάρτητα εάν είναι κύριοι, νομείς, κάτοχοι ή χρήστες ιδιωτικής χρήσης επιβατικού αυτοκινήτου. Με μεταγενέστερη Κοινή Υπουργική Απόφαση το ποσό χορήγησης του επιδόματος καυσίμων καθορίζεται στα 165€. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. έχει ζητήσει εγγράφως την έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης, σύμφωνα με την οποία θα καθοριστεί η αύξηση του επιδόματος κίνησης για την τετραετία 2008 - 2011.

5Α.4.2 Φορολογικές ρυθμίσεις

Νόμος 3522/2008 «Μεταβολές στη φορολογία εισοδήματος, απλουστεύσεις στον Κ.Β.Σ. και άλλες διατάξεις» (ΑΡ. ΦΕΚ 276 Α' /22.12.2008)

Κατά την περίοδο κατάρτισης αυτού του Νόμου, η Ε.Σ.Α.μεΑ. άσκησε έντονες πιέσεις για την υιοθέτηση του συνολικού πλαισίου των φορολογικών αιτημάτων της, με αποτέλεσμα τη συμπερίληψη των ακόλουθων ευνοϊκών ρυθμίσεων:

- Με την παρ. 2 του Άρθρου 1, το ποσό που εκπίπτει ως δαπάνη χωρίς δικαιολογητικά από το συνολικό εισόδημα των ατόμων με αναπηρία με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω αυξήθηκε στο ποσό των 2.400€.
- Με την παρ. 10 του Άρθρου 4 «Φορολογία επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών», ορίστηκε ότι για τον υπολογισμό των φορολογητέων κερδών των επιχειρήσεων, ανεξάρτητα από την κατηγορία βιβλίων του Κ.Β.Σ που τηρούν, αφαιρείται από τα καθαρά κέρδη τους το ποσό των 1.500€ για κάθε άτομο που απασχολούν με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.
- Με την παρ. 14 του Άρθρου 16 «Θέματα Φορολογίας Κεφαλαίου», αυξάνονται από 70 τ.μ. σε 90 τ.μ. κατ' εξαίρεση οι στεγαστικές ανάγκες του αγοραστή - ατόμου με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω για την αγορά πρώτης κατοικίας.
- Με το Άρθρο 22, μειώνεται ο συντελεστής Φ.Π.Α. που εφαρμόζεται σε μια σειρά αγαθών (τεχνικά βοηθήματα, θεραπευτικά μέσα κ.λπ.), τα οποία προορίζονται για χρήση από το άτομα με αναπηρία. Με το άρθρο αυτό ικανοποιήθηκε ένα πάγιο αίτημα της Ε.Σ.Α.μεΑ.

Νόμος 3583/2008 «Αναμόρφωση του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα και άλλες διατάξεις» (ΑΡ. ΦΕΚ 142 Α' / 28.06.2008)

- Με την παρ. 9 του Άρθρου 2: α) καταργείται το δεσμευτικό όριο ηλικίας 18 ετών για την παραλαβή αναπηρικού αυτοκινήτου ατελώς, β) οι ανάπηροι πολίτες που έχουν πλήρη παράλυση των κάτω άκρων ή αμφοτερόπλευρο ακρωτηριασμό αυτών με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω μπορούν να παραλαμβάνουν επιβατικό αυτοκίνητο κυλινδρισμού κινητήρα μέχρι 2.650 κ.ε. και γ) όσοι έχουν ποσοστό αναπηρίας 100% μπορούν να παραλαμβάνουν επιβατικό αυτοκίνητο κυλινδρισμού κινητήρα μέχρι 3.650 κ.ε.
- Με την παρ. 10 του Άρθρου 2, η αντικατάσταση του ατελούς αναπηρικού αυτοκινήτου γίνεται μετά την πάροδο 7 ετών από την παραλαβή του, αντί 10 ετών όπως ίσχυε με την προηγούμενη νομοθεσία. Πρόκειται για μερική ικανοποίηση του αιτήματος της Ε.Σ.Α.μεΑ. που είχε ζητήσει την αντικατάστασή του μετά την πάροδο 5 ετών.

• Με την παρ. 14 του Άρθρου 2, επεκτείνεται το δικαίωμα της παραλαβής επιβατικού αυτοκινήτου με απαλλαγή από το τέλος ταξινόμησης, κυλινδρισμού κινητήρα μέχρι 1.650 κ.ε. και στους μεταμοσχευμένους, δυνατότητα που μέχρι την ψήφιση αυτού του Άρθρου είχαν μόνο οι έχοντες νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου.

Σημειώνεται ότι με τις νέες αυτές διατάξεις ικανοποιούνται διαχρονικά αιτήματα της Ε.Σ.Α.μεΑ.

Νόμος 3697/2008 «Ενίσχυση της διαφάνειας του κρατικού προϋπολογισμού, έλεγχος των δημοσίων δαπανών, μέτρα φορολογικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις» (ΑΡ. ΦΕΚ 194 Α΄/28.08.2008)

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. άσκησε έντονες πιέσεις και προχώρησε μαζί με τους φορείς μέλη της σε συντονισμένες αντιδράσεις μπροστά στο οικονομικό αδιέξοδο που θα δημιουργούνταν με την ψήφιση του Νομοσχεδίου «Ενίσχυση της διαφάνειας του κρατικού προϋπολογισμού, έλεγχος των δημοσίων δαπανών, μέτρα φορολογικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις», στο οποίο εμπεριέχονταν ένα ιδιαίτερα άδικο και αντιλαϊκό μέτρο, με το οποίο φορολογούνταν τα άτομα με αναπηρία που αποκτούν εισοδήματα ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή από ατομική επιχείρηση. Μπροστά στην ανυποχώρητη στάση του Αναπηρικού Κινήματος και μετά την παράσταση διαμαρτυρίας της Εκτελεστικής Γραμματείας της Ε.Σ.Α.μεΑ. στα γραφεία της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και τη δυναμική συγκέντρωση διαμαρτυρίας της Εθνικής Ομοσπονδίας Τυφλών έξω από τη Βουλή, ο Υπουργός Οικονομίας & Οικονομικών προχώρησε στην συμπερίληψη διάταξης με την οποία διατηρείται το αφορολόγητο και για τα άτομα με ποσοστό αναπηρίας 67% που αποκτούν εισοδήματα ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή από ατομική επιχείρηση. Η εν΄ λόγω διάταξη συμπεριλήφθηκε στον ψηφισθέντα Νόμο 3697/2008.

Υπ΄ αριθ. πρωτ. 1108919 εγκύκλιος της Δ/σης Τελών & Ειδικών Φορολογιών - «Απαλλαγή από τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων που ανήκουν σε ανάπηρους και δεν έχουν χαρακτηριστεί ως 'Αναπηρικά'»

Η προαναφερθείσα Εγκύκλιος εστάλη μετά από σχετικό αίτημα που κατέθεσε η Ε.Σ.Α.μεΑ. προς τον αρμόδιο Υφυπουργό Οικονομίας. Διευκρινίζεται ότι η ανωτέρω απαλλαγή δίδεται εφόσον οι κάτοχοι των αυτοκινήτων πληρούν όλες τις προϋποθέσεις για την αγορά αναπηρικού αυτοκινήτου ατελώς.

5Α.4.3 Πρόσθετα μέτρα οικονομικής στήριξης

Νόμος 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων»

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. μετά τη ψήφιση του Νόμου 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» προέβη σε μεγάλη κινητοποίηση για την καθολική εφαρμογή της παρ. 3 του Άρθρου 202, στην οποία αναφέρεται ότι: «Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του αριθμού των μελών του, είναι δυνατή η μείωση των δημοτικών φόρων ή τελών μέχρι το 50%, ή η απαλλαγή από αυτούς για τους απόρους, τα άτομα με αναπηρία και πολύτεκνους.» Η Συνομοσπονδία ζήτησε από το σύνολο των Δήμων και Κοινοτήτων της χώρας να προχωρήσουν στην εφαρμογή αυτής της διάταξης.

Αριθ. οικ. 44867/1637 Κ.Υ.Α. «Λήψη μέτρων για τελικούς χρήστες που είναι Άτομα με Αναπηρία» (ΑΡ. ΦΕΚ 1667 Β΄/18.8.2008)

Με τις διατάξεις αυτής της Απόφασης ο Πάροχος Καθολικής Υπηρεσίας, δηλαδή ο Ο.Τ.Ε., υποχρεούται να προβεί στη λήψη των ακόλουθων μέτρων:

- Εγκατάσταση κοινόχρηστων τηλεκειμενογράφων για τις ανάγκες των κωφών σε συγκεκριμένα σημεία.
- Εγκατάσταση κοινόχρηστων τηλεφώνων, διαμορφωμένων κατά τέτοιο τρόπο ώστε να επιτρέπεται σε αυτά η πρόσβαση και η χρήση από χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων, από άτομα που έχουν κινητικές δυσκολίες, από τυφλούς και από άτομα που έχουν σοβαρά προβλήματα ακοής.

- Παροχή τερματικού εξοπλισμού ή ειδικού εξοπλισμού για χρήση τηλεκειμενογράφου σε τιμές κόστους σε άτομα με δυσκολίες ακοής και όρασης.
- Πρόβλεψη έκπτωσης αξίας 18 € επί της συνολικής μηνιαίας χρέωσης για χρήση υπηρεσιών πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο, προκειμένου να είναι δυνατή η πρόσβαση στο διαδίκτυο σε μια σειρά κατηγοριών αναπηρίας, όπως είναι τα άτομα με νοητική αναπηρία, με αυτισμό, με βαριά κινητική αναπηρία, οι νεφροπαθείς τελικού σταδίου, οι τυφλοί, οι αιμορροφιλικοί, οι χανσενικοί και οι πάσχοντες από θαλασσαιμία.
- Στις προαναφερθείσες κατηγορίες παρέχεται δωρεάν χρόνος τηλεφωνικών συνδιαλέξεων αξίας ίσης με την αξία 1.000 λεπτών αστικής χρέωσης μηνιαίως.
- Λήψη ειδικών μέτρων πληροφόρησης των τυφλών ατόμων του ύψους του λογαριασμού της τηλεφωνικής τους χρέωσης.

Με τη λήψη των ανωτέρω μέτρων ικανοποιήθηκαν πάγια αιτήματα της Ε.Σ.Α.μεΑ., η οποία μετά από καταγγελίες πολιτών με αναπηρία και φορέων μελών της διαμαρτυρήθηκε εγγράφως προς τα αρμόδια Υπουργεία για την άρνηση πολλών υποκαταστημάτων του Ο.Τ.Ε. να εφαρμόσουν τις διατάξεις της ανωτέρω Απόφασης.

Αριθ. Δ16γ/272/12/239/Γ/15.05.07 Κοινής Υπουργικής Απόφασης «Απαλλαγή από την καταβολή των διοδίων, επιβατικών αυτοκινήτων των μελών του Πανελληνίου Συλλόγου Παραπληγικών»

Με την τροποποίηση της αριθ. Δ16γ/272/12/239/Γ/15.05.07 Κοινής Υπουργικής Απόφασης «Απαλλαγή από την καταβολή των διοδίων, επιβατικών αυτοκινήτων των μελών του Πανελληνίου Συλλόγου Παραπληγικών», το ΥΠΕΧΩΔΕ προχώρησε στην απαλλαγή της καταβολής διοδίων επιβατικών αυτοκινήτων που ανήκουν κατά πλήρη κυριότητα σε άτομα με αναπηρία - όλων των κατηγοριών αναπηρίας που δικαιούνται αναπηρικό αυτοκίνητο - και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά μόνο από αυτά, ικανοποιώντας σχετικό αίτημα της Ε.Σ.Α.μεΑ. και των φορέων μελών της.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. αντιμέτωπη με τη γενικευμένη άρνηση των ιδιωτικών εταιρειών εκμετάλλευσης των αυτοκινητοδρόμων να εφαρμόσουν την ανωτέρω Υπουργική Απόφαση, διαμαρτυρήθηκε έντονα προς την πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ. Η Συνομοσπονδία επίσης είχε ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας με τους φορείς μέλη της και όλους τους κατόχους αναπηρικών αυτοκινήτων που συναντούσαν την άρνηση των ιδιωτικών εταιρειών να προχωρήσουν στην εξαίρεση των τελευταίων από την καταβολή των διοδίων. Μετά τη συνεχή επικοινωνία της Ε.Σ.Α.μεΑ. με την πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ, οι παραχωρησιούχοι έκαναν αποδεκτή την τροποποιούμενη Υπουργική Απόφαση.

Επιπρόσθετα, η Ε.Σ.Α.μεΑ. εκφράζοντας την αγωνία των ατόμων με αναπηρία για τη διεθνή οικονομική κρίση που ήδη έχει γίνει αισθητή και στη χώρα μας, ζήτησε από την Κυβέρνηση να προχωρήσει στην άμεση λήψη συγκεκριμένων, ουσιαστικών και στοχευμένων μέτρων υποστήριξης των ατόμων με αναπηρία.

Μεταξύ άλλων η Ε.Σ.Α.μεΑ. ζήτησε τη λήψη των ακόλουθων μέτρων:

- Πλήρη εξαίρεση των ατόμων με αναπηρία και των γονέων και κηδεμόνων ατόμων με βαριές και πολλαπλές αναπηρίες από το νέο σύστημα των τεκμηρίων διαβίωσης.
- Αύξηση του αφορολόγητου ποσού για τα άτομα με αναπηρία από το ποσό των 2.400 € στο ποσό των 5.000 €, καθώς και τον μη συνυπολογισμό των επιδομάτων των ατόμων με αναπηρία στο φορολογητέο εισόδημα για τη λήψη του Ε.Κ.Α.Σ.
- Αποσύνδεση των οικονομικών κριτηρίων από τη χορήγηση των προνοιακών επιδομάτων.
- Χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης σε όλα τα άτομα με αναπηρία που έχουν μηδενικό εισόδημα (άνεργους, ανασφάλιστους, έμμεσα ασφαλισμένους) ή το εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το ύψος του αφορολόγητου εισοδήματος.
- Τριετή χορήγηση του επιδόματος ανεργίας στους ανέργους με αναπηρία.
- Άμεση χορήγηση του επιδόματος θέρμανσης.
- Πάγωμα των αυξήσεων στα τιμολόγια των ΔΕΚΟ και έκδοση ειδικών τιμολογίων για τα άτομα με αναπηρία.

- Διπλασιασμό της επιδότησης του ενοικίου των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους που είναι δικαιούχοι του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ).
- Ειδικά μέτρα προστασίας για τους κατόχους στεγαστικών δανείων όπως: απαγόρευση πλειστηριασμών, πάγωμα των δόσεων των στεγαστικών δανείων, θέσπιση μέτρων διευκόλυνσης στην καταναλωτική πίστη για τα άτομα με αναπηρία.
- Δωρεάν χορήγηση φαρμάκων, τεχνικών βοηθημάτων, ιατρικών συσκευών και αναλωσίμων τους στα άτομα με αναπηρία και με χρόνιες παθήσεις.
- Πάγωμα των αυξήσεων στα τιμολόγια όλων των ΔΕΚΟ και έκδοση ειδικών τιμολογίων για τα άτομα με αναπηρία.

5Α.5 Μεγάλα Αναπτυξιακά Προγράμματα: Γ΄ ΚΠΣ 2000 - 2006 και ΕΣΠΑ 2007 - 2013

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. κατά τη διάρκεια εφαρμογής του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 2000 - 2006, διεκδίκησε με όλη της τη δύναμη - μέσω της συμμετοχής των εκπροσώπων της με δικαίωμα ψήφου στις Επιτροπές Παρακολούθησης του συνόλου των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) και στα 7 από τα 11 Τομεακά ΕΠ - τόσο την ένταξη στοχευμένων δράσεων για τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους, όσο και την οριζόντια ένταξη του κριτηρίου της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία ως κριτηρίου επιλεξιμότητας, αίτημα το οποίο όμως δεν στέφθηκε με επιτυχία λόγω της απουσίας ενός ευρωπαϊκού δεσμευτικού θεσμικού πλαισίου. Για αυτό και η Ε.Σ.Α.μεΑ. ηγήθηκε μέσω του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία της προσπάθειας για τη συμπερίληψη των αναγκών των ατόμων με αναπηρία στο Άρθρο 16 του Γενικού Κανονισμού των Ταμείων της Ε.Ε.

Από τον Ιούνιο του 2004 η Συνομοσπονδία συμμετείχε ενεργά σε όλες τις επίσημες διαβουλεύσεις που έλαβαν χώρα για την κατάρτιση του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 - 2013 και των ΕΠ. Κύριος στόχος της ήταν η πλήρης ενσωμάτωση και ορθή εφαρμογή στο ΕΣΠΑ και στα ΕΠ:

- όλων όσων το άρθρο 16 «Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και μη διάκριση» του Γενικού Κανονισμού των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπαγορεύει για τα άτομα με αναπηρία,
- όλων όσων ο Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) υπαγορεύει για τα άτομα με αναπηρία.

Στο πλαίσιο λοιπόν της διαβούλευσης για την κατάρτιση του ΕΣΠΑ και των ΕΠ, η Συνομοσπονδία απέστειλε γραπτώς στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (ΥΠΟΙΟ), καθώς επίσης και στις αρμόδιες Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης (ΕΥΔ), τα σχόλια και τις προτάσεις της επί του συνόλου των κειμένων των Τομεακών και Περιφερειακών Ε.Π., πριν από την επίσημη υποβολή τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επίσης, υπέβαλε τις προτάσεις της επί των αναμορφωμένων εντύπων του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος της προγραμματικής περιόδου 2007 - 2013.

Η Συνομοσπονδία σε όλες τις προτάσεις της τόνιζε ότι, πέραν της μεγάλης ωφέλειας που μπορούν να αποκομίσουν τα άτομα με αναπηρία από τη διασφάλιση της πρόσβασής τους σε δράσεις που αφορούν στον γενικό πληθυσμό, μέσω της πλήρους εφαρμογής του Άρθρου 16, απαραίτητη είναι και η υλοποίηση στοχευμένων δράσεων, προσανατολισμένων στις ιδιαίτερες ανάγκες των ίδιων των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους.

Η Συνομοσπονδία πέτυχε μια πολύ καλή συνεργασία με την Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΕΥΣΣΑΑΠ) της Γενικής Γραμματείας Επενδύσεων και Ανάπτυξης του ΥΠΟΙΟ που ήταν αρμόδια για την κατάρτιση του ΕΣΠΑ και των ΕΠ, αλλά και με το ίδιο το Υπουργείο. Τα αποτελέσματα από τη μέχρι σήμερα συνεργασία με το ΥΠΟΙΟ εν συντομία είναι τα εξής:

- Η διοργάνωση στην Αθήνα, στις 08.12.2007, μεταξύ ΥΠΟΙΟ και Ε.Σ.Α.μεΑ., Ημερίδας με θέμα: «Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007- 2013 ως εργαλείο για την προώθηση της εξίσωσης των ευκαιριών και την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην ελληνική κοινωνία»⁹.

- Η εκπόνηση μελέτης που χρηματοδοτήθηκε από τη Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης του ΥΠΟΙΟ με θέμα: «Μελέτη για την ένταξη της αρχής της μη διάκρισης και του κριτηρίου της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία στο ΕΣΠΑ και τα ΕΠ της περιόδου 2007-2013», για την οποία η Ε.Σ.Α.μεΑ. ως μέλος της Επιτροπής Παραλαβής - Αξιολόγησης υπέβαλε στο ΥΠΟΙΟ τις παρατηρήσεις της.

- Η διοργάνωση «Σεμιναρίου επιμόρφωσης στελεχών των Ομάδων Σχεδιασμού Προγραμμάτων και των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης στην προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία». Η ημερομηνία διεξαγωγής του Σεμιναρίου δεν έχει οριστικοποιηθεί.

- Η συγκρότηση «Τεχνικής Επιτροπής για την ένταξη του κριτηρίου της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία και της αρχής της μη διάκρισης στο ΕΣΠΑ 2007 - 2013», στην οποία συμμετείχαν και εκπρόσωποι της Ε.Σ.Α.μεΑ, και η θεσμοθέτησή της μέσω του Νόμου 3614/2007 για τη «Διαχείριση, έλεγχο και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007 - 2013». Εκκρεμεί ακόμη η έκδοση της σχετικής Υπουργικής Απόφασης ή ΚΥΑ για τη συγκρότηση αυτής της Επιτροπής.

- Η συμμετοχή της Ε.Σ.Α.μεΑ. με δικαίωμα ψήφου σε όλες τις Επιτροπές Παρακολούθησης του συνόλου των ΕΠ (Τομεακών και Περιφερειακών).

- Η συμπερίληψη της αρχής της μη διάκρισης και του κριτηρίου της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία στα κριτήρια επιλογής των προς χρηματοδότηση πράξεων όλων των ΕΠ 2007 - 2013. Από το Φεβρουάριο του 2008, όπου ξεκίνησαν και οι πρώτες συνεδριάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης των ΕΠ του ΕΣΠΑ, υποβλήθηκε προφορικά από τους εκπροσώπους της Ε.Σ.Α.μεΑ. πρόταση για πιο αναλυτική συμπερίληψη του κριτηρίου της προσβασιμότητας στα κριτήρια επιλογής των προς χρηματοδότηση πράξεων. Επίσης η Συνομοσπονδία απέστειλε γραπτώς στις ΕΥΔ όλων των ΕΠ, πρόταση για πιο αναλυτική συμπερίληψη του κριτηρίου της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία¹⁰ στα κριτήρια επιλογής των πράξεων, με στόχο την πλήρη εφαρμογή και παρακολούθηση της ορθής εφαρμογής του εν λόγω κριτηρίου, καθώς και πρόταση που αφορούσε στον τρόπο ένταξης της διάστασης της αναπηρίας στα Επικοινωνιακά Σχέδια Δράσης των Ε.Π.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. επίσης διεκδίκησε από το ΥΠΟΙΟ και τα εξής:

- την άμεση συμπλήρωση της υπάρχουσας και τη θέσπιση νέας, εθνικής, ισχυρής νομοθεσίας, όπου αυτό απαιτείται, για την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία, δεδομένου ότι ενδέχεται να δημιουργηθούν προβλήματα κατά την εφαρμογή του ΕΣΠΑ και των ΕΠ λόγω της παρατηρούμενης έλλειψης εθνικής νομοθεσίας για την προσβασιμότητα σε τομείς όπως για π.χ. είναι οι Υπηρεσίες, η Κοινωνία της Πληροφορίας κ.λπ.

9. Το θέμα της ημερίδας βασίστηκε στην Έκθεση που είχε υποβάλει η Συνομοσπονδία στη Βουλή των Ελλήνων στο πλαίσιο της 3ης Δεκέμβρη 2006 με θέμα: «Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007- 2013 ως εργαλείο για την προώθηση της εξίσωσης των ευκαιριών και την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην ελληνική κοινωνία - Κείμενο Αναφοράς για τον τρόπο διασφάλισης της οριζόντιας ένταξης της αρχής της μη διάκρισης και του κριτηρίου της προσβασιμότητας στα Επιχειρησιακά Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2007 - 2013.». Η Έκθεση είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της Ε.Σ.Α.μεΑ.

10. α) στο φυσικό ή/και δομημένο περιβάλλον και μεταφορές, β) στις υπηρεσίες, γ) στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα και δ) στην πληροφόρηση.

Λαμβάνοντας η Ε.Σ.Α.μεΑ. υπόψη ότι η θέσπιση τέτοιας νομοθεσίας είναι υπόθεση χρονοβόρα, επεξεργάστηκε προδιαγραφές προσβασιμότητας ανά τομέα, τις οποίες απέστειλε στο ΥΠΟΙΟ προκειμένου να συμπεριλαμβάνονται σε κάθε προκήρυξη Έργου.

- την υποστήριξη της Ε.Σ.Α.μεΑ από το ΥΠΟΙΟ για τη δημιουργία εντός αυτής μια αυτόνομης υπηρεσίας (τύπου help desk) που θα παρέχει στήριξη στις Υπηρεσίες του ΥΠΟΙΟ και στις ΕΥΔ αναφορικά με την ενσωμάτωση της αρχής της μη διάκρισης και του κριτηρίου της προσβασιμότητας σε όλες τις φάσεις υλοποίησης ενός έργου.
- την αξιοποίηση της δυνατότητας που παρέχει η χρηματοδότηση κατά συμπληρωματικό τρόπο του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ - Ρήτρα Ευελιξίας - προς όφελος των ατόμων με αναπηρία.
- τη δημιουργία δεικτών για την παρακολούθηση της ορθής εφαρμογής της αρχής της μη διάκρισης και του κριτηρίου της προσβασιμότητας, αλλά και των Έργων που θα αφορούν στα άτομα με αναπηρία.
- την παροχή στήριξης από το ΥΠΟΙΟ στην Ε.Σ.Α.μεΑ. και στους φορείς μέλη της για την απόκτηση της απαραίτητης διαχειριστικής επάρκειας ώστε να μπορούν να υλοποιούν στοχευμένα έργα για τα άτομα με αναπηρία.

Τέλος, η Ε.Σ.Α.μεΑ έχει υποβάλλει στην ΕΥΔ του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» φάκελο για απόκτηση διαχειριστικής επάρκειας, προκειμένου να μπορέσει τόσο η ίδια όσο και οι φορείς μέλη της, αλλά και οι φορείς μέλη αυτών, συμπράττοντας μαζί της, να υλοποιήσουν στοχευμένα έργα για τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους κατά την περίοδο εφαρμογής του ΕΣΠΑ.

5B. Οριζόντιες Παρεμβάσεις

5B.1 Προσβασιμότητα

Αναγνωρίζοντας την κρισιμότητα της προσβασιμότητας των υποδομών, υπηρεσιών και αγαθών στη γενικότερη διεκδίκηση της πλήρους εξίσωσης των ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρία, η Συνομοσπονδία και κατά την περίοδο 2006 - 2008 ανέπτυξε σειρά δράσεων για την προώθησή της, οι σημαντικότερες των οποίων παρουσιάζονται παρακάτω:

- Κατέθεσε Υπομνήματα στις Διοικήσεις όλων των Υπουργείων, αναλύοντας τα προβλήματα σχετικά με την εφαρμογή της προσβασιμότητας στους τομείς αρμοδιότητάς τους, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις αδυναμίες της εθνικής νομοθεσίας. Με όσες ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα για συνεργασία, πραγματοποίησε σειρά επαφών για την περαιτέρω υποστήριξη των θέσεων και προτάσεων του Αναπηρικού Κινήματος, αλλά και τη μεταφορά του κλίματος που επικρατεί πλέον τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και διεθνές επίπεδο αναφορικά με την προσβασιμότητα.

- Δραστηριοποιήθηκε ιδιαίτερα στο πλαίσιο κατάρτισης του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ), συμμετέχοντας σε όλες τις διαδικασίες διαβουλεύσεις που έλαβαν χώρα, καταθέτοντας προφορικά και γραπτώς τις προτάσεις της, οι οποίες επικεντρώνονταν στη βέλτιστη ενσωμάτωση στα Επιχειρησιακά Προγράμμά του όλων όσων το Άρθρο 16 του Γενικού Κανονισμού των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπαγορεύει για τα άτομα με αναπηρία, μεταξύ των όποιων είναι και το κριτήριο της προσβασιμότητας. Πιο αναλυτικά βλ. υπο - Ενότητα 5Α.5.

- Διεκδίκησε και πέτυχε τη συμμετοχή εκπροσώπων της στις παρακάτω 3 Επιτροπές Υπουργείων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της προσβασιμότητας.

-(1) Μέσω της Επιτροπής του ΥΠΕΣΔΔΑ προωθήθηκε: η δημιουργία τεύχους μεθοδολογίας για την υποστήριξη όλων των Σωμάτων Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης ώστε να ασκούν τακτικούς ελέγχους για την προσβασιμότητα και να παρακολουθούν συστηματικά την αποκατάστασή της. Η μεθοδολογία αυτή βασίστηκε στη λογική που εισάγει η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία του ΟΗΕ, η οποία αναφέρεται τόσο σε κτιριακές υποδομές, όσο και σε κοινόχρηστους ελεύθερους χώρους, μεταφορές, αλλά και υπηρεσίες (συμβατικές και ηλεκτρονικές) που παρέχονται από τους Φορείς του Δημοσίου σε όλη τη χώρα. Η εμπλοκή των Σωμάτων Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό βήμα στην κατεύθυνση της αποκατάστασης της προσβασιμότητας στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα.

-(2) Μέσω της Επιτροπής του ΥΠΕΧΩΔΕ προωθήθηκε: η καθιέρωση μελέτης προσβασιμότητας που θα πρέπει να υποβάλλεται στην Πολεοδομία μαζί με όλες τις άλλες μελέτες για τη λήψη άδειας ανέγερσης οποιασδήποτε οικοδομής. Η πρόταση αυτή έγινε αποδεκτή από την ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ και έχει ενσωματωθεί σε Σχέδιο Νόμου για την τροποποίηση του τρόπου έκδοσης οικοδομικών αδειών, το οποίο όμως ακόμη δεν έχει κατατεθεί στη Βουλή. Παράλληλα η Επιτροπή του ΥΠΕΧΩΔΕ έχει επεξεργαστεί πρόταση για τη βελτίωση του οδηγού τυφλών στα πεζοδρόμια και πρόταση για τη λήψη μέτρων ασφαλείας στα πεζοδρόμια όταν εκτελούνται έργα σε αυτά.

-(3) Μέσω της Επιτροπής του ΥΜΕ προωθήθηκε: η εκπαίδευση από την Ε.Σ.Α.μεΑ. του προσωπικού του τομέα μεταφορών σε θέματα σχετιζόμενα με την εξυπηρέτηση και συναλλαγή με άτομα με αναπηρία και την πρόσβαση αυτών στα μέσα μαζικής μεταφοράς.

- Ειδικότερα όσον αφορά στην εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία κατά τις αεροπορικές τους μετακινήσεις,

πρέπει να σημειωθεί ότι υπήρξε ιδιαίτερη κινητικότητα στον τομέα αυτό. Με αφορμή την ψήφιση και θέση σε ισχύ του Ευρωπαϊκού Κανονισμού για τα Δικαιώματα των Επιβατών με Αναπηρία που ταξιδεύουν αεροπορικά, εκπρόσωποι της Ε.Σ.Α.μεΑ. από κοινού με κλιμάκιο της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ) επισκέφθηκαν τα μεγάλα αεροδρόμια της χώρας, κατέγραψαν τις ελλείψεις σε προσβάσιμες υποδομές και εξοπλισμό και όρισαν σημεία υποδοχής επιβατών με αναπηρία. Παράλληλα, σε κεντρικό επίπεδο, προωθήθηκε διάταξη που θα ενσωματωθεί στο νέο κανονισμό της ΥΠΑ, με βάση την οποία το προσωπικό της θα εκπαιδεύεται σε θέματα σχετιζόμενα με την πρόσβαση και εξυπηρέτηση επιβατών με αναπηρία, η δε εκπαίδευση αυτή θα υλοποιείται πάντα σε συνεργασία με τη Συνομοσπονδία. Ήδη ολοκληρώθηκε από την Ε.Σ.Α.μεΑ., τον Ιούλιο του 2008, το πρώτο πρόγραμμα εκπαίδευσης δύο τμημάτων στελεχών του αεροδρομίου «Ελ. Βενιζέλος», για το οποίο η Συνομοσπονδία συνέταξε και σχετικό εκπαιδευτικό φυλλάδιο.

• Όσον αφορά στις δια θαλάσσης μετακινήσεις έχει αναπτυχθεί μια ιδιαίτερα καλή συνεργασία με τη Διεύθυνση Επιθεώρησης Πλοίων του ΥΕΝ, η οποία είχε σαν αποτέλεσμα:

- την ένταξη ελέγχων για την προσβασιμότητα στα πλοία, στις τακτικές επιθεωρήσεις πλοίων,
- τη θέσπιση Σχεδίου Δράσης για την ασφάλεια των επιβατών με αναπηρία σε όλα τα πλοία δυναμικότητας άνω των 400 επιβατών, στο οποίο μεταξύ άλλων προβλέπεται ο ορισμός δύο μελών του πληρώματος σε κάθε δρομολόγιο ως υπευθύνων για την εξυπηρέτηση και υποστήριξη επιβατών με αναπηρία, ανεξάρτητα από το επίπεδο προσβασιμότητας των υποδομών,
- την προώθηση μέσω του πρόσφατου Νόμου 3709/2008 «Δικαιώματα - Υποχρεώσεις Επιβατών και Μεταφορέων στις Τακτικές Θαλάσσιες Μεταφορές και Άλλες Διατάξεις» (ΑΡ. ΦΕΚ 212 Α' /14.10.2008), μέτρων για την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των επιβατών με αναπηρία που ταξιδεύουν με πλοία. Όλα τα αιτήματα της Συνομοσπονδίας έγιναν αποδεκτά από το Υπουργείο και ενσωματώθηκαν στο Νόμο, με μοναδική εξαίρεση το ποσοστό αναπηρίας των δικαιούχων έκπτωσης που παρέμεινε στο 80%,
- τη δημιουργία 3μερούς Συμβουλευτικού Οργάνου από εκπροσώπους του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, της Ε.Σ.Α.μεΑ. και των φορέων των πλοιοκτητών, το οποίο σε τακτά χρονικά διαστήματα θα εξετάζει όλα τα πρακτικά θέματα που αφορούν στην προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία σε όλο το φάσμα των ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών και θα εισηγείται στον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας μέτρα για τη βελτίωσή της, αλλά και τη συμμετοχή εκπροσώπου της Συνομοσπονδίας στο Εθνικό Συμβούλιο Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών όποτε συζητούνται θέματα που σχετίζονται με τα άτομα με αναπηρία. Η ενεργοποίηση του 3μερούς οργάνου αναμένεται να δώσει λύση σε πολλά από τα προβλήματα που ταλανίζουν χρόνια τώρα τα άτομα με αναπηρία κατά τη μετακίνησή τους με πλοία.

• Στον τομέα των επικοινωνιών αναπτύχθηκε συνεργασία με την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ), η οποία αποτυπώθηκε στην με την αριθμ. οικ. 44867/1637/ 2008 Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας & Οικονομικών, Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Μεταφορών & Επικοινωνιών «περί λήψης μέτρων για τελικούς χρήστες που είναι Άτομα με Αναπηρίες» (ΑΡ. ΦΕΚ 1667 Β' / 18.08.2008), έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ότι η πρόσβαση και η οικονομική προσιτότητα των διαθέσιμων στο κοινό τηλεφωνικών υπηρεσιών τελούν σε αναλογία με εκείνες που παρέχονται στους λοιπούς τελικούς χρήστες.

• Παράλληλα με τις δράσεις προς την Πολιτεία, στοχεύοντας στην ενδυνάμωση και υποστήριξη των στελεχών του Αναπηρικού Κινήματος στις διεκδικήσεις τους σχετικά με την προσβασιμότητα, η Ε.Σ.Α.μεΑ. προχώρησε στη σύνταξη ενός προτύπου Σχεδίου Δράσης για την προσβασιμότητα σε τοπικό επίπεδο με το όνομα «Ιάσωνα»¹¹, το οποίο παρουσιάστηκε στο Βόλο τον Απρίλιο του έτους 2008. Στο εγχειρίδιο που συντάχθηκε εκτός από τη μεθοδολογία για τη σύνταξη ενός Σχεδίου Δράσης για την προσβασιμότητα, περιλαμβάνονται τυπικά ερωτηματολόγια για την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, η βασική νομοθεσία σχετικά με

11. Το Σχέδιο Δράσης πήρε το όνομά του από τον αρχηγό της περίφημης αργοναυτικής εκστρατείας Ιάσωνα, ο οποίος την ξεκίνησε από την Ιωλλό, η οποία ήταν αρχαία πόλη της Θεσσαλίας, στη σημερινή Μαγνησία, στους πρόποδες του Πηλίου.

την προσβασιμότητα, αλλά και οι βασικότερες προδιαγραφές προκειμένου οι τοπικοί αναπηρικοί φορείς να βρίσκουν συγκεντρωμένο όλο το υλικό που χρειάζονται για τη μεθόδευση των διεκδικήσεών τους στον αντίστοιχο τομέα.

- Στο πλαίσιο του Έργου «Εκπαιδευτική ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία και των στελεχών των αναπηρικών οργανώσεων», που υλοποίησε η Ε.Σ.Α.μεΑ., μία ολόκληρη ενότητα αφιερώθηκε στην ολιστική προσέγγιση της προσβασιμότητας και τα στελέχη που παρακολούθησαν το πρόγραμμα εκπαιδεύτηκαν σε αυτή (Βλ υπο - Ενότητα 9.2.1).

- Γνωρίζοντας το κενό στην πληροφόρηση των ατόμων με αναπηρία σχετικά με την ύπαρξη προσβάσιμων υποδομών τουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, η Συνομοσπονδία στο πλαίσιο του έργου «Προσβάσιμες Διαδρομές Κοινωνικής Ένταξης ΑμεΑ» εξέδωσε τον «Οδηγό Προσβάσιμων Ψυχαγωγικών Δραστηριοτήτων στην Ελλάδα» (Βλ. επίσης υπο - Ενότητα 9.2.2), στον οποίο συγκεντρώθηκαν στοιχεία που αφορούν σε προσβάσιμες υποδομές 52 πόλεων της Ελλάδας, ο οποίος έχει ενσωματωθεί στην ιστοσελίδα της Ε.Σ.Α.μεΑ. (www.esaea.gr).

- Με στόχο την αφύπνιση των πολιτών και την αξιοποίηση κάθε υφιστάμενου θεσμού στην κατεύθυνση προώθησης της προσβασιμότητας, η Συνομοσπονδία συμμετείχε σε σειρά ημερίδων, αλλά και σε εκπαιδευτικά προγράμματα του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης απευθυνόμενα σε στελέχη του Δημόσιου Τομέα και στους υπευθύνους των τμημάτων προσβασιμότητας που έχουν ιδρυθεί σε όλους τους φορείς.

- Οι δράσεις της Ε.Σ.Α.μεΑ. όμως δεν περιορίστηκαν μόνο σε εθνικό επίπεδο. Με εκπροσώπους της συμμετέχει στις Επιτροπές του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία σχετικά με την προσβασιμότητα στο δομημένο περιβάλλον, τις μεταφορές και τις τηλεπικοινωνίες και τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες, σχολιάζοντας και συμμετέχοντας ενεργά στη διαμόρφωση ευρωπαϊκών οδηγιών, κανονισμών, προδιαγραφών κ.λπ. Μεταξύ αυτών είναι:

- οι νέοι Κανονισμοί για τα δικαιώματα των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα και των ατόμων με αναπηρία που ταξιδεύουν αεροπορικά, με τρένα, με πλοία και υπεραστικά λεωφορεία. Εξ αυτών ήδη οι δύο πρώτοι Κανονισμοί ψηφίστηκαν και ο μεν πρώτος ετέθη σε εφαρμογή από τον Ιούλιο 2008, ο δεύτερος θα τεθεί σε εφαρμογή εντός του 2009, ενώ οι άλλοι δύο είναι υπό διαμόρφωση.

- ευρωπαϊκές προδιαγραφές για την προσβασιμότητα στο δομημένο περιβάλλον.

- η νέα Οδηγία για την «τηλεόραση χωρίς σύνορα», που μέχρι 19.12.2009 πρέπει να έχει ενσωματωθεί στην εθνική μας νομοθεσία.

5B.2 Ιδιαίτερα Ευάλωτες Ομάδες Ατόμων με Αναπηρία: Άτομα με βαριές Αναπηρίες και Πολλαπλές Ανάγκες Εξάρτησης, Γυναίκες με Αναπηρία και Γυναίκες - Μητέρες Ατόμων με Αναπηρία, Νέοι με Αναπηρία, Μετανάστες με Αναπηρία

Η ιδιαίτερη έμφαση που δίνει η Ε.Σ.Α.μεΑ. στην αυτο-εκπροσώπηση μέσα στους κόλπους της των ιδιαίτερα ευάλωτων ομάδων ατόμων με αναπηρία αντικατοπτρίζεται στην τροποποίηση του Καταστατικού της, δεδομένου ότι βάσει της παρ. Ι «Επιτροπές» του Άρθρου 8 «Συνέδριο» συνιστώνται οι εξής τρεις μόνιμες Επιτροπές: α) Γυναικών με Αναπηρία και Μητέρων Ατόμων με Αναπηρία, β) Νέων με Αναπηρία και γ) Αυτο - έκφρασης - στην οποία θα συμμετέχουν άτομα με νοητική αναπηρία, σύνδρομο Down, αυτισμό, πολλαπλή αναπηρία, εγκεφαλική παράλυση κ.λπ (Βλ. υπο - Ενότητα 3.3). Οι εν λόγω Επιτροπές θα τελούν υπό τη εποπτεία της Εκτελεστικής Γραμματείας, θα παρουσιάζουν το έργο τους σε αυτήν και στο Γενικό Συμβούλιο της Συνομοσπον-

δίας και θα συμμετέχουν με τρεις εκπροσώπους τους έκαστη στην Εθνική Συνδιάσκεψη. Ο/Η συντονιστής/στριά τους θα συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Γενικού Συμβουλίου ως παρατηρητής με δικαίωμα λόγου. Η σύνθεση και ο τρόπος επιλογής των μελών για κάθε Επιτροπή θα καθορίζεται με απόφαση της Εκτελεστικής Γραμματείας, ενώ η δεύτερη θα ορίζει ένα μέλος της υπεύθυνο για κάθε μία από τις παραπάνω Επιτροπές.

Αξίζει να επισημανθεί ότι σε όλα τα κείμενα πολιτικής της Συνομοσπονδίας (π.χ. Ετήσιες Εκθέσεις κ.λπ.), καθώς επίσης και σε όλες τις επιστολές της προς την ελληνική Πολιτεία, πάντοτε υπάρχουν συγκεκριμένες αναφορές στις πλέον ευάλωτες ομάδες ατόμων με αναπηρία, όπως είναι τα άτομα με βαριές αναπηρίες και πολλαπλές ανάγκες εξάρτησης, οι γυναίκες με αναπηρία και οι γυναίκες - μητέρες ατόμων με αναπηρία, οι νέοι με αναπηρία και οι μετανάστες με αναπηρία.

Όσον αφορά στους νέους με αναπηρία, η Συνομοσπονδία τον Σεπτέμβριο του 2008 ζήτησε εγγράφως από τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (παράλληλα όμως πραγματοποίησε και δύο συναντήσεις μια με τον Γεν. της Γραμματεία και μια με Στελέχη της), στενή συνεργασία προκειμένου να διασφαλιστεί η ένταξη της διάστασης της αναπηρίας σε όλα τα προγράμματα που εποπτεύει, την καλύτερη προσέγγιση και δικτύωση των νέων με αναπηρία που φοιτούν σε όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης, την υλοποίηση κοινών δράσεων για αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των νέων με αναπηρία σε γενικά και ειδικά προγράμματα εκπαιδευτικά, ψυχαγωγικά, αθλητικά κ.λπ., τη συμμετοχή της Νεολαίας του Αναπηρικού Κινήματος στο Εθνικό Συμβούλιο των Νέων.

Η παρεμβατική δράση της Ε.Σ.Α.μεΑ. στο πεδίο της πολλαπλής διάκρισης (γυναίκες με αναπηρία, γυναίκες - μητέρες ατόμων με αναπηρία και μετανάστες με αναπηρία) ουσιαστικά ξεκίνησε το έτος 2002 μέσω του συντονιστικού ρόλου που ανέλαβε για την υλοποίηση του Έργου «Πρόκληση - Διακρίβωση και καταπολέμηση των διακρίσεων στην απλή και πολλαπλή τους μορφή που υφίστανται άτομα με αναπηρία στην αγορά εργασίας» του Προγράμματος της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας (Κ.Π.) EQUAL.

Στο πλαίσιο κατάρτισης του ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση», η Ε.Σ.Α.μεΑ. απέστειλε κατά τα έτη 2007 και 2008 στη Γεν. Γραμματεία Ισότητας κ. Ε. Τσουμάνη - Σπέντζα τις προτάσεις της αναφορικά με τη συμπερίληψη των αναγκών των γυναικών με αναπηρία και των γυναικών - μητέρων παιδιών με αναπηρία ή των γυναικών - μητέρων που κηδεμονεύουν ή έχουν την αποκλειστική φροντίδα ατόμων με αναπηρία στον Άξονα III «Η ενδυνάμωση των πολιτικών ισότητας σε όλο το εύρος της δημόσιας διοίκησης» του εν λόγω ΕΠ.

Επιπρόσθετα, τον Ιούλιο του 2008 η Συνομοσπονδία αντέδρασε δυναμικά, όπως έχει ήδη προαναφερθεί (βλ πιο αναλυτικά υπο - Ενότητα 5Α.3.2), μπροστά στο ενδεχόμενο αποκλεισμού της πλειοψηφίας των αιτήσεων των μητέρων παιδιών και ενηλίκων με αναπηρία από τα Κ.Δ.Α.Π. - ΜΕ.Α της χώρας, λόγω των αυστηρών προϋποθέσεων που έθετε η «Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για την υλοποίηση πράξεων στο Πλαίσιο της Δράσης Έναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής ζωής», επιτυγχάνοντας εν τέλει τη μέγιστη δυνατή συμμετοχή τους.

Αναφορικά με τους μετανάστες με αναπηρία, η τρέχουσα συνεργασία της Ε.Σ.Α.μεΑ. με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) αφορά κυρίως στα εξής δύο επίπεδα:

- **Εξατομικευμένα** - Οι υπηρεσίες ενημέρωσης - πληροφόρησης των δύο φορέων συνεργάζονται στενά, ακόμη και μετά την λήξη του Έργου της Αναπτυξιακής Σύμπραξης (Α.Σ.) «Πρόκληση», στο πλαίσιο του οποίου είχε δημιουργηθεί μια One Stop Shop υπηρεσία, προσπαθώντας μέσω μιας πιο εξατομικευμένης προσέγγισης να επιλύσουν τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζουν μετανάστες με αναπηρία στον τομέα της απασχόλησης, της πρόνοιας, της κοινωνικής ασφάλισης κ.λπ.

- **Συλλογικά** - Θεωρώντας ότι η ενθάρρυνση ενδυνάμωση των ίδιων των μεταναστών με αναπηρία είναι καταλυτικής σημασίας για την προώθηση σε συλλογικό επίπεδο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους στην ελληνική κοινωνία και Πολιτεία, στο πλαίσιο υλοποίησης του Έργου «Ολοκληρωμένη παρέμβαση για την

ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην εργασία» της Α.Σ. «Νέα Προσέγγιση» του Προγράμματος της Κ.Π. EQUAL, του οποίου για ακόμη μια φορά η Ε.Σ.Α.μεΑ. έχει αναλάβει το συντονισμό και στο οποίο ο ΔΟΜ συμμετέχει ως εταίρος, έχει ήδη συγκροτηθεί από τον δεύτερο, για πρώτη φορά σε εθνικό επίπεδο, ένα «φυσικό δίκτυο μεταναστών με αναπηρία».

Ιδιαίτερα σημαντικό ήταν το Συνέδριο «Δίκτυο Μεταναστών με Αναπηρία: Προοπτικές Εξέλιξης και Προτάσεις Πολιτικής» που διοργάνωσαν από κοινού οι δύο προαναφερθέντες φορείς στο πλαίσιο υλοποίησης του Έργου της Αναπτυξιακής Σύμπραξης «Νέα Προσέγγιση», το οποίο έλαβε χώρα στην Αθήνα στις 20.05.2008. Κεντρικός στόχος του Συνεδρίου, ήταν η καταγραφή των προβλημάτων των μεταναστών με αναπηρία, η ανάπτυξη προβληματισμού γύρω από τα θέματα αυτά, η προώθηση της δικτύωσης και η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σχετικά με το ζήτημα της πολλαπλής διάκρισης που βιώνουν οι μετανάστες με αναπηρία σε όλους τους τομείς της ζωής τους και εντονότερα κατά την προσπάθειά τους να εισέλθουν στην αγορά εργασίας, η αναζήτηση βιώσιμων και αποδεκτών για όλους λύσεων, η καταγραφή και η προώθηση προτάσεων πολιτικής. Ιδιαίτερα σημαντικό αποτέλεσμα αυτού του Συνεδρίου ήταν ότι οι μετανάστες με νόμιμο καθεστώς παραμονής στη χώρα μπορούν να δηλώνουν την αναπηρία τους και να εγγράφονται ως μέλη σε Σωματεία Ατόμων με Αναπηρία.

5Γ. Εκπροσώπηση της Συνομοσπονδίας στην ελληνική Πολιτεία

5Γ.1 Συμμετοχή Εκπροσώπων Ε.Σ.Α.μεΑ. σε Επιτροπές

Εκπρόσωποι της Ε.Σ.Α.μεΑ. συμμετέχουν στις εξής Επιτροπές:

- Στην Εθνική Επιτροπή Απασχόλησης.
- Στις Α΄ βάθμιες και Β΄ βάθμιες Επιτροπές του Ν.2643/1998, καθώς και στην Κεντρική Επιτροπή του εν λόγω Νόμου.
- Στην Εθνική Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας.
- Στο Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.
- Στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας.
- Στο Εθνικό Συμβούλιο Διοικητικής Μεταρρύθμισης.
- Στο Διοικητικό Συμβούλιο του Εθνικού Οργανισμού Μεταμοσχεύσεων.
- Στα Διοικητικά Συμβούλια Κέντρων Αποθεραπείας και Αποκατάστασης (ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ, ΘΧΠΑ κ.λπ.), Οργανισμών, σε Επιτροπές Υπουργείων και σε Ομάδες Διοίκησης Έργων που σχετίζονται με την αναπηρία.
- Στις Γνωμοδοτικές Επιτροπές που συστήνονται στους Δήμους σύμφωνα με τον Νόμο 3377/2005 για τον καθορισμό αδειών υπαίθριου στάσιμου εμπορίου.
- Στις Επιτροπές των Υπουργείων Μεταφορών, Εσωτερικών και Περιβάλλοντος που δραστηριοποιούνται στον τομέα της προσβασιμότητας (βλ. υπο- Ενότητα 5B.1).
- Στις Επιτροπές Παρακολούθησης των 13 ΠΕΠ του Γ΄ ΚΠΣ, καθώς και στα 7 από τα 11 Τομεακά. Στις Επιτροπές Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων «ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ» και «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ» η Ε.Σ.Α.μεΑ. συμμετέχει χωρίς δικαίωμα ψήφου. Επιπλέον, ως ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η συμμετοχή της Συνομοσπονδίας στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Γ΄ ΚΠΣ 2000-2006 και του Ταμείου Συνοχής του Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών, όσο και στην Υποεπιτροπή Ανθρωπίνων Πόρων του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας.
- Στις Επιτροπές Παρακολούθησης όλων των Τομεακών και Περιφερειακών ΕΠ του ΕΣΠΑ 2007 - 2013.

Επιπρόσθετα, εκπρόσωποι της Συνομοσπονδίας πρόκειται να συμμετέχουν και στις παρακάτω Επιτροπές, δεδομένου ότι αναμένεται η έκδοση σχετικών Υπουργικών Αποφάσεων ή ΚΥΑ για τη σύσταση των ανωτέρω Επιτροπών - Συμβουλευτικών Οργάνων και τον ορισμό των μελών τους.

- Συμβουλευτική Γνωμοδοτική Επιτροπή για την παρακολούθηση της φυσικής προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία στις εκπαιδευτικές και διοικητικές δομές του Υπουργείου Παιδείας (Άρθρο 2, Ν. 3699/2008).
- Συμβουλευτική Γνωμοδοτική Επιτροπή για την παρακολούθηση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας του εκπαιδευτικού υλικού και των διαδικτυακών τόπων (Άρθρο 2, Ν. 3699/2008).

- Επιτροπή - Συλλογικό Όργανο Διοίκησης με την Επωνυμία Εθνικός Φορέας Πιστοποίησης της Επαρκούς Γνώσης της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας και της Γραφής Braille και τίτλο «ΕΝΟΡΑΣΙΣ». Στην προαναφερθείσα Επιτροπή η Ε.Σ.Α.μεΑ. συμμετέχει με δύο εκπροσώπους της, εκ των οποίων ο ένας είναι σχετικός με θέματα τυφλών και ο δεύτερος με θέματα κωφών (Άρθρο 7, Νόμου 3699/2008).
- Εθνική Επιτροπή Δια βίου Μάθησης (Ε.Ε.Δ.Β.Μ.). Η Επιτροπή αυτή αποτελεί συλλογικό όργανο για τη διάγνωση της δια βίου εκπαίδευσης και δια βίου κατάρτισης, τη γενικότερη αξιολόγηση και το συντονισμό των φορέων και της παροχής υπηρεσιών δια βίου εκπαίδευσης και δια βίου κατάρτισης (Άρθρο 33, Ν. 2699/2008).
- Συμβουλευτικό Όργανο που συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, στο οποίο συμμετέχουν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, της Ε.Σ.Α.μεΑ. και των φορέων των πλοιοκτητών των πλοίων στα οποία εφαρμόζεται ο Ν.3709/2008 (Άρθρο 16, Ν. 3709/2008).
- Τεχνική Επιτροπή Συμβουλευτικού Χαρακτήρα αναφορικά με την οριζόντια ενσωμάτωση και εφαρμογή των αρχών της μη διάκρισης και της προσβασιμότητας και των ατόμων με αναπηρία στα ΕΠ του ΕΣΠΑ (εδάφιο ε, παρ. 4, Άρθρο 10, Ν. 3614/2007).

5Δ. Αγωνιστικές Κινητοποιήσεις

5Δ.1 Ημερολόγιο με τις κινητοποιήσεις που οργάνωσε / συμμετείχε η Ε.Σ.Α.μεΑ.

Αναπόσπαστο κομμάτι της βαρυσήμαντης και πολυεπίπεδης παρέμβασης της Συνομοσπονδίας στον αδιάκοπο αγώνα για τη σχεδίαση και εφαρμογή πολιτικών προώθησης των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία αποτέλεσαν την τελευταία τριετία οι κινητοποιήσεις της. Σε κάθε μεγάλο πολιτικό γεγονός που επηρεάζει άμεσα ή έμμεσα τα άτομα με αναπηρία, η Ε.Σ.Α.μεΑ. ήταν εκεί, δίνοντας δυναμικά το παρόν.

Συνοπτικά:

- **13.12.2006:** Η Ε.Σ.Α.μεΑ. συμμετείχε δυναμικά και αποφασιστικά στην 24ώρη Πανελλαδική - Πανεργατική Απεργία που κήρυξαν η Γ.Σ.Ε.Ε. και η Α.Δ.Ε.Δ.Υ. για την ακρίβεια και την παρατεταμένη λιτότητα.
- **13.02.2007:** Δυναμικό παρόν έδωσαν εκατοντάδες άτομα με αναπηρία στην κινητοποίηση - διαμαρτυρία της Συνομοσπονδίας και των φορέων μελών της έξω από το Υπουργείο Παιδείας για τον αναπροσδιορισμό του Εκπαιδευτικού Συστήματος ώστε αυτό να καταστεί πλήρως προσβάσιμο στα άτομα με αναπηρία. Την κινητοποίηση - διαμαρτυρία υποστήριξαν ο Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Ειδικής Αγωγής, η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού και ο Περιφερειακός Σύλλογος Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού Αττικής.
- **06.11.2007:** Η Ε.Σ.Α.μεΑ. πραγματοποίησε κινητοποίηση για την ικανοποίηση των πάγιων και διαχρονικών οικονομικών αιτημάτων του Αναπηρικού Κινήματος της χώρας. Η κινητοποίηση αυτή εξελίχτηκε σε καθιστική διαμαρτυρία στην Πλατεία Συντάγματος και σε πορεία προς το Μέγαρο Μαξίμου. Με αποφάσεις τους η Γ.Σ.Ε.Ε. και η Α.Δ.Ε.Δ.Υ. κήρυξαν στάση εργασίας των εργαζομένων με αναπηρία στον Ιδιωτικό και στο Δημόσιο Τομέα προκειμένου να συμμετάσχουν σε αυτήν την κινητοποίηση.
- **10.12.2007:** Η Ε.Σ.Α.μεΑ. κάλεσε όλα τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους να δώσουν δυναμικό παρόν ζητώντας την εξαίρεση των ατόμων με αναπηρία από τις υπέρογκες αυξήσεις των τιμολογίων της ΔΕΗ στην κινητοποίηση που πραγματοποιήθηκε έξω από το Υπουργείο Ανάπτυξης, ενώ την ίδια ημέρα και ώρα πραγματοποιήθηκαν από τους φορείς μέλη της Συνομοσπονδίας και τους φορείς μέλη αυτών κινητοποιήσεις στις Πρωτεύουσες των μεγάλων Νομών της χώρας έξω από τα κατά τόπους γραφεία της ΔΕΗ.
- **12 & 19.03.2008:** Με αφορμή την έναρξη της συζήτησης του νέου ασφαλιστικού Νομοσχεδίου στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, η Συνομοσπονδία στήριξε την τριώρη πανελλαδική στάση εργασίας στις 12.03.2008, την Πανελλαδική εικοσιτετράωρη απεργία ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ και το Συλλαλητήριο που πραγματοποιήθηκε στο Σύνταγμα στις 19.03.2008 για το Ασφαλιστικό Νομοσχέδιο.
- **16.04.2008:** Η Συνομοσπονδία στήριξε τη μεγάλη και δυναμική κινητοποίηση στο Λιμάνι της Χίου της Συντονιστικής Επιτροπής Αγώνα Νομού Χίου για την Ακτοπλοΐα και του Παγχιακού Συλλόγου ΑμεΑ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στις δια θαλάσσης μετακινήσεις τους.
- **19.06.2008:** Η Συνομοσπονδία και οι φορείς μέλη της, τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους ένωσαν τη φωνή τους στο Σύνταγμα, κραυγάζοντας ένα ηχηρό «όχι» στην ακρίβεια και την αισχροκέρδεια, η οποία μεταξύ των άλλων πλήττει ανεπανόρθωτα και βάνουσα και τα άτομα με αναπηρία της χώρας.
- **09.09.2008:** Αντιπροσωπεία της Εκτελεστικής Γραμματείας της Συνομοσπονδίας πραγματοποίησε παράσταση διαμαρτυρίας έξω από τη Βουλή, από το Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών (Νίκη) και από το Γραφείο του Υφυπουργού Οικονομίας & Οικονομικών κ. Μπέζα, με αφορμή τα αντιλαϊκά φορολογικά μέτρα της Κυβέρνησης, τα οποία πλήττουν ιδιαίτερα και τα άτομα με αναπηρία.
- **10.09.2008:** Η Συνομοσπονδία στήριξε την κινητοποίηση διαμαρτυρίας της Εθνικής Ομοσπονδίας Τυφλών (ΕΟΤ) έξω από τη Βουλή για τα νέα φορολογικά μέτρα.

6. Επικοινωνιακή πολιτική

6.1 Γραφείο Τύπου

Η Συνομοσπονδία τα τελευταία χρόνια, όπως είχε προβλεφθεί, έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση της κοινής γνώμης για τα τεκταινόμενα στο χώρο της αναπηρίας, μέσω της αναδιοργάνωσης του Γραφείου Τύπου της, το οποίο από τον Μάρτιο του 2006 απέκτησε ένα πιο «ηλεκτρονικό» προσανατολισμό.

Το Γραφείο Τύπου της Ε.Σ.Α.μεΑ., αξιοποιώντας αρχικά τα Ενημερωτικά Δελτία και στη συνέχεια το Περιοδικό της «Θέματα Αναπηρίας», την ιστοσελίδα και την τακτική αποστολή Δελτίων Τύπου και Ανακοινώσεων, συνέβαλε τα μέγιστα στην καλύτερη ενημέρωση των ατόμων με αναπηρία και του ευρύτερου πληθυσμού για τα ζητήματα γύρω από την αναπηρία και τις εξελίξεις σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Επιπλέον, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε και στη διοργάνωση εκστρατειών ενημέρωσης σε ετήσια βάση με αφορμή την 3η Δεκέμβρη, Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία.

Το Γραφείο Τύπου έχει ως κεντρικό στόχο να αποτελέσει το «διαμεσολαβητή» ανάμεσα στη Συνομοσπονδία και τα ΜΜΕ όλης της χώρας, ώστε να είναι άμεση η ενημέρωση των Μέσων και κατ' επέκταση των φορέων μελών της Ε.Σ.Α.μεΑ., των ίδιων των ατόμων με αναπηρία και της κοινής γνώμης εν γένει για τα θέματα αναπηρίας. Βασική αρχή που διαπνέει το Γραφείο Τύπου είναι η προώθηση της δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας, ώστε να πάψουν τα άτομα με αναπηρία να μετατρέπονται από υποκείμενα δικαιωμάτων σε αντικείμενα θαυμασμού ή οίκτου από τα σύγχρονα ΜΜΕ.

6.1.1 Περιοδικό

Το περιοδικό «Θέματα Αναπηρίας» είναι μια από τις πλέον σημαντικές επικοινωνιακές πρωτοβουλίες της Ε.Σ.Α.μεΑ. Το περιοδικό, που κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το Μάιο του 2005 (μέχρι σήμερα έχουν κυκλοφορήσει 15 τεύχη), είναι τριμηνιαίο και διανέμεται σε 7.500 αντίτυπα δωρεάν. Το περιοδικό ανανεώνεται συνεχώς, τόσο ως προς την εικόνα όσο και ως προς το περιεχόμενο, σε μια προσπάθεια να συμβαδίζει με το πνεύμα της εποχής και με κεντρικό στόχο να αποτελέσει ένα προσιτό μέσο ενημέρωσης τόσο για το έργο της Ε.Σ.Α.μεΑ. όσο και για όλα εκείνα τα ζητήματα που απασχολούν χιλιάδες άτομα με αναπηρία στη χώρα μας. Για το σκοπό αυτό, από το Μάιο του 2006, ένα μόλις χρόνο μετά την πρώτη κυκλοφορία του, πραγματοποίησε ένα «άνοιγμα» προς τους εκπροσώπους των τεχνών, των γραμμάτων και των μέσων μαζικής ενημέρωσης, οι οποίοι δύνανται να αρθρώσουν λόγο για τα ζητήματα της αναπηρίας, μέσα από μια τη νέα στήλη «Συνέντευξη». Μέσα σε δύομισι χρόνια, έχουν φιλοξενηθεί στα «Θέματα Αναπηρίας» οι απόψεις 11 προσωπικοτήτων, που με κάποιο τρόπο έχουν βιώσει την αναπηρία είτε προσωπικά είτε στο περιβάλλον τους, δίνοντας έτσι μια νέα δυναμική στο περιοδικό. Επιπλέον, σε επίπεδο αρθρογραφίας, φιλοξενούνται περισσότερο δημοσιογραφικά άρθρα εν είδη ρεπορτάζ, με θέματα που αντλούνται από την τρέχουσα επικαιρότητα και συνδέονται με το χώρο της αναπηρίας, με συνεντεύξεις, έρευνες και πλούσιο φωτογραφικό υλικό, τα οποία συμβάλλουν τα μέγιστα στη μετατροπή του σε ένα μέσο πιο ζωντανό, άμεσο και φιλικό προς τον αναγνώστη. Κατά τη διάρκεια της τριετίας 2006 - 2007 - 2008 εκδόθηκαν και ταχυδρομήθηκαν 10 τεύχη περιοδικού.

6.1.2 Ενημερωτικά Δελτία

Τα Ενημερωτικά Δελτία σταμάτησαν να εκδίδονται με την πρότερη μορφή τους από το Δεκέμβριο του 2006, ωστόσο απέκτησαν νέα θέση στη στήλη «Παρεμβάσεις» του Περιοδικού της Ε.Σ.Α.μεΑ., η οποία στόχο έχει να λειτουργήσει ως ένα ημερολόγιο των σημαντικότερων ενεργειών της Συνομοσπονδίας.

6.1.3 Δελτία Τύπου και Ανακοινώσεις

Τα Δελτία Τύπου και οι Ανακοινώσεις αποτελούν τον πλέον άμεσο και γρήγορο μέσο ενημέρωσης κάθε ενδιαφερόμενου για τις τρέχουσες εξελίξεις γύρω από την αναπηρία. Τα Δελτία Τύπου της Ε.Σ.Α.μεΑ. συντάσσονται ειδησεογραφικά, γεγονός που διαφαίνεται και από τη νέα μορφή τους (παροχή τίτλου, υπότιτλο, lead, δηλώσεις) και αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και fax προς όλα τα μέσα ενημέρωσης. Μέσα από τη δημιουργία μιας βάσης δεδομένων των στοιχείων επικοινωνίας όλων των μέσων μαζικής ενημέρωσης και δημοσιογράφων της χώρας, το Γραφείο Τύπου της Συνομοσπονδίας έχει τη δυνατότητα να αποστέλλει τα Δελτία Τύπου και τις Ανακοινώσεις και να ενημερώνει άμεσα και γρήγορα για οποιαδήποτε ενέργεια ή συμβάν οποιοδήποτε ΜΜΕ ή δημοσιογράφο ακόμα και ατομικά, στην προσωπική του διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή ακόμα και τηλεφωνικά.

6.1.4 Ιστοσελίδα

Η ιστοσελίδα της Ε.Σ.Α.μεΑ. - στο διαδικτυακό τόπο με διεύθυνση www.esaea.gr - συνιστά ένα σημαντικό εργαλείο στα χέρια της Συνομοσπονδίας, καθώς δίνει τη δυνατότητα παροχής ολοκληρωμένης και αξιόπιστης πληροφόρησης για κάθε επισκέπτη, άτομο με αναπηρία ή μη, με σκοπό την ενημέρωσή του, τη θεμελίωση της διεκδίκησής του ή τον εμπλουτισμό της μελέτης του σε θέματα αναπηρίας. Η ιστοσελίδα της Ε.Σ.Α.μεΑ., που συμμορφώνεται πλήρως με τα διεθνή πρότυπα προσβασιμότητας και είναι πλήρως προσβάσιμη σε όλα τα άτομα με αναπηρία (Επίπεδο Προσβασιμότητας «AAA»), τροφοδοτείται με Ανακοινώσεις και Δελτία Τύπου, το περιοδικό, τις Εκθέσεις, τις έρευνες και τις μελέτες, αλλά και με τα Έργα τα οποία η Συνομοσπονδία κατά καιρούς υλοποιεί. Επιπλέον από την 1η Νοεμβρίου 2007, προστέθηκε η επιλογή «Δημοσιεύματα» στο ενημερωτικό τμήμα της ιστοσελίδας, η οποία ανανεώνεται σε καθημερινή βάση με τους βασικούς τίτλους των δημοσιευμάτων που αφορούν στα άτομα με αναπηρία από τον εθνικό και τοπικό Τύπο.

6.1.5 Αρχείο

Το Γραφείο Τύπου της Ε.Σ.Α.μεΑ. διατηρεί τα εξής τρία Αρχεία: α) Φωτογραφικό Αρχείο, στο οποίο συγκεντρώνονται και διατηρούνται φωτογραφίες από εκδηλώσεις της Συνομοσπονδίας, είτε σε ψηφιακή είτε σε έντυπη μορφή, β) Οπτικοακουστικό Αρχείο, το οποίο απαρτίζεται από το σύνολο των συνεντεύξεων στελεχών της Συνομοσπονδίας, προσώπων που έχουν φιλοξενηθεί στο Περιοδικό, βίντεο εκδηλώσεων, σποτ, αφιερωμάτων, που κατά καιρούς έχει υλοποιήσει η Συνομοσπονδία και γ) Αρχείο Περιοδικών φορέων εκπροσώπησης ατόμων με αναπηρία, δημοσίων φορέων, ενημερωτικών newsletters σε έντυπη ή και ψηφιακή μορφή.

6.1.6 Δημοσιότητα Έργων

Σημαντική είναι η συνεισφορά του Γραφείου Τύπου και στη δημοσιότητα Έργων που κατά καιρούς υλοποιεί η Ε.Σ.Α.μεΑ., διασφαλίζοντας την τήρηση των Κανόνων Δημοσιότητας βάσει των αντίστοιχων Οδηγιών και Κανονισμών αυτών των Έργων.

6.2 Εκστρατείες Ενημέρωσης

Εξέχουσα θέση ανάμεσα στις δραστηριότητες του Γραφείου Τύπου της Ε.Σ.Α.μεΑ. κατέχει η υλοποίηση εκστρατειών ενημέρωσης, οι οποίες λαμβάνουν χώρα κατά κύριο λόγο σε ετήσια βάση με αφορμή τον εορτασμό της 3ης Δεκέμβρη, «Εθνικής Ημέρας Ατόμων με Αναπηρία». Κάθε χρόνο γίνονται συντονισμένες προσπάθειες από τη Συνομοσπονδία, προκειμένου η 3η Δεκέμβρη ως «Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία» να τύχει μέγιστης δημοσιότητας. Συγκεκριμένα:

- Αφίσες και τρίπτυχα τυπώνονται και διανέμονται σε όλους τους φορείς μέλη της και σε δημόσιες αρχές.
- Αφίσες τοιχοκολλούνται σε δημόσιους οργανισμούς και αναρτώνται σε τρόλεϊ και λεωφορεία.
- Πραγματοποιούνται ενημερωτικές εκδηλώσεις σε όλη τη χώρα.
- Εκδίδεται η Ετήσια Έκθεση που υποβάλλεται στον/στην Πρόεδρο της Βουλής στο πλαίσιο της 3ης Δεκέμβρη και διανέμεται στους φορείς μέλη της και σε δημόσιες αρχές, ενώ αναρτάται και στην ιστοσελίδα της Συνομοσπονδίας.
- Αποστέλλονται Δελτία Τύπου και Ανακοινώσεις σε όλα τα ΜΜΕ της χώρας προς ενημέρωσή τους για τους σκοπούς της 3ης Δεκέμβρη, αλλά και για τις προγραμματισμένες εκδηλώσεις.

6.3 Εκδηλώσεις

Ακολουθεί παράθεση των εκδηλώσεων που πραγματοποίησε η Συνομοσπονδία κατά την τριετία 2006 - 2007 - 2008, ξεκινώντας από τις πιο πρόσφατες.

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΟΛΗ / ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
Ε.Σ.Α.μεΑ.	Εκδήλωση για την Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία	Αθήνα, 3.12.2008
Ε.Σ.Α.μεΑ.	Συνέδριο για τη δια βίου μάθηση ως βασική εκπαιδευτική διαδικασία καταπολέμησης του αποκλεισμού των ατόμων με αναπηρία	Αθήνα, 21 & 22.11.2008
Ε.Σ.Α.μεΑ.	Ημερίδα για την παρουσίαση του Έργου «Εκπαιδευτική Ενδυνάμωση των ΑμεΑ και των Στελεχών των Αναπηρικών Οργανώσεων»	Θεσ/νίκη, 29.11.2008 Δράμα, 24.11.2008 Λάρισα, 19.11.2008 Ηράκλειο, 8.11.2008 Πάτρα, 24.10.2008

Ε.Σ.Α.μεΑ.	Ημερίδα για την παρουσίαση του «Οδηγού Προσβάσιμων Ψυχαγωγικών Δραστηριοτήτων στην Ελλάδα»	Αθήνα, 29.11.2008
Ε.Σ.Α.μεΑ.	Ημερίδα για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων του Έργου «Προσβάσιμες Διαδρομές Κοινωνικής Ένταξης ΑμεΑ».	Θεσ/νίκη, 29.11.2008 Λαμία, 23.10.2008 Κόρινθος, 20.10.2008 Κέρκυρα, 17.10.2008 Καρδίτσα, 16.10.2008 Έδεσσα, 11.10.2008 Σέρρες, 10.10.2008 Ρόδος, 07.10.2008 Πύργος, 01.10.2008 Πτολεμαΐδα, 19.09.08
Ε.Σ.Α.μεΑ - ΔΟΜ	Συνέδριο με θέμα «Δίκτυο Μεταναστών με Αναπηρία: Προοπτικές Εξέλιξης και Προτάσεις Πολιτικής»	Αθήνα, 20.05.2008
Ε.Σ.Α.μεΑ. - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας	Ημερίδα για την «Ισότιμη συμμετοχή των ΑμεΑ στην Απασχόληση»	Πάτρα, 07.05.2008
Ε.Σ.Α.μεΑ.	Εκδήλωση για την παρουσίαση του Σχεδίου Δράσης «Ιάσονας» για την προσβασιμότητα σε τοπικό επίπεδο	Βόλος, 18 & 19.04.2008
Ε.Σ.Α.μεΑ.	Καταστατικό Συνέδριο	Αθήνα, 02.02.2008
Ε.Σ.Α.μεΑ.	Διημερίδα για την «Καταπολέμηση των Διακρίσεων - Προώθηση της ένταξης των ΑμεΑ στην ελληνική κοινωνία: Εμπόδια και Προοπτικές»	Κομοτηνή, 14 & 15.12.2007
ΕΕΔΑ-Ε.Σ.Α.μεΑ.	Ημερίδα για τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ.	Αθήνα, 10.12.2007
Υπουργείο Υγείας και Κοιν. Αλληλεγγύης Ε.Σ.Α.μεΑ.	Εκδήλωση για την Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία	Αθήνα, 03.12.2007
Ε.Σ.Α.μεΑ.- Συντονιστική Επιτροπή Συλλ. ΑμεΑ Ν. Αργολίδας	Ημερίδα για την παρουσίαση της καμπάνιας «1 εκατομμύριο υπογραφές για την αναπηρία» στην Αργολίδα.	Άργος 13.06.2007
Υπουργείο Οικονομίας - Οικονομικών Ε.Σ.Α.μεΑ.	Ημερίδα για το «Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013 ως εργαλείο για την προώθηση της εξίσωσης των ευκαιριών και την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην ελληνική κοινωνία».	Αθήνα 08.02.2007
Ε.Σ.Α.μεΑ.	Παν-ηπειρωτική Ημερίδα για την Αναπηρία	Ιωάννινα 23.11.2006

ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΤΡΙΕΤΙΑΣ: 28

7. Ενημέρωση - Πληροφόρηση - Υπεράσπιση

7.1 Η Υπηρεσία Πληροφόρησης - Υποστήριξης «Διεκδικούμε Μαζί»

Η Συνομοσπονδία ανέκαθεν βρισκόταν όχι μόνο στο πλευρό των οργανώσεων μελών της, αλλά και στο πλευρό των πολιτών με αναπηρία και των οικογενειών τους που αποζητούσαν λύσεις στα καθημερινά τους προβλήματα, καθώς και των πολιτών χωρίς αναπηρία που αναζητούσαν πληροφορίες σχετικά με τον χώρο της αναπηρίας, ώστε να διαδοθούν ευρύτερα τα μηνύματα του Αναπηρικού Κινήματος και να επιτευχθεί η καλύτερη ενημέρωση και πληροφόρηση της κοινής γνώμης. Μετά τη μετεγκατάσταση στο νέο κτίριο της στην Ηλιούπολη, η Ε.Σ.Α.μεΑ. συστηματοποίησε ακόμα περισσότερο αυτή την προσπάθεια, οργανώνοντας την υπηρεσία πληροφόρησης και υποστήριξης «Διεκδικούμε μαζί», στην οποία κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να απευθύνεται καθημερινά από τις 8.00 έως τις 16.00 τηλεφωνικά, μέσω φαξ, και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αλλά και μέσω της ιστοσελίδας της Ε.Σ.Α.μεΑ., καθώς και με επίσκεψη στα κεντρικά της γραφεία.

Από τον Μάιο του 2007, που η υπηρεσία ξεκίνησε να λειτουργεί, μέχρι σήμερα, επικοινωνούν καθημερινά άτομα με αναπηρία ή συγγενείς αυτών, εργαζόμενοι και συμβασιούχοι με αναπηρία, ΚΕΠ, Κοινωνικές Υπηρεσίες Δήμων, Νοσοκομεία, φορείς μέλη της Ε.Σ.Α.μεΑ. και φορείς μέλη αυτών, καθώς και άλλες οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών. Από τον Μάιο του 2007 έως σήμερα, το σύνολο των ατόμων που έχουν επικοινωνήσει με την εν λόγω Υπηρεσία - και έχουν καταγραφεί σε ειδικό αρχείο που τηρούν οι υπάλληλοι που απασχολούνται σε αυτήν - είναι 1.227 άτομα. Τα θέματα που έχουν τη μεγαλύτερη ζήτηση είναι τα εξής:

- Οικονομικές παροχές.
- Απασχόληση - εξεύρεση εργασίας.
- Συνταξιοδοτικά/ασφαλιστικά ζητήματα.
- Παροχές, όπως: αφορολόγητο αυτοκίνητο, δωρεάν διόδια, εκπτώσεις στα τιμολόγια της ΔΕΗ, της ΕΥΔΑΠ, εκπτώσεις στα Δημοτικά Τέλη, επίδομα θέρμανσης κ.λπ.
- Άδειες περιπτέρων, άδειες λαϊκών αγορών ή υπαίθριου εμπορίου.
- Στοιχεία επικοινωνίας με Ειδικά Σχολεία και Ιδρύματα.

7.2 Η Ε.Σ.Α.μεΑ. συνηγορεί και παρεμβαίνει

Η Συνομοσπονδία βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με τους φορείς μέλη της και όλα τα Πρωτοβάθμια Σωματεία που ανήκουν στο δυναμικό αυτών. Η διάχυση της πληροφόρησης που δίδει σε Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Σωματεία σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και την κείμενη νομοθεσία, συνοδεύεται στο πλείστο των περιπτώσεων και από τη στήριξη των οριζόντιων και κάθετων αιτημάτων τους.

Κατά την τριετία 2006 - 2008 η Ε.Σ.Α.μεΑ. ανέπτυξε ακόμη πιο έντονη και συντονισμένη δράση απέναντι στα επιμέρους αιτήματα των Δευτεροβάθμιων και Πρωτοβάθμιων Οργανώσεών της. Επίσης παρενέβη σε ατομικές περιπτώσεις κατά τις οποίες άτομα με αναπηρία έχουν υποστεί αποδεδειγμένα παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους - ήτοι κατά παράβαση των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας και των ευνοϊκών διατάξεων του Συντάγματος της χώρας μας - μεταξύ των οποίων είναι και οι περιπτώσεις ατόμων με αναπηρία που έχουν υποστεί διακριτική μεταχείριση στους χώρους εργασίας τους ή έχουν ταλαιπωρηθεί αδικώς από τους φορείς του στενού και ευρύτερου Δημόσιου Τομέα. Για αυτές τις περιπτώσεις η Συνομοσπονδία συνεργάστηκε στενά με τον Συνήγορο του Πολίτη, το Σώμα Επιθεωρητών Εργασίας και με αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (βλ. επίσης υπο - Ενότητα 5Α.1.1).

8. Συνεργασίες

8.1 Διεθνές και Ευρωπαϊκό Επίπεδο

8.1.1 Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία¹² (EDF)

Η Συνομοσπονδία ως ιδρυτικό μέλος του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία συνεργάζεται στενά και καθημερινά μαζί του για:

- την υποβολή προτάσεων στα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρία εντός της επικράτειάς της,
- την ενσωμάτωση και εφαρμογή του κανονιστικού και θεσμικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο,
- την κατάρτιση ευρωπαϊκών και διεθνών κειμένων πολιτικής, άλλοτε νομικά δεσμευτικών και άλλοτε όχι.

Επιπρόσθετα, μέσω του Φόρουμ η Συνομοσπονδία συμμετέχει ενεργά σε όλες τις εξελίξεις στο χώρο της αναπηρίας όχι μόνο σε ευρωπαϊκό, αλλά και σε διεθνές επίπεδο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, στην κατάρτιση της οποίας η Συνομοσπονδία, μέσω της συμμετοχής του Προέδρου της με την ιδιότητα του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία, πρωτοστάτησε (βλ. υπο - Ενότητα 2.1). Τέλος, όπως έχει ήδη προαναφερθεί (βλ. υπο - Ενότητα 5B.1), η Ε.Σ.Α.μεΑ. συμμετέχει στην Επιτροπή του Φόρουμ για την προσβασιμότητα.

8.1.2 Κυπριακή Συνομοσπονδία Οργάνωσης Ατόμων με Αναπηρία (ΚΥΣΟΑ)

Στο πλαίσιο της Επιτροπής Συντονισμού, που συγκροτήθηκε το 2003, μεταξύ των Αναπηρικών Κινημάτων της Κύπρου και της Ελλάδας, πραγματοποιήθηκε στη Λευκωσία στις 20 - 23 Μαρτίου 2008 κοινή συνεδρίαση της Εκτελεστικής Γραμματείας της Ε.Σ.Α.μεΑ. και του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΥΣΟΑ, με στόχο την προώθηση στις δύο χώρες, όρων και προϋποθέσεων για τη διασφάλιση της ισονομίας, της αυτονομίας και της πλήρους συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν η συνεργασία με την ΚΥΣΟΑ στο πλαίσιο εφαρμογής του INTERREG IIIA / ΕΛΛΑΔΑ - ΚΥΠΡΟΣ και δη στο πλαίσιο υλοποίησης του Έργου «Διασυνοριακά Προγράμματα Κατάρτισης Ατόμων με Αναπηρία» (βλ υπο - Ενότητα 9.1.2). Αξίζει να επισημανθεί ότι η επικοινωνία με την ΚΥΣΟΑ είναι καθημερινή και δεν εξαντλείται μόνο στο πλαίσιο διοργάνωσης τέτοιου τύπου συνεδριάσεων. Πρόκειται για μια πάγια και αδελφική συνεργασία.

8.1.3 Εθνικό Συμβούλιο Ατόμων με Αναπηρία Βουλγαρίας

Με απώτερο στόχο την ενίσχυση των σχέσεων συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας, υπεγράφη στις 05.12.2005 Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ του Παραρτήματος της Ε.Σ.Α.μεΑ. στη Βόρεια Ελλάδα και του Περιφερειακού Παραρτήματος Haskovo του Εθνικού Συμβουλίου Ατόμων με Αναπηρία της Βουλγαρίας, στο πλαίσιο του Προγράμματος της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας (Κ.Π.) INTERREG II A' / PHARE CBC ΕΛΛΑΔΑ-ΒΟΥΛ-

12. Η ιστοσελίδα του Φόρουμ βρίσκεται στον διαδικτυακό τόπο με την εξής διεύθυνση: www.edf-feph.org

ΓΑΡΙΑ, ΜΕΤΡΟ 2.1 «Ενίσχυση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και ανάπτυξη ανθρωπίνων πόρων», το οποίο αποσκοπούσε στην προώθηση της διασυνοριακής, διακρατικής, διαπεριφερειακής συνεργασίας στην Ε.Ε. και συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΤΠΑ προκειμένου να ενισχυθεί η οικονομική και κοινωνική συνοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η διμερής συμφωνία δέσμευε τους συμβαλλόμενους ως προς τα εξής:

- Ενδυνάμωση των δράσεων για την ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας και ανταλλαγής γνώσης ανάμεσα σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς για την ενίσχυση και στήριξη υπηρεσιών παρεχόμενων από τα άτομα με αναπηρία.
- Ανάπτυξη δράσεων για την επαγγελματική εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία σε τομείς διασυνοριακού ενδιαφέροντος.
- Δράσεις για τη δημιουργία υποστηρικτικών δομών διασυνοριακής συνεργασίας με έμφαση στην ανάπτυξη ικανοτήτων και εργασιακών σχέσεων.
- Δράσεις για τη μεταφορά τεχνογνωσίας και την εφαρμογή της σε ζητήματα οργάνωσης, διαχείρισης και παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών από τα άτομα με αναπηρία.
- Ενσωμάτωση, βελτίωση της συνεργασίας και προώθηση της ισότητας των ατόμων με αναπηρία.

8.2 Εθνικό Επίπεδο

8.2.1 Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ)

Τον Ιούλιο του 2006 υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ο Κανονισμός (ΕΚ) 1107/2006 σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα όταν ταξιδεύουν αεροπορικώς. Η Ε.Σ.Α.μεΑ., όπως έχει ήδη προαναφερθεί (βλ. υπο - Ενότητα 5B.1), συνεργάστηκε με την ΥΠΑ για τη μεθόδευση της εφαρμογής του Κανονισμού. Επεξεργάστηκε και υπέβαλε σε αυτήν πλήρη πρόταση για τη συμπλήρωση του νέου Βασικού Κανονισμού Επίγειας Εξυπηρέτησης της ΥΠΑ, η οποία έγινε αποδεκτή. Βάσει λοιπόν του νέου Βασικού Κανονισμού Επίγειας Εξυπηρέτησης της ΥΠΑ (Υπουργική Απόφαση Δ3/Β/12686/2929 (ΑΡ. ΦΕΚ 469 Β' /04.04.2007), το προσωπικό των φορέων επίγειας εξυπηρέτησης, των αυτοεξυπηρετούμενων χρηστών (εταιρειών) και των Οργανισμών Διαχείρισης, μόνιμο ή εποχικό, πριν από την έναρξη άσκησης των καθηκόντων του θα εκπαιδεύεται σε θέματα γενικής ενημέρωσης σχετικά με την αναπηρία, τις ανάγκες των διαφόρων κατηγοριών ατόμων με αναπηρία, τις τεχνικές εξυπηρέτησης και υποστήριξης των διαφόρων κατηγοριών ατόμων με αναπηρία. Η εκπαίδευση αυτή θα επαναλαμβάνεται ανά διετία και θα γίνεται υπό το συντονισμό της ΥΠΑ σε συνεργασία με την Ε.Σ.Α.μεΑ. και με μέριμνα των ενδιαφερομένων.

8.2.2 Ίδρυμα Τεχνολογίας & Έρευνας - Ινστιτούτο Πληροφορικής (ΙΤΕ - ΙΠ)

Το ΙΤΕ - ΙΠ¹³, ως ένας από τους κύριους συντελεστές της εφαρμογής και υιοθέτησης των προσβάσιμων Τεχνολογιών της Κοινωνίας της Πληροφορίας στην Ελλάδα και διεθνώς, συνεργάστηκε με τη Συνομοσπονδία για την κατασκευή της ιστοσελίδας της (www.esaea.gr). Το έργο αυτό εκ μέρους του ΙΤΕ - ΙΠ ανέλαβε το Εργαστήριο Επικοινωνίας Ανθρώπου - Μηχανής, το οποίο προωθεί συστηματικά την υλοποίηση των αρχών της

13. <http://www.ics.forth.gr/hci/>

Καθολικής Πρόσβασης και της Σχεδίασης για Όλους, αναπτύσσοντας διεπαφές για αλληλεπιδραστικές εφαρμογές και υπηρεσίες που είναι προσβάσιμες και εύχρηστες από όλους τους πολίτες, καθώς και Υποστηρικτικές Τεχνολογίες με στόχο την υποστήριξη της κοινωνικής και οικονομικής ένταξης των ατόμων με αναπηρία. Όπως έχει ήδη επισημανθεί η ιστοσελίδα της Συνομοσπονδίας είναι πλήρως προσβάσιμη σε όλα τα άτομα με αναπηρία (Επίπεδο Προσβασιμότητας «AAA»). Επιπρόσθετα, η Ε.Σ.Α.μεΑ. συνεργάστηκε με τον ανωτέρω φορέα για την υποβολή πρότασης στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του νέου ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση» αναφορικά με την εξειδίκευση του κριτηρίου της προσβασιμότητας στους δημόσιους διαδικτυακούς τόπους ή τις διαδικτυακές εφαρμογές και την υλοποίηση στοχευμένων έργων για τα άτομα με αναπηρία.

8.2.3 Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.) - Αποστολή Ελλάδα

Μέσα στην τριετία που πέρασε, η καλή συνεργασία που προϋπήρχε με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.) αναπτύχθηκε περαιτέρω. Μέσω της ανταλλαγής εμπειρίας και τεχνογνωσίας σε ζητήματα αναπηρίας και μετανάστευσης, οι δύο φορείς μπόρεσαν να εντοπίσουν και να καταγράψουν τα εμπόδια - θεσμικά και άλλα - που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες με αναπηρία στην προσπάθειά τους να ενταχθούν πλήρως στην ελληνική κοινωνία. Η συνεργασία της Ε.Σ.Α.μεΑ. με το Δ.Ο.Μ. αφορούσε κυρίως στην υλοποίηση Έργων και στην πραγματοποίηση ενός Συνεδρίου, αλλά και στην υποστήριξη φυσικών προσώπων μεταναστών με αναπηρία (βλ. επίσης υπο - Ενότητα 5B.2).

9. Προγράμματα

9.1 Προγράμματα Κοινοτικών Πρωτοβουλιών (Κ.Π.)

9.1.1 Πρόγραμμα Κ.Π. EQUAL: Έργο «Ολοκληρωμένη παρέμβαση για την ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην εργασία» της Αναπτυξιακής Σύμπραξης (ΑΣ) ΝΕΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Στο πλαίσιο υλοποίησης του Β΄ Κύκλου του Προγράμματος της Κ.Π. EQUAL, η Συνομοσπονδία ανέλαβε το δύσκολο ρόλο του συντονιστή του Έργου με τίτλο: «Ολοκληρωμένη παρέμβαση για την ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην εργασία», υλοποιούμενο από την ΑΣ «Νέα Προσέγγιση», μέρος του οποίου ήταν και το Διακρατικό Έργο «Νέοι δρόμοι για τα άτομα με αναπηρία στην Ευρώπη». Το Έργο της Α.Σ. «Νέα Προσέγγιση» εντάσσονταν στο Πρόγραμμα της Κ.Π. EQUAL, Άξονας 1: 'Απασχολησιμότητα' και Μέτρο 1.1: 'Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας' και συγχρηματοδοτήθηκε κατά 75% από το ΕΚΤ και κατά 25% από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Στην ΑΣ «Νέα Προσέγγιση» συμμετείχαν 12 Εταίροι, συμπεριλαμβανομένης και της Συνομοσπονδίας με την ιδιότητα του συντονιστή. Αυτοί, πέραν της Ε.Σ.Α.μεΑ., ήταν οι εξής: Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τυφλών, Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδος, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος, Νομαρχία Αθηνών, Δήμος Μελίκης Ν. Ημαθίας, Αναπτυξιακή Εταιρία Ν. Ξάνθης Α.Ε., Λάμπρος Νικολαΐδης Α.Ε., Systema Technologies Α.Ε., Ίδρυμα Τεχνολογίας & Έρευνας - Ινστιτούτο Πληροφορικής, Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών.

Στο Διακρατικό Έργο «Νέοι Δρόμοι για τα άτομα με αναπηρία στην Ευρώπη» ("New ways for Disabled in Europe") συμμετείχαν 3 ΑΣ: η ΑΣ «Νέα Προσέγγιση», η Ιταλική ΑΣ «Officine delle Arti» (συντονιστής διακρατικού σχεδίου) και η Πολωνική ΑΣ «Per Linguas Mundi ad Laborem».

Εθνικό Έργο

- Σκοπός του Εθνικού Έργου ήταν η ανάπτυξη και η προώθηση καινοτόμων μεθόδων, υπηρεσιών και πρακτικών για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ατόμων της ομάδας -στόχου στην αγορά εργασίας και κατ'επέκταση για την κοινωνική τους ένταξη.
- Ομάδα στόχος του Εθνικού Έργου ήταν τα άτομα με αναπηρία που βιώνουν απλή και πολλαπλή διάκριση.
- Οι δράσεις του Εθνικού Έργου ήταν οι εξής: οδηγός οργάνωσης και λειτουργίας Κέντρων Στήριξης των ατόμων με αναπηρία στον τομέα της απασχόλησης, επιμόρφωση Συμβούλων Απασχόλησης Απλών και Πολλαπλών Διακρίσεων, δημιουργία και λειτουργία προσβάσιμων ηλεκτρονικών υπηρεσιών για τη στήριξη της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία, δημιουργία και λειτουργία δικτύου Πολυδύναμων Κέντρων Στήριξης των Ατόμων με Αναπηρία στον τομέα της απασχόλησης, Ηλεκτρονικό Σύστημα Σύζευξης Προσφοράς και Ζήτησης Εργασίας, Δίκτυο Στήριξης της Απασχόλησης των Ατόμων με Αναπηρία που βιώνουν απλή ή πολλαπλή διάκριση, Μελέτη Παραδοσιακών και Νέων Επαγγελματιών για άτομα με αναπηρία, Μελέτη Επαγγελματικών Προοπτικών ατόμων με αναπηρία του πομακικού πληθυσμού, Δημοσιοποίηση του Έργου.

Διακρατικό Έργο

- Σκοπός του Διακρατικού Έργου ήταν η ανταλλαγή εμπειριών, τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών προκειμένου να αναπτυχθούν συμπληρωματικές μέθοδοι και καινοτόμα εργαλεία που δύνανται να βελτιώσουν την κατάσταση της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία τόσο σε εθνικό όσο και σε διακρατικό επίπεδο.
- Οι δράσεις του Διακρατικού Έργου ήταν οι εξής: εκπόνηση σύντομης συγκριτικής μελέτης/οδηγού για την ανταλλαγή προτύπων, μεθοδολογιών, εργαλείων και πρακτικών, η υλοποίηση Σεμιναρίου σχετιζόμενου με

θέματα εκπαίδευσης/κατάρτισης των ατόμων με αναπηρία για τη βελτίωση της δυνατότητας απασχόλησής τους, η υλοποίηση Σεμιναρίου σχετιζόμενου με την αξιοποίηση Νέων Τεχνολογιών για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας, η διοργάνωση επισκέψεων μελέτης για την ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειριών και καλών πρακτικών, η δημοσιοποίηση.

Η ΑΣ «Νέα Προσέγγιση» συμμετείχε στο Εθνικό Θεματικό Δίκτυο (ΕΘΔ) «Διαχείριση της διαφορετικότητας στον εργασιακό χώρο». Στο Κοινό Πρόγραμμα Εργασιών του ΕΘΔ η ΑΣ συμμετείχε ενεργά στις Δράσεις Μελέτη / Συνθετική Έκθεση, Κείμενα με προτάσεις πολιτικής, Εκπόνηση Οδηγού για τη Διαχείριση της Διαφορετικότητας, καθώς επίσης και στο Συνέδριο για τη Διαφορετικότητα.

9.1.2 Πρόγραμμα Κ.Π. INTERREG: Ελλάδα - Βουλγαρία & Ελλάδα - Κύπρος

Στο πλαίσιο εφαρμογής του Προγράμματος της Κ.Π. INTERREG, η οποία συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και από Εθνικούς Πόρους, υλοποιήθηκαν από την Ε.Σ.Α.μεΑ. τα εξής Έργα:

- Στο πλαίσιο εφαρμογής του INTERREG IIIA / ΕΛΛΑΔΑ - ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ, σε συνεργασία με το Εθνικό Συμβούλιο Ατόμων με Αναπηρία Βουλγαρίας, (Περιφερειακό παράρτημα Haskovo - National Council of People with Disabilities in Bulgaria – Haskovo Regional Branch), το Παράρτημα της Ε.Σ.Α.μεΑ στη Βόρεια Ελλάδα υλοποίησε, τη χρονική περίοδο 01.05.2006 - 31.08.2008, το Έργο με τίτλο «Διασυνοριακή Συνεργασία και Προγράμματα Κατάρτισης ατόμων με αναπηρία». Το Έργο αυτό εντάχθηκε στον Άξονα Προτεραιότητας 2 «Οικονομική ανάπτυξη και προώθηση της απασχόλησης» και ειδικότερα στο Μέτρο 2.1 «Ενίσχυση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και ανάπτυξη ανθρωπίνων πόρων».

Σκοποί του Έργου ήταν:

- Η υλοποίηση τριών προγραμμάτων κατάρτισης στον αυτοματισμό γραφείου και στην ανάπτυξη εφαρμογών στο διαδίκτυο - σχεδιασμό ιστοσελίδας σε άνεργα άτομα με αναπηρία (Έλληνες και Βούλγαρους), με στόχο τη βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής θέσης των ατόμων με αναπηρία και την προώθηση της κοινωνικοοικονομικής (επαν)ένταξής τους στην ελεύθερη αγορά εργασίας.
- Η εκπόνηση έρευνας - μελέτης με στόχο τη διερεύνηση της ανάγκης για αναβάθμιση και επικαιροποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων των ατόμων με αναπηρία, εργαζόμενα και μη, και τη διατύπωση των αναγκαίων κατευθύνσεων στρατηγικής για τη συγκρότηση μιας ενιαίας πολιτικής για τη δια βίου μάθηση των ατόμων αυτών.
- Η δημιουργία διασυνοριακής δομής συνεργασίας (Κέντρο Υποστήριξης και Συνεργασίας των ατόμων με αναπηρία με έδρα τη Θεσσαλονίκη), η οποία παρείχε τις απαραίτητες πληροφορίες στα άτομα με αναπηρία που θα τους επέτρεπαν αφενός να επισκεφθούν απρόσκοπτα τις δύο χώρες εκατέρωθεν των συνόρων, εφόσον αυτό απαιτούνταν, αφετέρου να βρουν εργασία είτε στη Βουλγαρία είτε στην Ελλάδα.

- Στο πλαίσιο εφαρμογής του INTERREG IIIA / ΕΛΛΑΔΑ - ΚΥΠΡΟΣ το Γραφείο Κρήτης της Ε.Σ.Α.μεΑ. σε συνεργασία με την ΚΥΣΟΑ υλοποίησε, τη χρονική περίοδο 14.06.2006 - 31.08.2008, το Έργο με τίτλο: «Διασυνοριακά Προγράμματα Κατάρτισης ατόμων με αναπηρία». Το Έργο αυτό εντάχθηκε στον Άξονα Προτεραιότητας 2 «Οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση» και ειδικότερα στο Μέτρο 2.2. «Ανθρώπινοι πόροι και προώθηση της απασχόλησης».

Σκοποί του Έργου ήταν:

- Η υλοποίηση έξι προγραμμάτων κατάρτισης στον αυτοματισμό γραφείου, στο σχεδιασμό και την προώθηση τουριστικών πακέτων και στην υγιεινή και την ασφάλεια σε άνεργα άτομα με αναπηρία (Έλληνες και Κυπρίους), με στόχο τη βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής τους θέσης και την υποστήριξη και προώθηση της κοινωνικοοικονομικής (επαν)ένταξής τους στην ελεύθερη αγορά εργασίας.

- Η ανάπτυξη βάσης δεδομένων για την παρακολούθηση της αγοράς εργασίας ατόμων με αναπηρία στη διασυνοριακή περιοχή με στόχο: α) την παροχή πληροφόρησης στα άτομα με αναπηρία για τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας, για την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης κ.α., β) την παροχή πληροφόρησης στις ιδιωτικές εταιρείες για την καταχώρηση θέσεων εργασίας και ανεύρεση ανθρώπινου δυναμικού, γ) τη συλλογή, ανάλυση και διάδοση των πληροφοριών σχετικά με την απασχόληση και την επαγγελματική κατάρτιση των ατόμων με αναπηρία, δ) την ενίσχυση της διαπραγματευτικής ικανότητας όλων των μελών του δικτύου - στελεχών, φορέων, άνεργων ατόμων με αναπηρία κ.α.

9.1.3 Πρόγραμμα «2007 - Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για Όλους»: Σχέδιο Δράσης «Διαδρομές Ισότητας»

Η Συνομοσπονδία στο πλαίσιο εφαρμογής του Προγράμματος «2007 - Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για Όλους» ανέλαβε την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης «Διαδρομές Ισότητας», το οποίο συγχρηματοδοτήθηκε κατά 50% από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή / Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων & Ίσων Ευκαιριών και κατά 50% από το Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας.

Οι «Διαδρομές Ισότητας» υλοποιήθηκαν κατά τη χρονική διάρκεια 15.03.2007 έως 31.12.2007 σε μία από τις πλέον ευαίσθητες Περιφέρειες της χώρας μας, όπως είναι αυτή της Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης. Ομάδα στόχος ήταν τόσο τα άτομα όλων των κατηγοριών αναπηρίας που βιώνουν απλή διάκριση λόγω αυτής καθ' αυτής της αναπηρίας τους, όσο και τα άτομα με αναπηρία που υφίσταντο πολλαπλή διάκριση, λόγω του συνδυασμού της αναπηρίας με κάποια άλλη αιτία διάκρισης (όπως φύλο, θρησκευτικές πεποιθήσεις κ.λπ.). Πιο συγκεκριμένα, οι γυναίκες με αναπηρία, οι μουσουλμάνοι με αναπηρία και οι παλιννοστούντες με αναπηρία αποτέλεσαν τις ομάδες στόχο των «Διαδρομών Ισότητας» στο πεδίο της πολλαπλής διάκρισης.

Στο πλαίσιο εφαρμογής των «Διαδρομών Ισότητας» υλοποιήθηκαν οι παρακάτω δράσεις:

- Σχεδιασμός και Εκπόνηση «Εγχειρίδιο για το Δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην ίση μεταχείριση στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας», με στόχο την πλήρη ενημέρωση της ομάδας στόχου για το νέο ευρωπαϊκό (Οδηγία 43/2000 και 78/2000) και εθνικό (Ν.3304/2005) θεσμικό πλαίσιο καταπολέμησης των διακρίσεων στον τομέα της απασχόλησης.
- Εκπόνηση «Έρευνας Κοινής Γνώμης» από την εταιρία δημοσκοπήσεων GPO A.E. με σκοπό τον εντοπισμό και την καταγραφή των στάσεων και των αντιλήψεων των κατοίκων της συγκεκριμένης Περιφέρειας για τις ομάδες στόχο του Σχεδίου Δράσης.
- Διοργάνωση ενημερωτικής διημερίδας στην Κομοτηνή (14 & 15.12.2007) με θέμα: «Καταπολέμηση των Διακρίσεων - Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης των Ατόμων με Αναπηρία: Εμπόδια και Προοπτικές».
- «Συνεντεύξεις Τύπου και Forα Δημόσιας Διαβούλευσης» που διοργανώθηκαν στις εξής πόλεις: Ξάνθη (11.12.2007), Καβάλα (11.12.2007), Δράμα (12.12.2007), Αλεξανδρούπολη (13.12.2007), Κομοτηνή (13.12.2007), αποσκοπώντας στην προβολή των εμποδίων που αντιμετωπίζουν σε καθημερινή βάση οι ομάδες στόχος του Σχεδίου Δράσης και των τρόπων άρσης τους.
- «Σχεδιασμός και παραγωγή ραδιοφωνικού μηνύματος», το οποίο μεταδόθηκε σε ραδιοφωνικούς σταθμούς της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή της Βορείου Ελλάδος με στόχο την ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού πάνω στο ζήτημα της διάκρισης και του αποκλεισμού των ατόμων με αναπηρία.

9.2. Προγράμματα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Ε.Π.) Γ΄ ΚΠΣ 2000 - 2006

9.2.1 Ε.Π. «Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση»: Έργο «Εκπαιδευτική ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία και των στελεχών των αναπηρικών οργανώσεων»

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. στο πλαίσιο εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση» (ΕΠ.Ε.Α.Ε.Κ.) του Γ΄ ΚΠΣ - ΜΕΤΡΟ 2.5 «Δια Βίου Εκπαίδευση», Ενέργεια 2.5.1 Κατηγορία Πράξεων 2.5.1.α - υλοποίησε, κατά το χρονικό διάστημα 01.09.2007 - 30.11.2008, το ιδιαίτερα σημαντικό Έργο με τίτλο: «Εκπαιδευτική Ενδυνάμωση των Ατόμων με Αναπηρία και των Στελεχών των Αναπηρικών Οργανώσεων». Το Έργο συγχρηματοδοτήθηκε έως 80% από το ΕΚΤ & 20% από εθνικούς πόρους.

Ομάδα στόχος του Έργου ήταν τα στελέχη των αναπηρικών οργανώσεων, που είναι οι ίδιοι άτομα με αναπηρία ή εκπροσωπούν άτομα με αναπηρία, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα αναπηριών, αλλά και οι εργαζόμενοι των αναπηρικών οργανώσεων. Κύριος στόχος του έργου ήταν η παροχή πληροφόρησης προκειμένου οι εκπαιδευθέντες να είναι σε θέση να υποστηρίζουν τα άτομα με αναπηρία στον αγώνα τους για τα δικαιώματά τους και να λειτουργούν ως ακτιβιστές και συνήγοροί τους.

Μέσω του εν λόγω Έργου εκπαιδεύτηκαν:

→ για 250 ώρες στο σχεδιασμό πολιτικής για θέματα αναπηρίας, 547 αιρετά στελέχη του Αναπηρικού Κινήματος και εργαζόμενοι σε Οργανώσεις Ατόμων με Αναπηρία από όλη τη χώρα.

Για τις ανάγκες της συγκεκριμένης εκπαίδευσης, δημιουργήθηκαν δύο εκπαιδευτικά εγχειρίδια:

- ένα εγχειρίδιο για τους εκπαιδευόμενους, το οποίο αν μη τι άλλο ήταν ένα δύσκολο εγχείρημα, δεδομένου ότι για πρώτη φορά συστηματοποιήθηκε σε ένα ενιαίο κείμενο -πρακτικό εργαλείο - η συσσωρευμένη γνώση της Συνομοσπονδίας στους βασικούς τομείς πολιτικής (Απασχόληση, Εκπαίδευση, Κοινωνική Πολιτική, Προσβασιμότητα), με τέτοιο τρόπο που να διευκολύνει πρακτικά τους εκπαιδευόμενους στο σχεδιασμό - σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο - της νέας πολιτικής για την αναπηρία στη βάση της δικαιωματικής προσέγγισης και να τους καθιστά αποτελεσματικούς στη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους. Αυτό το εκπαιδευτικό υλικό παράχθηκε επίσης σε γραφή Braille και σε CDs (ηχητική μορφή) για τους τυφλούς εκπαιδευόμενους, αλλά και σε DVDs (νοηματική γλώσσα) για τους κωφούς εκπαιδευόμενους.
- ένα εγχειρίδιο για τους εκπαιδευτές.

→ 300 άτομα με αναπηρία στη χρήση Η/Υ για 150 ώρες στις εξής ενότητες: Εισαγωγή στους Η/Υ, λειτουργικά συστήματα και διαχείριση αρχείων, επεξεργασία κειμένου, λογιστικά φύλλα, παρουσιάσεις, ηλεκτρονική επικοινωνία, υπηρεσίες διαδικτύου.

Τέλος, στο πλαίσιο εφαρμογής του Έργου υλοποιήθηκαν οι εξής υποστηρικτικές δράσεις:

- Εκπόνηση μελέτης για τη δια βίου μάθηση και την αναπηρία.
- Δημιουργία υλικού προβολής για τη δημοσιότητα του Έργου.
- Δημοσιεύσεις στον τύπο και σε περιοδικά.

9.2.2 ΕΠ «Υγεία - Πρόνοια»: Έργο «Προσβάσιμες Διαδρομές Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ)».

Η Συνομοσπονδία στο πλαίσιο του ΕΠ «Υγεία - Πρόνοια», Μέτρο 3.2. «Σταδιακή επανένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην κοινωνικοοικονομική ζωή και προώθηση στην αυτόνομη διαβίωση», υλοποίησε, τη χρονική περίοδο 01.09.2007 έως 30.11.2008, το Έργο με τίτλο: «Προσβάσιμες Διαδρομές Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ)». Το Έργο συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΚΤ & το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Το Έργο, το οποίο ουσιαστικά ήταν μια μετεξέλιξη του Προγράμματος «Φυσική Αγωγή και Ψυχαγωγία» που είχε υλοποιήσει η Συνομοσπονδία επιτυχώς τα προηγούμενα έτη, αφορούσε στην υλοποίηση προγραμμάτων έκφρασης και ψυχαγωγίας, ψυχοκινητικής ανάπτυξης, άθλησης και σωματικής αγωγής ατόμων με αναπηρία που διαβιούν σε μονάδες ανοιχτής ή κλειστής περίθαλψης ή στην οικογένεια. Το πρόγραμμα δραστηριοτήτων περιλάμβανε αθλητικές δραστηριότητες, μουσικο-κινητικές δραστηριότητες, εικαστικές τέχνες, χορό, θέατρο, ψυχαγωγικές δραστηριότητες.

Στόχος του Έργου ήταν η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των ατόμων με αναπηρία, η ανάπτυξη προσωπικής ή ομαδικής δραστηριότητας, η βελτίωση της ποιότητας ζωής τους και η υποστήριξη της οικογένειας του ατόμου με αναπηρία προκειμένου να αντιμετωπιστούν φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού. Το Έργο, εφαρμόστηκε σε 130 σημεία σε όλη τη χώρα (Ιδρύματα, Κέντρα, Σωματεία ΑμεΑ) και συμμετείχαν σε αυτό συνολικά 3.000 άτομα με αναπηρία. Σε κάθε πρόγραμμα, το οποίο υποστηρίζονταν από έναν ή δύο εκπαιδευτές, συμμετείχαν κατά μέσο όρο 23 άτομα με αναπηρία. Η διάρκεια του κάθε προγράμματος ήταν 330 ώρες.

Επίσης, στο Έργο περιλαμβάνονταν ως υποέργο η έκδοση ενός «Οδηγού Προσβάσιμων Ψυχαγωγικών Δραστηριοτήτων στην Ελλάδα», που αφορούσε μια καταγραφή των προσβάσιμων υποδομών (ξενοδοχεία, μέσα μαζικής μεταφοράς, μουσεία, βασικές αθλητικές εγκαταστάσεις, εστιατόρια, καφέ, θέατρα, κινηματογράφοι, εμπορικά κέντρα, και υπηρεσίες όπως δημαρχεία, νοσοκομεία) που υπάρχουν στις Πρωτεύουσες των Νομών, αλλά και σε άλλες πόλεις ιδιαίτερου ενδιαφέροντος της χώρας μας. Στόχος του Οδηγού ήταν να προβάλλει στα άτομα με αναπηρία, από την Ελλάδα και το εξωτερικό, στις οικογένειές τους, αλλά και σε λοιπούς πιθανούς ενδιαφερόμενους με παρόμοιες ανάγκες (όπως ηλικιωμένοι, γονείς με παιδιά σε καρότσι), τις επιλογές μετακίνησης και ψυχαγωγίας που μπορούν να έχουν στον ελεύθερο χρόνο τους.

10. Παραρτήματα

10.1 Εκπονηθέν έντυπο υλικό κατά την τριετία 2006 - 2007 - 2008

• Εκθέσεις 3ης Δεκέμβρη

1. «Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) ως εργαλείο για την προώθηση της εξίσωσης των ευκαιριών και την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην ελληνική κοινωνία - Κείμενο Αναφοράς για τον τρόπο διασφάλισης της οριζόντιας ένταξης της αρχής της μη διάκρισης και του κριτηρίου της προσβασιμότητας στα Επιχειρησιακά Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2007 - 2013.», Αθήνα, Δεκέμβριος 2006.
2. «Η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στον κόσμο της εργασίας - Η ανεργία είναι η πιο σκληρή μορφή κοινωνικής αναπηρίας.», Αθήνα, Δεκέμβριος 2007.
3. «Η κοινωνία τοποθετείται για την αναπηρία και απαιτεί τη λήψη μέτρων για την προστασία των ατόμων με αναπηρία από τις διακρίσεις και τον αποκλεισμό.», Αθήνα, Δεκέμβριος 2008.

• Εκπονηθέν υλικό από την Ε.Σ.Α.μεΑ στο πλαίσιο υλοποίησης Προγραμμάτων

4. «Οδηγός οργάνωσης και λειτουργίας κέντρων στήριξης των ατόμων με αναπηρία στον τομέα της απασχόλησης», Αθήνα, Ιούνιος 2006.
5. «Μελέτη παραδοσιακών και νέων επαγγελμάτων», Θεσσαλονίκη, Μάρτιος 2007.
6. «Μελέτη επαγγελματικών προοπτικών για άτομα με αναπηρία του Πομακικού πληθυσμού», Θεσσαλονίκη, Μάρτιος 2007.
7. «Elaboration of a short comparative study / guide for the exchange of models, methodologies, tools and practices», Athens, May 2007.
8. «Διερεύνηση της αναγκαιότητας της Δια Βίου Επιμόρφωσης των Ατόμων με Αναπηρία», Θεσσαλονίκη, Ιούλιος 2007.
9. «Εγχειρίδιο για το Δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην ίση μεταχείριση στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας» Αθήνα, Οκτώβριος 2007.
10. «Έρευνα Κοινής Γνώμης στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης με στόχο τον εντοπισμό και καταγραφή των στάσεων, αντιλήψεων, νοοτροπιών των κατοίκων της περιοχής για την ομάδα στόχο του Σχεδίου Δράσης 'Διαδρομές Ισότητας', Αθήνα, Οκτώβριος 2007.
11. Εγχειρίδιο Εκπαιδευομένων με τίτλο: «Σχεδιάζοντας Πολιτική σε Θέματα Αναπηρίας», Αθήνα, Ιούνιος 2008.
12. «Οδηγός Προσβάσιμων Ψυχαγωγικών Δραστηριοτήτων στην Ελλάδα», Αθήνα, Νοέμβριος 2008.
13. «Πανελλαδική Έρευνα Κοινής Γνώμης για θέματα αναπηρίας», Αθήνα, Νοέμβριος 2008.

• Εκπονηθέν υλικό από άλλους φορείς με τη συμμετοχή της Ε.Σ.Α.μεΑ. στο πλαίσιο υλοποίησης Προγραμμάτων

14. «Προτάσεις πολιτικής. Προώθηση της διαφορετικότητας στον εργασιακό χώρο», Αθήνα, Ιούλιος 2008.
15. «Μελέτη / συνθετική έκθεση: Η διαφορετικότητα στον εργασιακό χώρο», Αθήνα, Ιούνιος 2008.
16. «Οδηγός για τη διαχείριση της διαφορετικότητας για Συμβούλους Απασχόλησης και Στελέχη Υποστηρικτικών Υπηρεσιών», Αθήνα, Ιούνιος 2008.

Σύνολο εκπονηθέντος υλικού: 16

10.2 Παρουσίαση των μελών του Γενικού Συμβουλίου

1. Βαρδακαστάνης Ιωάννης
2. Κλεισιώτης Θωμάς
3. Λεοντόπουλος Γρηγόρης
4. Κεσόγλου Χρήστος
5. Παναγός Αριστείδης
6. Νάστας Χρήστος
7. Γαργάλης Κωνσταντίνος
8. Βεράνης Αναστάσιος
9. Χαροκόπος Αντώνης
10. Πόκας Ετεοκλής
11. Ζαφειροπούλου Φωτεινή
12. Αβραμίδης Νίκος
13. Αλεξίου Χρήστος
14. Αμοιρίδης Κωνσταντίνος
15. Γεωργόπουλος Κωνσταντίνος
16. Γκουνίδου Μαρία
17. Δήμος Βασίλειος
18. Ζηδιανάκης Μανώλης
19. Ζουμπουλίδης Σπύρος
20. Καραγκιόζης Χρήστος
21. Κουγιάς Κωνσταντίνος
22. Λαγόπουλος Αναστάσιος
23. Λάσπη Βασιλική
24. Μαρκάτος Νικόλαος
25. Νίκα Αναστασία
26. Παπαδόπουλος Γεώργιος
27. Σολδάτος Δημήτριος
28. Στεφανίδης Δημήτριος
29. Τσαχάκης Δημήτριος
30. Τσιουλάκης Ράλλης
31. Φερεντζάκης Μάριος
32. Φλούδας Λευτέρης
33. Ψυχογιού Καίτη

10.3 Παρουσίαση των μελών της Εκτελεστικής Γραμματείας

Πρόεδρος
Βαρδακαστάνης Ιωάννης

Α΄ Αντιπρόεδρος
Κλεισιώτης Θωμάς

Β΄ Αντιπρόεδρος
Λεοντόπουλος Γρηγόρης

Γ΄ Αντιπρόεδρος
Κεσόγλου Χρήστος

Γενικός Γραμματέας
Πανανός Αριστείδης

Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας
Νάστας Χρήστος

Ταμίας
Γαργάλης Κωνσταντίνος

Οργανωτικός Γραμματέας
Βεράνης Αναστάσιος

Αναπληρωτής Οργανωτικός Γραμματέας
Χαροκόπος Αντώνης

Υπεύθυνος Δημοσίων Σχέσεων
Πόκας Ετεοκλής

Υπεύθυνη Διεθνών Σχέσεων
Ζαφειροπούλου Φωτεινή

10.4 Παρουσίαση των μελών της Ελεγκτικής Επιτροπής

Πρόεδρος
Παπάζογλου Κατερίνα

Αντιπρόεδρος
Σπηλιώπουλος Ιωάννης

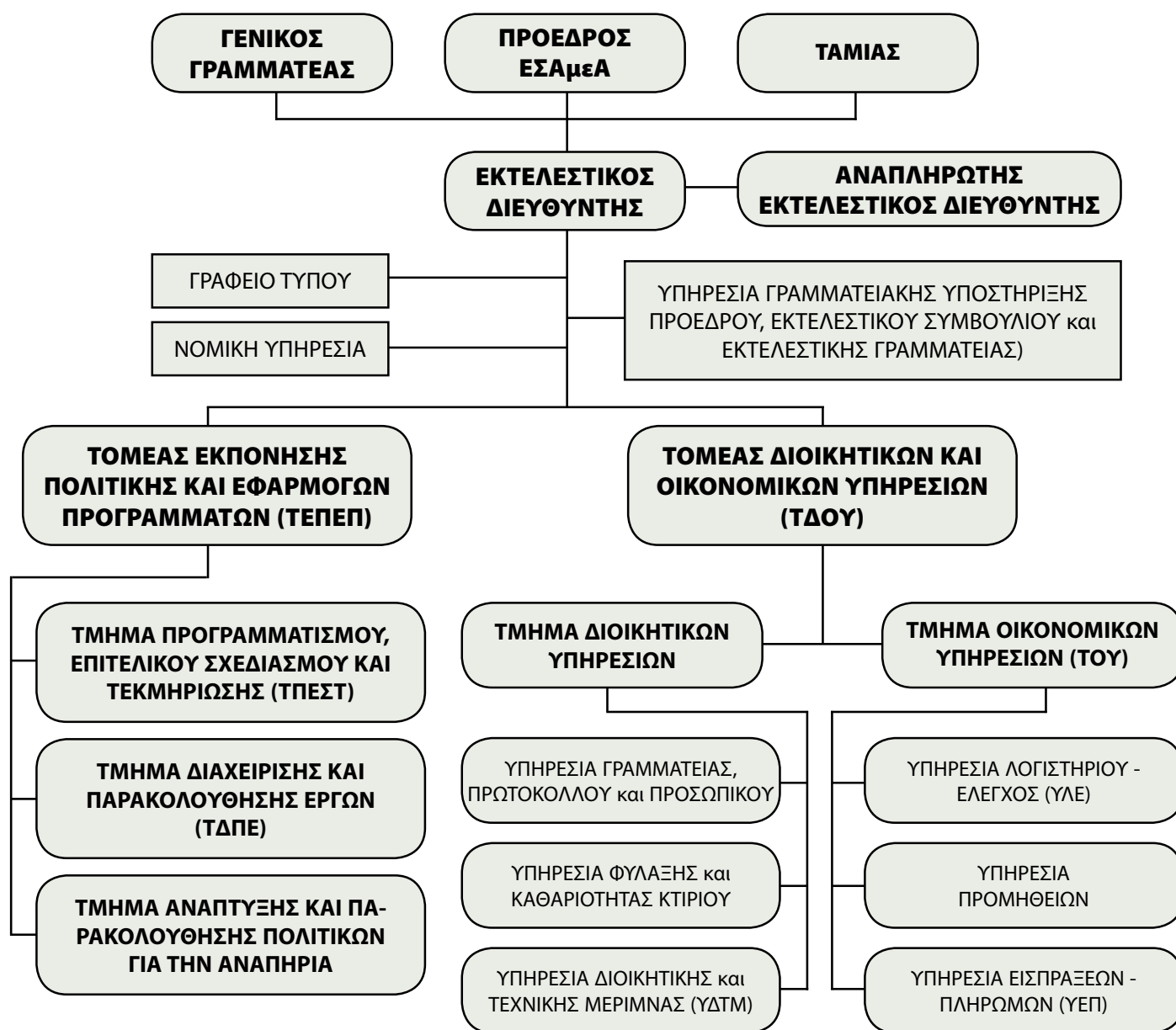
Μέλος
Μαυροκορίδης Σωκράτης

Μέλος
Παπαπαναγιώτου Παντελής

Μέλος
Μπασιά Αμαλία

10.5 Οργανόγραμμα Ε.Σ.Α.μεΑ.

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ Ε.Σ.Α.μεΑ.

10.6 Κεντρικά Γραφεία και Παραρτήματα Ε.Σ.Α.μεΑ.

1. Κεντρικά Γραφεία:

Ελευθερίου Βενιζέλου 236
Τ.Κ. 163 41 Ηλιούπολη Αθήνα
Τηλ.: 210 9949837 / Φαξ: 210 5238967
E-mail: esaea@otenet.gr

2. Παράρτημα Βορείου Ελλάδας (Θεσσαλονίκη):

Βασιλίσσης Όλγας 114
Τ.Κ. 546 43 Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310 842742/ Φαξ: 2310 862323
E-mail: esaea2@otenet.gr

3. Παράρτημα Δυτικής Ελλάδας (Πάτρα):

Ακτή Δυμαίων 5
Τ.Κ. 226 22 Πάτρα
Τηλ. / Φαξ: 2610 362127
E-mail: esaea1@otenet.gr

4. Παράρτημα Κρήτης

Σολωμού 14, Εργατικές Κατοικίες Αγίας Αικατερίνης
Τ.Κ. 713 07 Ηράκλειο
Τηλ. / Φαξ: 2810 288131
E-mail: esamea@otenet.gr